

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวตามความคิดเห็น
ของประชาชนหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

**Social Potentiality in Tourism Management According to the Opinion
of People in Moo-ko Phayam Amphoe Mueang Changwat Ranong**

โดย

นางสาวอนงค์นุช สุทธิพงษ์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมวิทยาประยุกต์)

พ.ศ. 2548

ISBN 974-9829-04-2

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมวิทยาประยุกต์)
ปรัชญา

..... สังคมวิทยาประยุกต์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขา ภาควิชา

เรื่อง ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวตามความคิดเห็น
ของประชาชนหมู่เกาะพยาม อำเภอมือง จังหวัดระนอง

Social Potentiality in Tourism Management According to the Opinion of
People in Moo-ko Phayam Amphoe Mueang Changwat Ranong

นามผู้วิจัย นางสาวอนงค์นุช สุทธิพงษ์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์รัชนิกร เศรษฐ์, M.S.)

กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมมาลัย ราชภัณฑารักษ์, ศค.ม.)

กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสวัตรี ณ ถลาง, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมพร สุคันธวิช, M.S.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์วินัย อางคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 24 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2549

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์รัชนิกร เศรษฐโชติ ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสมอมาลัย ราชภัณฑารักษ์ กรรมการที่ปรึกษาวิชาเอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โสวัตร วัฒนธรรมา กรรมการที่ปรึกษาวิชารอง และ รองศาสตราจารย์ รัชนิกร เวชพุกภัย ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้สละเวลา อันมีค่าในการให้ คำปรึกษา แนะนำแนวทางการวิจัย ตลอดจน ตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาอันดียิ่งไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการ ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์ โดยเฉพาะ คุณกิ่งแก้ว รัศมีประศาสน์ คุณชลลัทธิน เกื้อกอบ และคุณวิไลลักษณ์ พรหมเสน รวมทั้ง พี่ๆ น้องๆ และอีกหลายๆ ท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณประชาชนหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ทุกท่านที่ให้ความ ร่วมมือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

และท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ คือคุณแม่ มาลี สุทธิพงษ์ และคุณสมบูรณ์ แซ่กู่ ผู้ซึ่งห่วงใยและให้กำลังใจอย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยเฉพาะในยามที่ผู้วิจัยเกิด ความอ่อนล้า คุณประโยชน์และคุณงามความดีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับผู้มี พระคุณทุกท่านทั้งที่ได้กล่าวมาแล้วและไม่ได้กล่าวมาถึงในที่นี่

อนงค์นุช สุทธิพงษ์

มีนาคม 2548

อนงค์นุช สุทธิพงษ์ 2548: ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวตามความคิดเห็น
ของประชาชนหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(สังคมวิทยาประยุกต์) สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์รัชนิกร เศรษฐโชติ, M.S. 118 หน้า
ISBN 974-9829-04-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว ปัจจัย
ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว และปัญหา
ข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยวที่มาจากประชาชนหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ประชาชนหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง จำนวน 150
คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย และไคสแควร์ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญไว้ที่ .05 มีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์
นอกจากนั้นได้ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตพฤติกรรม

ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะพื้นที่ และองค์ประกอบด้านศักยภาพทางสังคมของหมู่เกาะพยาม
มีความพร้อมมากในการจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพ
ทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ในขณะที่
อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยไม่มีผล สำหรับปัญหาในการจัดการท่องเที่ยว ได้แก่ ระบบ
สาธารณูปโภค อาทิ ไฟฟ้า ถนน น้ำอุปโภค บริโภค ยังไม่เพียงพอ นอกจากนี้ การกำจัดขยะ ยังไม่มี
ประสิทธิภาพ และการประชาสัมพันธ์ของหมู่เกาะพยามยังไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการท่องเที่ยว ภาครัฐ ภาคเอกชน ควรมี
การประสานงานกัน ทั้งนี้โดยให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้มี
ประสิทธิภาพ และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวที่เน้นท่องเที่ยวในรูปแบบทาง
ธรรมชาติหรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของหมู่เกาะพยาม
มากขึ้น นอกจากนี้ควรนำข้อมูลของเกาะพยามไปเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ ให้ผู้คนทั่วไปรับทราบ
มากยิ่งขึ้น

Anongnut Suttipong 2005: Social Potentiality in Tourism Management According to the Opinion of People in Moo-ko Phayam Amphoe Mueang Changwat Ranong. Master of Arts (Applied Sociology), Major Field: Applied Sociology, Department of Sociology and Anthropology. Thesis Advisor: Associate Professor Rajanikorn Setthoe, M.S. 118 pages.
ISBN 974-9829-04-2

The objectives of this research were to study the social potentiality in tourism management factors affecting to social potentiality in tourism management including problem and suggestion of the people in Moo-Ko Payam Amphoe Muang Changwat Ranong. The samples consisted of 150 peoples. in Moo-Ko Payam Amphoe Muang Changwat Ranong. They were selected by Multi-stage random sampling technique. The analytical statistics used were the percentage, the mean, the standard of deviation and Chi-Square. The significant level was set at .05 The constructed interview form was Conducted. In – depth interview and observation were also used for collecting data.

The findings revealed a high social potentiality in tourism management. Factors affecting such social potentiality in tourism management were sex , age and members of social group, whereas income, occupation and time duration of staying were not. The problem in tourism management mainly on the efficient in infrastructure such as the lacking of electric supply, not enough drinking water, road and litters service utilities. Moreover, public relation for tourism promotion was not enough supported.

It was suggested that cooperation among sectors: the state, private organization and local people should have more cooperation in order to support the tourism activities, especially the eco-tourism promotion. Also the information of this area should be more easy accessed by tourist. Propaganda or campaign on tourism through media should be supported.

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	7
แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพ	24
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	26
พื้นที่ห่มูเกาะพยาม	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
สมมติฐานในการวิจัย	47
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	49
วิธีการและอุปกรณ์	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
การทดสอบเครื่องมือ	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	55
ผลการวิจัย	55
ข้อวิจารณ์	90
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	96
สรุปผลการวิจัย	96
ข้อเสนอแนะ	98
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	101
ภาคผนวก	108
ประวัติการศึกษา	118

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะพยาม	34
2	แสดงจำนวนชุมชนและจำนวนประชากรที่อยู่ในพื้นที่หมู่เกาะพยาม	36
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ และรายได้	56
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส และอาชีพ	57
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และสถานภาพในชุมชน	59
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	60
7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการติดต่อสื่อสาร	61
8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการได้รับข้อมูลจากสื่อและความถี่ที่ได้รับจากสื่อ	62
9	ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านความสัมพันธ์ของคนในชุมชน	65
10	ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านวิธีการดำเนินชีวิต	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	68
12	ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัย	69
13	ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านสาธารณสุขปโภค	71
14	ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	72
15	ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว	75
16	สรุปภาพรวมศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว	77
17	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว	78
18	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว	79
19	ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว	81
21	ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อยู่อาศัยกับความคิดเห็น เกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว	82
22	ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมกับความคิดเห็น เกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว	83
23	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	84

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ป่าชายเลนที่ขึ้นอยู่ตามชายทะเลในพื้นที่หมู่เกาะพยาม	31
2	แผนที่แสดงเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะพยาม	37
3	ลักษณะการปลูกต้นมะม่วงหิมพานต์ที่พบเห็นได้ ทั่วไปในพื้นที่บ้านเกาะพยาม	38
4	สภาพถนนย่านชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวของบ้านเกาะพยาม	39
5	สภาพถนนบางแห่งที่เข้าไปยังสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่บ้านเกาะพยาม	39
6	แสดงผลผลิตการทำอาชีพปลูกสวนยางพาราในพื้นที่บ้านเกาะพยาม	40
7	เรือประมงขนาดเล็กที่ชาวบ้านใช้หาปลาที่จอด หน้าหาดบ้านเกาะพยาม	40
8	กรอบแนวคิดในการวิจัย	47

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนโยบายการพัฒนาประเทศไทยของรัฐบาล ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ ในการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกส่วนของสังคม เสริมสร้างรากฐานของสังคมให้เข้มแข็ง โดยมุ่งเน้นพัฒนาคนให้มีส่วนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้เข้าสู่สมดุลและยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนในสังคมไทยมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งนี้การท่องเที่ยวนับว่าเป็นนโยบายหนึ่งในการกระตุ้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีการเน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนน้อยที่สุด โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการตัดสินใจ และการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชน (วรรณพร, 2540: 2)

การท่องเที่ยว นับได้ว่าเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ ช่วยให้เกิดการผลิตเป็นวัฏจักรภายในประเทศ บทบาทของการท่องเที่ยวเป็นการส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่น และสร้างอาชีพให้คนในชุมชน ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งมีผลทำให้รัฐบาลได้รับรายได้ในรูปของภาษีอากรต่างๆ บทบาททางด้านสังคมการท่องเที่ยวมีส่วนส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน ทำให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ทั้งยังทำให้คนในชุมชนเกิดสำนึกในวัฒนธรรมท้องถิ่นและการฟื้นฟูมรดกวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และมีส่วนในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของไทยให้ต่างชาติได้รู้จักด้วย ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างให้ความสำคัญ แข่งขันกันและสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง โดยต่างมีแนวคิดตรงกันว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะส่งเสริมให้ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น

การท่องเที่ยวในประเทศไทยที่ผ่านมา นั้น เป็นลักษณะของการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความสามารถในการแข่งขันด้านการผลิตในระดับนานาชาติได้ลดลง เพราะประเทศเพื่อนบ้าน เช่น จีน มาเลเซีย เวียดนาม เริ่มพัฒนาฐานการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้นขึ้นมาแข่งขัน ทำให้รัฐบาลหันมาส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเต็มที่เพื่อหารายได้มาชดเชยกับภาคการผลิตที่มีคู่แข่งที่มีศักยภาพทัดเทียมหรือได้เปรียบกว่า การให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวมากขึ้นไปนี้เอง

ก่อให้เกิดปริมาณความต้องการการการท่องเที่ยวจนเกินศักยภาพในการรองรับของพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้พื้นที่ทั้งหมดของประเทศกลายเป็นสินค้าสำหรับตอบสนองอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ยศ, 2544: 205) การท่องเที่ยวได้กลายเป็นธุรกิจที่สำคัญมาก โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ป่าถูกเปลี่ยนให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว และการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนต้องปรับเปลี่ยนไปตามกระแส เป็นต้น

การท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้สนับสนุนภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยนำผลผลิตจากคนในชุมชนมาทำเป็นสินค้าออกมาขายเป็นของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว เมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวมีมากขึ้น ความต้องการของสินค้าก็มีมากขึ้น ต้องมีการเร่งการผลิต จนบางครั้งต้องพึ่งพาเครื่องจักรในการผลิต เป็นการทำลายอาชีพช่างฝีมือ และวิถีชีวิตของคนไทยที่มีมานานให้หายไป และรายได้ส่วนใหญ่ที่มาจากการผลิตสินค้าของชุมชนออกมาขายหรือ ค่าตอบแทนจากการท่องเที่ยว ที่คนในชุมชนได้รับกลับไปกระจุกอยู่ในมือของคนเพียงไม่กี่คน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งผู้ประกอบการ เป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งภายในชุมชนแทนที่จะเป็นการสร้างผลประโยชน์ให้กับคนในชุมชน (ยศ, 2544: 197) และยังเป็นตัวเร่งทำลายทรัพยากรธรรมชาติให้น้อยลง เกิดความไม่สมดุลของการใช้ทรัพยากร เกิดการแย่งชิงทรัพยากรเพิ่มมากขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับธรรมชาติแวดล้อมมิได้เป็นไปอย่างราบรื่น แต่มีอุปสรรคต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการต่อสู้กับความผันแปรของธรรมชาติและ ความขัดแย้งทางสังคม เมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดมาตรฐาน แผนงาน และ โครงการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา ขยายศักยภาพการรองรับตลอดจนควบคุม ป้องกัน และฟื้นฟู เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์การท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป แต่แผนงานดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะการทำงานขาดความร่วมมือและขาดการประสานงานภายในภาครัฐ เกิดความขัดแย้งกันเอง เนื่องจากระบบการทำงานเป็นแบบแยกส่วน ต่างฝ่ายต่างทำ ไม่มีการประเมินและวัดผลทางปฏิบัติงาน และไม่มีระบบการติดตามผลงานอย่างจริงจัง จึงไม่สามารถนำแผนงานดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติได้

จากปัญหาดังกล่าว ส่งผลทำให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากขึ้นในพื้นที่หลายแห่งที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รวมทั้งหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนองด้วย หมู่เกาะนี้มีทรัพยากรทางธรรมชาติมากมายที่น่าสนใจ และยังเป็นพื้นที่ป่าที่มีสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ อาทิ มีป่าชายเลน ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง ป่าดงดิบ ป่าชายหาด ป่าหญ้า มีพันธุ์ไม้ที่หายาก รวมทั้งมีสัตว์ป่าที่เด่น เช่น นกกาน้ำเล็ก นกแก้ว ปลาโลมา เต่าหญ้า และปลาพะยูน จึงได้มีความพยายามที่จะจัดตั้งหมู่เกาะพยาม เป็น "อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม" โดยได้เริ่ม

ดำเนินการสำรวจพื้นที่เตรียมการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 273.54 กิโลเมตร หรือ 170,963.5 ไร่ (อุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะพยาม, 2544) และเริ่มเป็นที่รู้จักของประชาชนมากขึ้น ทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งต่างชาติ และคนไทย นิสิต นักศึกษา และผู้ที่สนใจศึกษาธรรมชาติ ต่างเข้ามาใช้บริการท่องเที่ยวในหมู่เกาะพยามเป็นจำนวนมากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งดูได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในพื้นที่ จาก พ.ศ. 2536 มี 976 คน พ.ศ. 2542 มี 1,392 คน และปี พ.ศ. 2544 มี 2,574 คน (อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม, 2544)

หมู่เกาะพยามเป็นชุมชนที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสมดุลกับธรรมชาติและพัฒนาวถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น (ยศ และคณะ, 2544: คำนำ) เมื่อการท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนอาจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและสังคมภายในชุมชนเกิดขึ้นได้ เมื่อหมู่เกาะพยามยังไม่ได้มีการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานที่ชัดเจน และไม่มีกรวางแผนจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแผนแม่บท ซึ่งจะต้องวางอยู่บนพื้นฐานของประชาชนเพื่อให้ประชาชนในชุมชนหมู่เกาะพยามมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทำให้การรองรับการท่องเที่ยวที่กำลังจะเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว อาจได้รับผลกระทบเกิดปัญหา และอุปสรรคต่างๆ เหมือนที่เกิดขึ้นแล้วกับอุทยานแห่งชาติหลายๆ แห่งในประเทศไทย เช่น อุทยานแห่งชาติเขาสก อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน และอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพีพี เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่วนหนึ่ง เกิดจากการจัดการท่องเที่ยวที่ขาดการวางแผนที่ดี ขาดความร่วมมือ และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

เพื่อให้การท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพที่ดี ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์ประกอบของชุมชนและเป็นทรัพยากรที่สำคัญ รวมทั้งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (วรรัตน์, 2544: 11) จำเป็นต้องหลีกเลี่ยงกลับมาองศักยภาพทางสังคมของตนเอง เพื่อเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยว จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปสำรวจและร่วมสังเกตการณ์ในพื้นที่ซึ่งอยู่ในระหว่างการเตรียมการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม สามารถบอกได้ว่าในพื้นที่ชุมชนหมู่เกาะพยามมีศักยภาพทางสังคมที่ค่อนข้างมากต่อการจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่เพื่อเป็นการพิสูจน์ให้แน่ชัดจึงต้องทำการศึกษาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อหาข้อสรุปให้ได้ถึงศักยภาพทางสังคมว่ามีมากหรือน้อยเพียงใดในการจัดการท่องเที่ยวของประชาชนหมู่เกาะพยาม เพื่อให้ประชาชนในหมู่เกาะพยามได้รับทราบเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมของตน อันจะนำไปสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวของหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวของหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยวที่มาจากประชาชนหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ประชาชนในหมู่เกาะพยาม ตระหนักถึงทรัพยากรธรรมชาติในเกาะและเข้าไปมีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนของหมู่เกาะพยามมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงคุณภาพ และพัฒนาการท่องเที่ยวของหมู่เกาะพยามและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อื่นๆ ที่มีสภาพแวดล้อมคล้ายกัน

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งทำการศึกษาถึงศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว และปัญหาข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยวที่มาจากประชาชนหมู่เกาะพยาม ทำการศึกษาเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ 1 ตำบลบ้านเกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ซึ่งมีประชากรทั้งหมด 356 คน และมีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีจำนวน 240 คน และอาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่เกาะพยาม ซึ่งเป็นพื้นที่เตรียมการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม ไม่น้อยกว่า 1 ปี

นิยามศัพท์

อายุ หมายถึง อายุเต็มบริบูรณ์ของประชาชนหมู่เกาะพยาม

อาชีพ หมายถึง หน้าที่การงานที่ทำเป็นรายได้หลัก ของประชาชนหมู่เกาะพยามโดยแยกเป็นอาชีพภาคเกษตรกรรม คือ ปลูกสวนมะม่วงหิมพานต์ ปลูกสวนยางพารา และประมง สำหรับอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม คือ ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป และเป็นข้าราชการ

รายได้ หมายถึง รายได้ครอบครัวต่อปีของประชาชนหมู่เกาะพยาม

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย หมายถึง จำนวนปีที่ประชาชนได้เข้ามาอาศัยในหมู่เกาะพยาม ซึ่งต้องอยู่แล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี ขึ้นไป

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม หมายถึง การที่ประชาชนหมู่เกาะพยามมีสถานภาพเป็นสมาชิก ของกลุ่มทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ กลุ่มเกษตร/กลุ่มส่งเสริมเกษตร กลุ่มประมง กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มสาธารณสุขมูลฐาน กลุ่มอนุรักษ์ป่าไม้ และกลุ่มแม่บ้าน

ศักยภาพทางสังคม หมายถึง ความพร้อมทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ของคนในชุมชน วิธีการดำเนินชีวิต ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัย สาธารณูปโภค ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน หมายถึง ความใกล้ชิด การพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของคนในชุมชน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการให้ความร่วมมือร่วมใจกัน

วิธีการดำเนินชีวิต หมายถึง วิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมของประชาชนในชุมชนหมู่เกาะพยาม ได้แก่ ภูมิปัญญาชาวบ้าน การผลิตผลเกษตรกรรม ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี ที่ได้ปฏิบัติมานาน โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยว เกิดความรู้สึกมั่นใจว่าไม่เป็นอันตรายต่อตนเอง รู้สึกอุ่นใจ และไว้วางใจ

ความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัย หมายถึง การบริการในด้านของสาธารณสุขครบทุกความต้องการของประชาชน เช่น หมอ สถานที่พยาบาล ยาเพื่อใช้รักษาและมีประสิทธิภาพรวมทั้งความสะอาดต่างๆ เพื่อจะได้ไม่เกิดโรคร้ายไข้เจ็บ

สาธารณูปโภค หมายถึง การมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม เช่น น้ำดื่ม น้ำใช้ ไฟฟ้า รวมทั้งการคมนาคมถนนหนทาง ที่ให้ความสะดวก และทำเที่ยวเรือที่แข็งแรงและมีความปลอดภัย

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจ มีการเรียนรู้ และมีการจดจำข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การบอกสถานที่ท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวหรือเป็นไกด์นำเที่ยว การมีความรู้ในเรื่องภาษาในการติดต่อกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ และการมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่หมู่เกาะพยามได้เข้ามามีส่วนร่วม เช่น การวางแผน เสนอแนะ ออกความคิดเห็น ตัดสินใจ ปฏิบัติ และรับผลประโยชน์ร่วมกันในการจัดการท่องเที่ยวของหมู่เกาะพยามซึ่งกำลังอยู่ในขั้นเตรียมการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม

การจัดการท่องเที่ยว หมายถึง ประชาชนในหมู่เกาะพยามมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมโครงการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน และคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม อีกทั้งยังมีส่วนในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน ร่วมสร้างวางแผน ร่วมตัดสินใจ หรือออกความคิดเห็น ร่วมลงมือปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยว และร่วมการจัดการเรื่องราวได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกด้านความรู้สึก นึกคิด โดยอาศัยพื้นฐานความรู้หรือประสบการณ์และสภาพแวดล้อมของประชาชนหมู่เกาะพยาม

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยเรื่อง ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของประชาชนหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
 - 1.1 การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม
 - 1.2 การจัดการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพ
3. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
4. พื้นที่หมู่เกาะพยาม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมิใช่เพียงเฉพาะการเดินทางพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิง ดังที่คนทั่วไปเข้าใจกัน ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนญาติพี่น้องก็นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งนั้น ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้หลาย ท่าน ดังนี้

หม่อมหลวงดุษฎี ชุมสาย (2527: 4-5) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า เป็นเรื่องของ การเดินทางถ้าไม่มีการเดินทางก็ไม่มีการท่องเที่ยว

จุฑามาศ (2536: 18) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวโดยความสมัครใจใน การเดินทางจากที่อยู่อาศัยของตน เพื่อไปเยี่ยมชม ทัศนศึกษาหรือร่วมกิจกรรม ณ สถานที่ต่างๆ โดย มีการกำหนดระยะเวลาไปกลับที่แน่นอนถึงแม้จะไปเพื่อทำธุรกิจหารายได้ก็นับว่าเป็นการเดินทาง เพื่อการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน เพราะการหารายได้ก็เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวด้วย

ชาญวิทย์ (2540: 6) ให้ความหมายของการท่องเที่ยว ว่าหมายถึง การท่องเที่ยวโดยผู้ท่องเที่ยว ไม่มุ่งหวังที่จะได้รับผลตอบแทน แต่เป็นการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อสนองความ อยากรู้อยากเห็น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2543: 2) ให้ความหมายของการท่องเที่ยว ว่าหมายถึง เป็น กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ จะกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงาน และการเดินทาง จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่มีคำว่าระยะทาง จะใกล้หรือไกล และการเดินทางเพื่อจะเป็นการ ค้างแรมหรือไม่ก็ตาม

ศิริ (2543: 19- 21) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวในทางสังคมวิทยา ว่าหมายถึง การท่องเที่ยวนั้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล ซึ่งปกติจะไม่เคยพบกันมาก่อน
2. เป็นการเผชิญหน้ากัน ระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ในกลุ่มชาติพันธุ์ วิถีชีวิต ภาษา ความแตกต่างกันในด้านเศรษฐกิจ ฯลฯ
3. พฤติกรรมของกลุ่มคนที่ต้องการผ่อนคลาย จากความตึงเครียดทางเศรษฐกิจและสังคม ในชีวิตประจำวัน
4. พฤติกรรมของคนต่างถิ่นที่ประสานกันระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ตนได้รับ จากการดำรงชีวิตของคนต่างถิ่น

ปัจจุบันได้มีนักวิชาการ องค์กรเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ที่ได้พยายามที่จะให้คำนิยามของ "การท่องเที่ยว" โดยอาศัยเกณฑ์ต่างๆ กัน เช่น ยึดถือตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเดินทาง ช่วงระยะเวลาของการเดินทางและลักษณะของการเดินทาง ว่าอะไร ใช่ว่าหรือไม่ใช่การท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีความหมายอันใดเป็นความหมายสากล หรือมาตรฐานที่เป็นข้อสรุปอันเป็นที่พอใจของทุกคน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวโดยไม่จำกัดระยะทางหรือระยะเวลา เพียงต้องการพักผ่อนหรือผ่อนคลาย ต้องการความสนุกสนานจากการเดินทางเพื่อไปท่องเที่ยวยังสถานที่นั้น รวมทั้งการไปศึกษาหาความรู้จากแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกันในแต่ละแห่งของพื้นที่ท่องเที่ยว เช่น ศึกษาวิถีชีวิต และการศึกษาภาษาท้องถิ่น อีกทั้งยังได้แลกเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของพื้นที่ท่องเที่ยวด้วย

รูปแบบของการท่องเที่ยว

รูปแบบของการท่องเที่ยว ได้แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีดังนี้

1. การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และการรองรับนักท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการท่องเที่ยว

พจนานุกรม (2541 อ้างถึงใน สินธุ์, อุดร และ สุภาวดี, 2545: 28) ได้ยกประเด็นการประชุม เอิร์ธ ซัมมิท หรือการประชุมสุดยอดสิ่งแวดล้อมโลก ที่กรุงริโอ เดอ จาเนโร เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2535 ที่ประชุมมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนและก่อให้เกิดกระแส ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว มี 3 ประการดังนี้

1. กระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึง การอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับโลก

2. กระแสของการตลาดการท่องเที่ยว มีปริมาณนักท่องเที่ยว "แบบมีคุณภาพ" คือ นักท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึก รับผิดชอบ ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรม ในการเข้าไปท่องเที่ยว ในชุมชน หรือต้องการศึกษาเรียนรู้ หรือมีประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม อันเป็นประเด็นหลักของ สังคมโลกเพิ่มขึ้น

3. กระแสการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในความหมายของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม จากประชาชนระดับรากหญ้า เพื่อบรรลุซึ่งแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น (การท่องเที่ยวประเทศไทย, 2543: 3) อีกทั้งเน้นการพัฒนาเพื่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อันเป็นผลที่เกิดจากการพัฒนาอย่างแท้จริง (วรรณพร, 2540: 64)

มีผู้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

วรรณพร (2540: 12) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ว่าหมายถึง เป็น การท่องเที่ยวเพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนน้อยที่สุด โดยให้ชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมให้มากที่สุดในการวางแผน และจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นถือว่าเป็นหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างแท้จริง

ศฤงฆ์ (2541: 34) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ว่าหมายถึง การ ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง ไปยังแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบต่อ โดยไม่ก่อให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่มี วัตถุประสงค์อย่างมุ่งมั่นเพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพันธุ์ และ สัตว์ป่าตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น เพื่อก่อประโยชน์ให้ชุมชน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2543: 3) ได้นิยามความหมายของการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ มีสาระสำคัญดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวที่ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม และอาจรวมไปถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดีและวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นด้วย
2. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และระบบนิเวศ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม
3. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส หรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจะได้รับความพึงพอใจแล้ว ยังจะเป็นการเสริมสร้างจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมด้วย
4. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติและ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ในขณะที่เดียวกันจะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มุ่งเน้นที่คุณค่าของธรรมชาติหรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่ใช่เน้นที่การเสริมแต่งหรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

The Ecotourism Society (1991 อ้างถึงใน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2543: 3) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ว่าหมายถึง การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ธรรมชาติด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ และในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้าง โอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น

จากข้างต้นสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายระบบนิเวศ ระบบสังคม และระบบเศรษฐกิจ อีกทั้งเป็นการท่องเที่ยวโดยการเรียนรู้วิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยนักท่องเที่ยวไม่ได้คำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความพร้อมหรือไม่ นอกจากนี้เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้ทรัพยากร

ของชุมชนในระยะยาว ให้แก่คนรุ่นหลัง รวมทั้งส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

ผลกระทบจากการท่องเที่ยว

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่ผ่านมาทำให้สภาพแวดล้อมก็ถูกทำลายลงไปมาก เช่นเดียวกับการท่องเที่ยวทางทะเลได้ก่อให้เกิดการทำลายสภาพแวดล้อมและทรัพยากรใต้ท้องทะเลไทยเช่นกัน จากผลกระทบดังกล่าว เป็นเหตุให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวถูกโจมตีอย่างหนัก ได้มีบุคคลหรือ องค์กรต่างๆ ได้ศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยว ดังนี้

วิชัย (2528: 47) ได้กล่าวถึงผลกระทบว่า การพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา การเมือง การปกครอง เป็นผลให้การท่องเที่ยวเกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิต ค่านิยม และทัศนคติของประชากรโดยรวมทั้งผลดีและผลเสีย และได้เสนอรูปแบบของผลกระทบจากการท่องเที่ยว 5 รูปแบบ คือ 1) ผลกระทบทางการเมือง 2) ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม 3) ผลกระทบทางด้านสังคมและศีลธรรม 4) ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ และ 5) ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

วีระ และ โนรี (2540) ได้ทำการวิจัยถึงผลกระทบการท่องเที่ยวด้านสังคมของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เกิดจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วเกินไปทำให้สาธารณูปโภคขยายตัวตามไม่ทัน มีการขาดแคลนหรือหากการจัดการไม่ดีพอ มีการบริการที่ไม่ดี มีคนต่างถิ่นเข้ามาอาศัย มีอบายมุข อุบัติเหตุอาชกรรมสูง ซึ่งอาจป้องกันได้โดยการมีการวางแผนแม่บทที่ดี เพื่อควบคุมการขยายตัวอย่างเหมาะสม มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวที่มีอำนาจและมีประสิทธิภาพ และแก้ปัญหาต่างๆ ได้ อย่างเบ็ดเสร็จ การจัดการดูแล ควบคุมไม่ให้เกิดกฎหมาย มีการศึกษาเพื่อสร้างวินัย จริยธรรมให้แก่ประชาชนไม่ให้เอารัดเอาเปรียบ และกระทำผิดหรือเสื่อมต่อสังคมและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541: 2-11) ทำการศึกษาโครงการจัดทำแผนปฏิบัติการ ทบทวนขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว เกาะสมุย จังหวัด สุราษฎร์ธานี พบว่า การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของเกาะสมุยในระยะที่ผ่านมาก่อให้เกิดปัญหา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ มีการบุกรุก รุกล้ำ ยึดถือครอบครองที่ดินบริเวณแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านบริการ

ท่องเที่ยว ขาดมาตรฐานที่ดีในด้านการบริการ 3) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ขาดความสะดวกในการเดินทางสู่เกาะ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม มีปัญหาการกำจัดขยะ และ5)ด้านการพัฒนา ขาดทิศทางนโยบาย และการวางแผนที่ชัดเจน ขาดความร่วมมือการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของกลุ่มต่างๆ

การวางแผนและการพัฒนาการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องอาศัยทรัพยากรหลายอย่าง ทั้งกำลังเงิน กำลังคน และระยะเวลา การพัฒนาจะขัดแย้งหรือสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมในพื้นที่โดยส่วนรวม ขึ้นอยู่กับการวางแผนและการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

การวางแผนการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545: 3) ได้เสนอการวางแผนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

1. การสำรวจเบื้องต้น เป็นระดับพื้นฐานของการวางแผน มีเป้าหมายเพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะในประเด็นที่สำคัญมุ่งแก้ปัญหาการพัฒนาในระยะสั้น ซึ่งเป็นไปภายใต้เงื่อนไข กฎหมาย การบริหาร และงบประมาณที่มีอยู่ และนำมาวิเคราะห์เพื่อการศึกษาและพัฒนาในขั้นต่อไป
2. การศึกษาเบื้องต้น เป็นการศึกษาแบบผสมผสานทางด้านสิ่งแวดล้อม ในลักษณะต่างๆ โดยสังเขป เพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ โอกาสและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป
3. การจัดทำแผนหลัก เป็นการศึกษาและจัดทำแผนอย่างผสมผสานในทุกๆ ด้าน โดยมีการศึกษาและวิเคราะห์กันอย่างละเอียดและมีกำหนดแผนหลักและโครงการที่จะต้องมีการจัดทำตลอดจนเสนอแนะกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่ได้วางไว้ จะเน้นหนักที่การกำหนดปัญหา ข้อได้เปรียบเสียเปรียบด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ และการกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ในการดำเนินการ และโครงการที่ควรจะทำ
4. การศึกษาความเหมาะสม เป็นการศึกษาเกี่ยวเนื่องในรายละเอียดของโครงการต่างๆ ที่ได้มีการกำหนดไว้ในการจัดทำแผนหลัก เช่นการพัฒนาทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว การปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคต่างๆ

5. การทำแผนงานและโครงการที่จะจัดทำ เนื่องจากจะต้องวิเคราะห์โครงการต่างๆ ทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน การบริหาร การตลาด เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ และเสนอแนะ ลู่ทางที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการนั้นๆ ต่อไป

การพัฒนาการท่องเที่ยว

หน่วยศึกษานิเทศ (2533: 44 -54) ได้เสนอปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

1. การพัฒนาบุคลากร เช่น มีการอบรมมัคคุเทศก์ เพื่อให้เกิดความชำนาญในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพื่อคอยบริการและแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งนับว่าเป็นการช่วยพัฒนามาตรฐานกำลังคนในการจัดการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ

2. การพัฒนาการบริการ เป็นการเสริมสร้างปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างมาก เช่น ตาม โรงแรม รีสอร์ทตามแหล่งธรรมชาติ ควรมีน้ำที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว สถานพยาบาล ร้านอาหาร เป็นต้น เพื่อความประทับใจของนักท่องเที่ยว

3. การรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ปัญหาการทำร้ายชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว นับเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่บั่นทอนความเจริญของธุรกิจการท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีมาตรการให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้สึกมั่นใจในความปลอดภัยในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว ตลอดจนการดำเนินคดีที่เกิดแก่นักท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์

4. การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนความเป็นอยู่และ อธิยาศัยไมตรีของคนในท้องถิ่นนับเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ รวมทั้งงานเทศกาล งานประเพณีต่างๆ เป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาเที่ยว

5. การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน ทั้งนี้ก็เพื่อนำ ปัญหา อุปสรรค หลายประการไปพิจารณาหาทางแก้ไขในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมและสำเร็จ ลุล่วงเป็นอย่างดี

ชยาภรณ์ (2537 อ้างถึงใน สุภาภรณ์, 2543: 24) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีปัจจัยเบื้องต้น 3 ประการ คือ

1. แรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจะไม่เกิดขึ้น หากปราศจากความปรารถนาที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ๆ ซึ่งความปรารถนานี้อาจเกิดแรงกระตุ้นแรงจูงใจ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่าง ผสมผสานกัน ซึ่งเป็นแรงกดดันดาลให้มีการค้นคว้าที่จะแสวงหา หรือสร้างสิ่งจูงใจให้พัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น มีดังนี้

1.1 ความจำเป็นของปัญหา แหล่งท่องเที่ยวหลายๆ แห่ง ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเมื่อนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้บริการมาก จนอยู่ในสภาพโทรมและอาจเกิดความเสียหาย หรือ สูญหายไป ได้ หากไม่มีการอนุรักษ์พัฒนาอย่างถูกต้อง หรือความจำเป็นของการที่จะต้องพัฒนา ก็เนื่องมาจากภาวะที่ประเทศต้องประสบภาวะการขาดดุลการค้า จากการนำสินค้าเข้าและส่งออกสินค้าออก จนต้องแสวงหาอุตสาหกรรมอื่น นำเงินตราต่างประเทศเข้าช่วยชดเชย การพัฒนา การท่องเที่ยวจึงเป็นหนทางที่นำไปสู่การลดภาวะปัญหาดังกล่าวได้

1.2 ความสนใจส่วนบุคคลหรือรัฐบาล มีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากไม่น้อยที่ได้รับการพัฒนาโดยปราศจากปัญหาหรือความจำเป็น หากแต่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาด้วยเหตุผลส่วนบุคคล หรือส่วนรัฐบาลต่างๆ กันไป

2. ความพร้อมในการพัฒนา ความต้องการที่จะพัฒนาแต่เพียงประการเดียว อาจไม่เพียงพอที่จะทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสามารถดำเนินการไปได้ แหล่งท่องเที่ยวใดก็ตามเมื่อมีความต้องการที่จะพัฒนาแล้ว ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประสบความสำเร็จคือ ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ในด้านต่างๆ คือ

2.1 ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ ความสนใจของท้องถิ่นนั้นว่ามีเพียงพอที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งนั้นหรือไม่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวจะรวมถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังแหล่งนั้น สิ่งดึงดูดใจตามธรรมชาติ เช่น ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ พืชพันธุ์ สัตว์นานาชนิด ปราณการณ์ธรรมชาติ สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เทศกาลงานประเพณีล้วน มีส่วนสำคัญทั้งสิ้น

2.2 ทรัพยากรและกลยุทธ์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นเรื่องของธุรกิจ ที่ต้องลงทุนสูง ต้องการความร่วมมือและอำนาจความสะดวกจากระบบกลไกของรัฐและเอกชนต้องการเทคโนโลยีที่เหมาะสมที่จะนำมาปรับปรุงประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นแต่ละแห่ง และรวมถึงการมีบุคคลที่มีลักษณะเอื้อต่อการดำเนินการท่องเที่ยว สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่อาจสร้างหรือหามาได้ไม่ยาก หากรัฐบาลหรือผู้บริหารของแหล่งท่องเที่ยว นั้น เห็นความสำคัญและมีความต้องการอย่างจริงจัง

3. ความต้องการของคนในท้องถิ่น สิ่งที่ดีอาจไม่ใช่สิ่งที่เหมาะสมและได้รับการยอมรับ ถ้าสิ่งนั้นขัดกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ในท้องถิ่น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอาจกระทำได้เมื่อมีปัจจัยสองประการแรก คือ แรงกระตุ้นและความพร้อมในการพัฒนา แต่เมื่อทำการพัฒนาแล้ว อาจก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งตามมาหากการพัฒนานั้นมีรากฐานของความไม่ต้องการของคนกลุ่มใหญ่เกิดขึ้น ผลการพัฒนาจะสำเร็จและดำเนินการไปด้วยดี จำเป็นจะต้องคำนึงปัจจัยข้อนี้เป็นอย่างมาก ความต้องการหรือไม่ต้องการของคนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว มักจะมีสาเหตุจาก 3 ปัจจัย ดังนี้

3.1 ความขัดแย้งหรือสอดคล้องกับวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยมของคนในท้องถิ่น คือ ในการจะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจะต้องคำนึงเรื่องดังกล่าวเพื่อให้ชาวบ้านยอมรับจะได้ไม่ขัดกับชาวบ้าน

3.2 กลุ่มอิทธิพลที่จะได้หรือเสียประโยชน์จากผลของการพัฒนา เช่น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ต้องมีงบประมาณ เมื่อมีกลุ่มที่ต้องการแสวงประโยชน์ก็นำงบประมาณที่ขอมมาเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นำไปใช้ส่วนตัว ไม่ได้นำไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด

3.3 ความเสียหายต่อลักษณะทางกายภาพ ชีวภาพ และจิตภาพ เมื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรบางส่วนถูกทำลายทำให้ชาวบ้านที่อาศัยทรัพยากรของท้องถิ่นในการดำรงชีวิต เมื่อทรัพยากรสูญเสียก็เกิดความไม่สบายใจเป็นผลให้จิตใจย่ำแย่ลง

การวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ต้องมีการคำนึงถึงปัจจัยข้างต้น เพื่อสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดทำแผน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ

การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นเป้าหมายสำคัญ ได้รับการเน้นให้มีในกระบวนการท่องเที่ยวแนวใหม่ เป็นพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนในองค์รวมของระบบ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545: 21) การมีส่วนร่วมยังก่อให้เกิดการเรียนรู้ถึงศักยภาพของสมาชิกในสังคม ซึ่งมีความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของสังคม และเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่า สามารถแก้ไขปัญหาได้โดยไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากปัจจัยภายนอก และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี

มีนักวิชาการให้ความหมายของชุมชนและการมีส่วนร่วม ไว้หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

ความหมายของชุมชน

Poplin (1972 อ้างถึงใน รัฐผการจ, 2545: 7) กล่าวถึงชุมชนว่า เราสามารถพิจารณาชุมชนได้ใน 3 มิติ คือ มิติถิ่นที่อยู่ มิติของการจัดองค์การทางสังคม และมิติของจิตใจหรือวัฒนธรรมในแง่ของ หน่วยงานถิ่นที่อยู่โดยทั่วไปแล้วชุมชนมักจะเกิดขึ้นในที่ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและมีเส้นทางคมนาคมผ่าน ในขณะที่ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของคนในชุมชน มนุษย์ก็จะปรับและคัดแปลงสภาพทางกายภาพของชุมชนตามความต้องการของตน ตามกฎหมาย ค่านิยม และกิจกรรมทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน

เอกวิทย์ (2545: 159) ได้ให้ความหมายของชุมชน ว่าหมายถึง ศักยภาพและคุณค่าของการรวมตัวกันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะประสานประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจสังคม เพื่อให้เกิดผลดีหรือเกื้อกูลกันของคนและยังหมายถึงวงศ์เครือญาติ วงศ์มิตรสหาย ที่สามารถพึ่งพากันได้ ซึ่งอาจจะอยู่ต่างพื้นที่และไม่ได้เป็นญาติกันทางสายเลือดแต่ก็สามารถพึ่งพาและไว้วางใจกันได้ โดยการรวมกันเป็นเครือญาติ ซึ่งอาจนำไปสู่สังคมที่เข้มแข็งได้ในที่สุด

Sproule (1996) ได้ให้ความหมายของชุมชน ว่าหมายถึง กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เดียวกัน และจำแนกได้ว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวพันกันทางสายเลือดหรือการสมรส หรืออาจจะมีการนับถือศาสนา อยู่ในกลุ่มทางการเมือง ชนชั้น หรือเป็นเพื่อนฝูงในวงสังคมเดียวกันก็ได้

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ทวิทอง (2527: 2) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม ว่าหมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชน พัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรและปัจจัย การผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่าง สมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคม ในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่ง แสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

ยูวัฒน์ (2534: 26) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม ว่าหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบใน เรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง และการที่จะสามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แล้วจำเป็นที่จะต้องยอมรับปรัชญา ที่ว่า มนุษย์ทุกคนต่างปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นและพร้อมที่จะอุทิศเพื่อ กิจกรรมของกลุ่มขณะเดียวกัน จะต้องยอมรับ ด้วยความบริสุทธิ์ใจว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ ถ้ามีโอกาสและชี้แนะที่ถูกต้องทาง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540: 3-5) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เกิดจากสภาพทางเศรษฐกิจและชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ภายในและรอบๆ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ อย่างเช่นอุทยานแห่งชาติ ควรได้รับการพิจารณาให้เป็นวัตถุประสงค์หรือองค์ประกอบที่สำคัญของ การส่งเสริมและจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพราะการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นในระยะยาวมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อ ความอยู่รอดของธรรมชาติแวดล้อม ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบต่างๆ จะช่วยให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้ง ทางตรงและทางอ้อม จากการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นที่ยอมรับ กันว่าจะช่วยปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่นให้ดีขึ้นในระยะยาว

Cohen and Uphoff (1980: 213-214) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม เกิดจาก การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ การมี ส่วนร่วมในการประเมินผล

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่ชุมชนมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว เช่น ร่วมระบุปัญหา ความต้องการ การวางแผนและการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งชุมชนได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน และชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ เพราะทุกคนในชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยวนำเอาทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทั้งด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่และวิถีการผลิตของชุมชน มาใช้เป็นปัจจัยหรือต้นทุนสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมรวมทั้งมีการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนไปถึงคนรุ่นหลาน

ตัวชี้วัดของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา

ยศ (2544: 205) ได้เสนอตัวชี้วัดของการสร้างโอกาสให้กับชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งมีตัวชี้วัด (indicators) 4 ตัว ดังนี้

1. ความสมบูรณ์ของธรรมชาติแวดล้อม การท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต้องสร้างความตระหนักและกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากร และทำให้สภาพแวดล้อมธรรมชาติมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นกว่าเดิม
2. การกระจายรายได้ การท่องเที่ยวไม่เพียงแต่เป็นการสร้างรายได้และอาชีพเสริมให้กับชุมชนเท่านั้น แต่ยังต้องสร้างความเป็นธรรมในด้านการกระจายรายได้ให้ทั่วถึงเพื่อให้สมาชิกของชุมชนทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว
3. โครงการพัฒนาชุมชน การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน เพื่อนำเอาเงินรายได้จากกองทุนชุมชนมาใช้เพื่อดำเนินโครงการพัฒนา เช่น การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนเรียนดีในหมู่บ้าน เป็นต้น
4. กระบวนการเรียนรู้ การทำงานของคณะกรรมการการท่องเที่ยวของหมู่บ้านได้สร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ขึ้นในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้เชิงเทคนิค เช่น การบริหารจัดการ บัญชี การฝึกอบรมภาษา การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อธุรกิจชุมชน ไปจนถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับจารีตประเพณีเดิม การจัดการความขัดแย้ง และการฝึกอบรมผู้นำชุมชนรุ่นใหม่

ตัวชี้วัด ทั้ง 4 ตัว แสดงให้เห็นว่า การท่องเที่ยวโดยคำนึงสิ่งแวดล้อมและประชาชนในชุมชน เป็นทางเลือกที่มีความเป็นไปได้สูงยิ่งสำหรับใช้เป็นกรอบในการสร้างโอกาสเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อย่างไรก็ตาม พื้นที่ใดหากมีจุดเริ่มต้นของการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยว จะต้องประสบความสำเร็จได้ดีและยังเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

การศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวที่เป็นลักษณะของชุมชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงอย่างมากเพื่อจะก่อให้เกิดผลสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยว จึงมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

สมศักดิ์ (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาถึงการจัดการธุรกิจบ้านพักแบบชุมชนมีส่วนร่วม กรณีศึกษาบ้านแม่กำปอง กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของหมู่บ้านกำปองมีศักยภาพและความพร้อมอยู่ในระดับดี ทั้งในด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และความสามารถในการเข้าถึง แต่มีข้อจำกัดในด้านกายภาพที่ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ ส่วนศักยภาพและความพร้อมในการดำเนินการมีส่วนร่วมของชุมชน สิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการความปลอดภัย และการตลาด อยู่ในระดับที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

สุกานดา (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาถึงการจัดการท่องเที่ยวเชิงชุมชนของชุมชนชาวผู้ใหญ่ หมู่บ้านโคกโก่ง อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปผล คือ มองภาพรวมใหญ่ๆ ทางด้านภูมิศาสตร์ หมู่บ้านโคกโก่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ในชนบท และแหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้านที่มีความสวยงามทางธรรมชาติ ทางด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ของหมู่บ้านโคกโก่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นทางวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวมีการคำนึงถึงทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่ และก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ ส่วนด้านการจัดการของหมู่บ้านโคกโก่ง เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักแรมในหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านจะเรียกประชุมลูกบ้านเพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน คือจะเป็นการเปิดโอกาสให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการจัดการ

ชุมชนแต่ละแห่งล้วนมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฐานทรัพยากรท่องเที่ยวที่ชุมชนนั้นมีอยู่ บางชุมชนมีทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อันได้แก่น้ำตก ป่าเขา ลำเนาไพร รวมทั้งสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่หลากหลายชนิด บางชุมชนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่

และวิธีการผลิตที่เอื้อต่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว สามารถนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือนได้เป็นอย่างดี ประชาชนในชุมชนพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว มีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวอย่างมาก เนื่องจากประชาชนเป็นเจ้าของท้องถิ่น ทำให้เกิดความรัก ความหวงแหน และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจากแหล่งท่องเที่ยว สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืนแก่ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนขึ้นได้

การจัดการท่องเที่ยว

การจัดการท่องเที่ยว เป็นการกระทำอย่างหนึ่งที่มีเป้าหมายที่สอดคล้องกับหลักการทฤษฎี และแนวคิดที่เหมาะสม ต้องคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดของสังคมและสภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทาง มาตรการและแผนปฏิบัติการที่ต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2543)

หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมการฝึกหัดครู (2533) ได้เสนอบทบาทในการจัดการท่องเที่ยว ดังนี้

การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศได้อย่างมหาศาล ในขณะเดียวกันถ้าจัดการไม่เป็นระบบอย่างเหมาะสมก็อาจจะมีผลเสียมากกว่าผลได้ ในประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศตลอดทั้งปีและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งในปี พ.ศ. 2544 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวไม่ต่ำกว่า 10,061,950 ล้านคน (วรรณ, 2546: 22) และอาจทำให้สถานที่ท่องเที่ยวที่งดงามหลายแห่งถูกทำลาย หรือ เกิดปัญหาการท่องเที่ยว เช่น บรรดานักท่องเที่ยวส่งเสียงอึกทึกครึกโครมด้วยการร้องเพลง เสียงดังในสถานที่ที่ควรจะสงบเงียบ หรือมักจะทิ้งขยะมูลฝอย ขว้างปาสิ่งของเคลื่อนที่ลงแม่น้ำลำธาร เป็นการสร้างมลภาวะให้กับธรรมชาติ เรื่องเหล่านี้ก็ต้องมองและพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับปัญหานานาประการ ควรต้องมองในหลายๆ ด้าน และในหลายทัศนคติ เพื่อที่จะสามารถกำหนดบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวได้ถูกต้อง

การจัดการท่องเที่ยวลักษณะของป่าชุมชน

ป่าชุมชน มีส่วนในการพัฒนาป่าไม้ของประเทศไทยไม่ให้เสื่อมลง แต่ก็ไม่ได้อยู่ที่การปลูกต้นไม้ หรือการส่งเสริมฟื้นฟูสภาพป่าอย่างเดียว หากแต่อยู่ที่คน ความสัมพันธ์ระหว่างคน และชุมชนกับสภาพแวดล้อม จึงจำเป็นต้องให้ความสนใจกับการจัดสร้างระบบเครือข่ายความสัมพันธ์

ระหว่างชุมชนต่างๆ ที่มีอาณาบริเวณติดต่อกัน และใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าผืนเดียวกัน อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์จำเป็นต้องรักษาป่าให้คงไว้ในรูปแบบเดิม

ความหมายของป่าชุมชน

อำนาจ (2528: 28) ได้กล่าวว่า ป่าชุมชนเป็นป่าไม้ธรรมชาติ หรือป่าที่สร้างขึ้น เพื่อให้ประชาชนในชุมชนนั้นได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยมีจุดหมายของการพัฒนาชุมชนเพื่อยกระดับรายได้ให้ประชาชน เจ้าหน้าที่ของทางราชการที่เข้าไปจะต้องรู้จักการวางตัวให้เข้ากับชาวบ้าน ดำรงภาวะทางเศรษฐกิจ และสังคมของหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน สถานที่ที่สร้างป่าชุมชนควรเป็นที่ดินสาธารณะ การเลือกพืชพันธุ์ที่จะปลูกป่า ในป่าชุมชนควรจะเป็นไม้โตเร็ว เพื่อที่จะให้ผลเร็ว เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ประชาชน แรงงานที่ใช้ในการปลูกป่า ควรเป็นชาวบ้านเพื่อให้เกิดความสำนึกในการเป็นเจ้าของ การใช้ประโยชน์ และผลประโยชน์จากป่าชุมชนให้คณะบุคคล หรือ อาจจะเป็นกรรมการหมู่บ้าน สภาตำบล เป็นผู้แบ่งผลประโยชน์

ปรีชา (2534: 21-23) ได้กล่าวว่า การจัดการป่าชุมชนมีพื้นฐานมาจากแนวคิดในเรื่องการกระจายอำนาจออกจากศูนย์กลางของประเทศ มาสู่องค์กรของประชาชนที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการป่าชุมชนของตนเอง โดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นแกนนำในการจัดการก็เพื่อประโยชน์ของประชาชนในชุมชนโดยส่วนรวม ในส่วนของการจัดการป่าชุมชนในเชิงอนุรักษ์นั้น มีแนวคิดใหญ่ๆ 2 แนวคิด คือการอนุรักษ์ที่มาจากเบื้องบน และแนวความคิดอนุรักษ์จากเบื้องล่าง

จากข้างต้นสรุปได้ว่า ป่าชุมชน หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับทรัพยากรป่าไม้ที่มีในชุมชน โดยมีคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการร่วมกัน และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไว้ให้คงเดิมเพื่อความยั่งยืนของป่าและชุมชน

ความสำคัญของป่าชุมชนกับการพัฒนา

ความสำคัญของป่าชุมชนกับการพัฒนามี 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. การฟื้นฟูและส่งเสริมสำนึกของความเป็นชุมชนและสิทธิชุมชน ในการจัดการทรัพยากรของตนเอง หมายถึง การมีส่วนร่วมของราษฎรในท้องถิ่นในการดูแลจัดการ และควบคุม

ทรัพยากรธรรมชาติของตนเอง การเปิดโลกทัศน์เพื่อทำความเข้าใจกับปัญหาของท้องถิ่น เรียนรู้ เลือกรสรและปรับเทคโนโลยีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เพื่อเพิ่ม ศักยภาพในการพึ่งตนเองให้มากที่สุด รวมทั้งการสร้างอำนาจต่อรองกับพลังภายนอกเพื่อเรียกร้อง สิทธิในการครอบครองที่ดินทำกินและที่ป่า การยอมรับความเป็นนิติบุคคลขององค์กรชาวบ้าน เป็น ต้น อย่างไรก็ตาม เป้าหมายหลักตรงจุดนี้ คือการพัฒนาคนและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการ ทำความเข้าใจและจัดการกับปัญหาของตนเองเป็นสำคัญ

2. การใช้ประโยชน์ของชาวบ้านจากป่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสร้างความสมดุล ระหว่างระบบการผลิตในภาคเกษตรกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติเพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สร้างความคงที่ ทั้งในด้านของการผลิตและการดำรงชีวิตร่วมกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติอย่าง สมดุล เพื่อความยั่งยืน สำหรับการผลิตและการดำรงชีวิตในระยะยาว และเพื่อสร้างงานภายใน ชุมชน และนำไปสู่การกระจายรายได้ และประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน เช่นเป็นแหล่งอาหาร สมุนไพร ฝืนสำหรับหุงต้ม อาหาร และ สัตว์

3. การฟื้นฟูและส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การรักษาความสมดุลเพื่อสร้างความ ยั่งยืนของสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ทั้งนี้ก็มาจากความมีสำนึกความเป็นป่าชุมชน การใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยในชุมชนมีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ และอยู่ในรูปแบบ ของป่าชุมชน การท่องเที่ยวที่เข้ามานั้นอาจส่งผลกระทบต่อชุมชน ในด้านการทำลายทรัพยากรป่าไม้ เพราะคนในชุมชนต้องพึ่งพาทรัพยากรในชุมชนในการดำเนินชีวิต จึงต้องมีการจัดการป่าชุมชน เพื่อที่สามารถให้คนในชุมชนมีทรัพยากรป่าไม้ไว้ใช้ประโยชน์และร่วมกันอนุรักษ์เพื่อลดปัญหา ความเสื่อมโทรมของป่าไม้ลง

การจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบโดยอาศัยการวางแผนที่ดีและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ของพื้นที่ท่องเที่ยว อีกทั้งการจัดการท่องเที่ยวที่ดีควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ด้วย โดยการมีส่วนร่วมใน การวางแผน เสนอแนะ ออกความคิดเห็น ตัดสินใจ ปฏิบัติ และรับ ผลประโยชน์ร่วมกันทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบหรือเกิดผลกระทบน้อยที่สุดภายหลังจากการ ท่องเที่ยวเกิดขึ้น หมู่เกาะพยามเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในขั้นตอนการดำเนินการประกาศจัดตั้งเป็น อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยามจึงต้องเตรียมความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยว ดังนั้นผู้วิจัยจึง ได้นำ แนวคิดการท่องเที่ยวมาอธิบายปรากฏการณ์ในการศึกษานี้

แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพ

จากการตรวจเอกสาร ผู้วิจัยไม่พบข้อเขียนทางวิชาการที่ศึกษาถึงศักยภาพทางสังคม โดยตรง แต่ได้พบวรรณกรรมเกี่ยวกับข้อกับศักยภาพ คือ ความหมายของศักยภาพ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดศักยภาพ และความหมายของสังคม ซึ่งสามารถนำมาใช้อธิบายศักยภาพทางสังคมได้ดังต่อไปนี้

ความหมายของศักยภาพ

มีผู้ให้ความหมายของ ศักยภาพไว้ดังนี้

ปกรณ (2531 อ้างถึงใน สุภาภรณ์, 2543: 40) ให้ความหมายของศักยภาพ ว่าหมายถึงความสามารถที่มองเห็นได้ ซ่อนเร้นอยู่ข้างใน และจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าของการพัฒนาในอนาคตอีกด้วย

ภุษา (2539 อ้างถึงใน วรรัตน์, 2544: 12) ได้ให้ความหมายของศักยภาพของชุมชนไว้ว่าเป็นการเพิ่มพลังความรู้ของชาวบ้านในการจำลำดับความสำคัญของปัญหา การมองเห็นสาเหตุหลัก สาเหตุรอง สาเหตุร่วม การตรวจสอบสาเหตุที่แท้จริง รวมทั้งตรวจสอบการวิเคราะห์ของตนเองกับคนอื่น ๆ ในชุมชน เป็นพื้นฐานของชุมชนที่มีศักยภาพในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามุมชน ชุมชนจะเป็นผู้ค้นหาปัญหาวิเคราะห์สาเหตุ ซึ่งจะทำให้ชุมชนเกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ต่างๆ ของข้อเท็จจริงในสถานการณ์นั้น และตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2543: 1-4) ให้ความหมายของศักยภาพ ว่าหมายถึงความสามารถในการพัฒนาและการจัดการอย่างถูกต้องเหมาะสมและถ้ามีศักยภาพมากถือได้ว่าเป็นขีดความสามารถสูงสุดในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

Longman (1987 อ้างถึงใน ฐนพการจ, 2545: 8) ให้ความหมายของศักยภาพ ว่าหมายถึงพลังความสามารถของบุคคลซ่อนเร้นอยู่ภายในตน หากมีการกระตุ้นจากบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมจะสามารถแสดงพลังหรือความสามารถที่มีอยู่ออกมาใช้หรือยับยั้งพลังที่มีอยู่มิให้เกิดขึ้น

วิวรณ์ซัย (2529 อ้างถึงใน สุภาภรณ์, 2543: 46) ได้ให้ความหมายของศักยภาพว่า ความสามารถหรือความพร้อมในตัวเองของสิ่งหนึ่ง สิ่งใดที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุงการจัดการหรือการเข้าไปทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ขึ้น

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดศักยภาพ

สัญญา (2546: 15) ได้เสนอปัจจัยที่ก่อให้เกิดศักยภาพในการพัฒนา โดยกล่าวว่า ชุมชนใดที่มีความเจริญต้องมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดศักยภาพ 6 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาของชุมชนใดขึ้นอยู่กับทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนนั้น
2. การพัฒนาของชุมชนใดขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์ของชุมชนนั้น
3. การพัฒนาของชุมชนใดขึ้นอยู่กับผู้นำของชุมชนนั้น
4. การพัฒนาของชุมชนใดขึ้นอยู่กับองค์การทางสังคมของชุมชนนั้น
5. การพัฒนาของชุมชนใดขึ้นอยู่กับความคิดต่อกับโลกภายนอกของชุมชนนั้น
6. การพัฒนาของชุมชนใดขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาของชุมชนนั้น

ความหมายของสังคม

จันงค์ (2543: 29) ซึ่งเป็นนักสังคมวิทยาได้ให้ความหมายของสังคม 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. สังคม หมายถึง คน โดยทั่วไปที่ถือได้ว่าเป็นกลุ่ม ๆ หนึ่งและมีความหมายรวมถึงความสัมพันธ์ทางสังคมทุกอย่างของบุคคลและกลุ่มย่อยภายในกลุ่มใหญ่ขึ้น
2. สังคม หมายถึง คนจำนวนหนึ่งที่เป็นกลุ่มอิสระจากกลุ่มอื่น และสามารถดำรงอยู่สืบเนื่องยาวนานได้ด้วยตัวเอง โดยมีเขตถิ่นฐานของตน มีสมาชิก ประกอบด้วย คนทุกเพศ ทุกวัย และมีแบบแผนการดำรงชีวิตหรือวัฒนธรรมที่เป็นแบบอย่างเฉพาะของตนเองไม่มากนักน้อย

ดังนั้น สังคม อาจหมายถึง การติดต่อสัมพันธ์ทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม นำไปสู่การรวมตัวกันที่จะสร้างสรรค์สังคมของตนเอง และสังคมที่ดีนั้นจะต้องมีศักยภาพทางสังคมนั้นก็คือ มีการรวมกลุ่มกันทางสังคม โดยมีความผูกพันกันอย่างไร มีความพอใจในสภาพของชุมชน เต็มใจเป็นสมาชิกของกลุ่ม รู้สึกว่าตนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม และไม่แยกตัวออกไปจากกลุ่ม สังคมจะมีประสิทธิภาพถ้ามีความร่วมมือร่วมใจในการทำงานจะทำให้เกิดความพอใจ ความประทับใจ เกิดขึ้นในกลุ่มทางสังคมนั้น

จากข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าศักยภาพทางสังคม หมายถึง ความพร้อมของกลุ่มคนหรือบุคคลในชุมชนที่มีการรวมตัวกันทางสังคมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันกับคนในชุมชน อีกทั้งมีความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปสู่การวางแผนและการพัฒนาที่ดีของสังคม ทั้งนี้โดยการคำนึงถึงองค์ประกอบของศักยภาพทางสังคมคือ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน วิธีการดำเนินชีวิต ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัย สาธารณูปโภค ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ทั้งนี้หมู่เกาะพยามเป็นสังคมที่มีลักษณะการรวมกลุ่ม มีการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความสามารถในการทำงานร่วมกันเพื่อให้พื้นที่ท่องเที่ยวเกิดการพัฒนารท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และเตรียมความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาในพื้นที่ของตน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดศักยภาพทางสังคมมาอธิบายปรากฏการณ์ในการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

ทวี (2520: 4) ให้ความหมายของความคิดเห็น ว่าหมายถึงการแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล กลุ่มคน หรือสถานการณ์ เป็นต้น ความคิดเห็นอาจเป็นไปในทางเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นก็

Donald (1980 อ้างถึงใน โสภา, 2522: 27) กล่าวว่า ทัศนคติหรือความคิดเห็นทางสังคมจะคงตัวอยู่เมื่อปฏิกริยาตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ในสังคมซึ่งการคงตัวของ การตอบสนองในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติหรือความคิดเห็นทางสังคมนั้น ไม่เพียงแต่จะแสดงออกโดยแต่ละบุคคลเท่านั้น แต่แสดงออกโดยสมาชิกคนอื่นๆ ของกลุ่มหรือแสดงออกตามสิ่งนั้นๆ ด้วย

กมลรัตน์ (2527: 8) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกโดยการพูดหรือการเขียนเกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อ หรือค่านิยมของบุคคล ความคิดเห็นไม่เหมือนทัศนคติตรงที่ไม่จำเป็นต้องแสดงความรู้สึก อารมณ์ หรือแม้กระทั่งการแสดงพฤติกรรมที่จะตอบสนองหรือไม่ตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นเพียงคำพูดพร้อมเหตุผลที่บุคคลคิดขึ้นมา และถ้ามีคนไม่เห็นด้วยบุคคลนั้นก็อาจเปลี่ยนคำพูดดังกล่าวได้

โยชิน และ จุมพล (2529: 36) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางถ้อยคำไม่จำเป็นต้องประกอบด้วยอารมณ์หรือพฤติกรรม ในการศึกษาความคิดเห็นมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะทำให้เราทราบความต้องการของบุคคลต่างๆ ในสังคม สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของผู้กระทำ จากผู้ที่ถูกกระทำว่าดีหรือไม่อย่างไร ความเห็นของผู้ที่ได้รับประโยชน์ผู้กระทำในการปรับปรุงพฤติกรรมทัศนคติของผู้ถูกกระทำให้ดีกว่าเดิม

ศูรางค์ (2529: 104) ให้ความหมายของความคิดเห็น ว่าหมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด และเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติเรา ไม่สามารถแยกความคิดเห็นและทัศนคติออกจากกันได้ เพราะความคิดเห็นมีลักษณะคล้ายทัศนคติ แต่ความคิดเห็นแตกต่างจาก ทัศนคติตรงที่ทัศนคตินั้น เป็นความพร้อมทางจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อาจแสดงออกมาในทั้งคำพูดและกระทำ ทัศนคติไม่เหมือนกับความคิดเห็น ตรงที่ไม่ใช่สิ่งเร้าที่จะแสดงออกมาได้อย่างเปิดเผย หรือตอบสนองอย่างตรง ๆ และลักษณะของความคิดเห็นไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ

จากข้างต้นสรุปความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความเชื่อ ความรู้สึกของแต่ละบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยไม่จำเป็นต้องประกอบด้วยอารมณ์หรือพฤติกรรม แต่อาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ทั้งจากทางตรง คือเรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ความคุ้นเคยและประสบการณ์ทางอ้อม คือ การถ่ายรูปหรืออ่านจากหนังสือพิมพ์โดยไม่พบเห็นจากของจริง และสภาพแวดล้อมเป็นส่วนช่วยในการแสดงความคิดเห็น (Foster, 1952)

วิธีวัดความคิดเห็น

พรเพ็ญ (2531: 3) ได้กล่าวถึงมาตราวัดทัศนคติและความคิดเห็นที่ใช้กันอยู่แพร่หลาย ซึ่งมี 4 วิธี คือ

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thuston's Method) เป็นวิธีสร้างมาตราวัดออกเป็นปริมาณแสงเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็นหรือทัศนคติไปในทางเดียวกันและเสมือนว่าเป็น scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน
2. วิธีของกัตต์แมน (Guttman's Scale) เป็นวิธีวัดที่มีความคิดเห็นในแนวเดียวกันสามารถวัดลำดับของทัศนคติ สูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้ จากลำดับต่ำสุดถึงสูงสุดได้
3. วิธีจำแนกแบบ เอสดีสเกล (Semantic Differential Scale: S-D Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคู่ คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี-เลว –ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น
4. วิธีของไลเคิร์ต (Likert,s Method) เป็นวิธีสร้างการวัดทัศนคติแสดงความคิดเห็นที่มีแพร่หลาย เพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชอบหรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชอบหรือไม่ชอบซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 4 หรือ 5 คำตอบ และให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 หรือ +2, +1, 0, -1, -2 ตามลำดับ

ความคิดเห็นเป็นการสำรวจความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่คนจะแสดงความเชื่อ ความรู้สึกใดๆ ออกมาโดยใช้การพูด การเขียน การเน้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อวางแผนงานต่างๆ เป็นไปด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเป็นไปตามความพอใจของทุกฝ่าย และการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนหมู่เกาะพยามเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นมาอธิบายปรากฏการณ์ศึกษา

หมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

ลักษณะพื้นที่และภูมิประเทศ

หมู่เกาะพยาม เป็นพื้นที่เตรียมการประกาศจัดตั้งเป็น "อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม" ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเล มีพื้นที่ตั้งครอบคลุมอยู่ในท้องที่ ตำบลเกาะพยาม ตำบลหงาว ตำบลราษกรูด และตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนบนทางฝั่งทะเลอันดามัน ติดต่อกับชายแดนสาธารณรัฐสังคมนิยมสหภาพพม่า และอยู่ห่างจาก กรุงเทพมหานคร 612 กิโลเมตร

หมู่เกาะพยาม เป็นกลุ่มเกาะที่ประกอบด้วยเกาะใหญ่น้อยเรียงรายทอดยาวตลอดแนวชายฝั่ง เป็นผลให้ในปี พ.ศ. 2532 กรมป่าไม้โดยกองอุทยานแห่งชาติ ได้ดำเนินการสำรวจพื้นที่เพื่อจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ จากการสำรวจพบว่า พื้นที่บริเวณป่าสงวนแห่งชาติป่าเกาะพยาม ป่าสงวนแห่งชาติป่าเกาะช้าง ป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองหินกอง-ป่าคลองม่วงกลวง และป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองหัวเขี้ยว - ป่าคลองเกาะสุข ประกอบไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญและมีความหลากหลายทางระบบนิเวศ เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ มีความเหมาะสมที่จะกำหนดเป็นอุทยานแห่งชาติ นับได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติอีกแห่งหนึ่งของภาคใต้ เนื้อที่โดยประมาณ 170,963.5 ไร่ หรือ 273.53 ตารางกิโลเมตร

ในการเตรียมการประกาศของกรมป่าไม้ ได้มีการปรับปรุง พัฒนาอุทยานรวมทั้งได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในขณะเดียวกัน ได้ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของเอกชน และองค์กรรัฐวิสาหกิจ ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม ขณะนี้ได้ผ่านมติคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติแล้ว (ปี พ.ศ. 2544) ได้ดำเนินการเสนอร่างพระราชกฤษฎีกา กำหนดเป็นอุทยานแห่งชาติต่อไป

ลักษณะภูมิประเทศ

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยามสามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศออกเป็น 3 กลุ่มพื้นที่ ได้แก่

1. พื้นที่ชายฝั่งทะเล เป็นพื้นที่ลาดลงมาจากทิศตะวันออกของจังหวัดระนอง มีหาดยื่นออกไปในทะเล และปกคลุมไปด้วยป่าชายเลน คิดเป็นร้อยละ 49.8 ของพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมดของจังหวัดระนอง ซึ่งเป็นป่าชายเลนผืนใหญ่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง รัฐบาลไทยจึงได้จัดทำโครงการร่วมกับประเทศสมาชิกยูเนสโก ประกาศพื้นที่ชายฝั่งบริเวณนี้เป็นเขตสงวนชีวมณฑลโลก (International Coastal and Marine Biosphere Reserve) ซึ่งเป็นแห่งที่ 4 ของประเทศไทย พื้นที่ทั้งหมดของเขตสงวนชีวมณฑลโลกที่อยู่ในจังหวัดระนอง มีพื้นที่ประมาณ 133,966.5 ไร่ ซึ่งพื้นที่ส่วนหนึ่งที่บอบอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม ประมาณ 110,000 ไร่ โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อเป็นที่สงวนความหลากหลายทางธรรมชาติ

2. พื้นที่ใกล้ชายฝั่ง ได้แก่ บริเวณเกาะบางจาก เกาะยิว เกาะทรายดำ เกาะสน ประกอบด้วย ป่าชายเลนทางทิศตะวันออก และหาดทรายทางฝั่งตะวันตก ส่วนพื้นที่บนเกาะปกคลุมไปด้วยป่าดงดิบ
3. พื้นที่ห่างจากชายฝั่ง ได้แก่ บริเวณเกาะพยาม เกาะช้าง เกาะทะเล เกาะตาครุฑ เกาะหม้อ เกาะไร่ และเกาะไฟไหม้ ฯลฯ โดยกลุ่มเกาะดังกล่าวขนานกับชายฝั่ง พื้นที่บนเกาะปกคลุมไปด้วยป่าดงดิบและรอบเกาะมีปะการังกระจายอยู่โดยรอบ

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีประโยชน์ในการสนองความต้องการของมนุษย์ หรือมนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ (จัชพล, 2545: 258) ซึ่งในชุมชนหมู่เกาะพยามเนื่องจากเป็นพื้นที่อยู่กลางทะเล จึงมีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย และมีความหลากหลายทางชีวภาพ แยกเป็นทรัพยากรป่าไม้ และทรัพยากรสัตว์ป่า ดังต่อไปนี้

ทรัพยากรป่าไม้

1. ป่าชายเลน (Mangrove Forest) มีลักษณะเป็นป่าที่มีน้ำท่วมถึง อยู่ริมทะเลหรือปากแม่น้ำใหญ่ ตามชายทะเล (จัชพล ทรงสุนทร 2545: 191) ต้นไม้เด่นของป่าชายเลน เป็นต้นไม้ขนาดเล็ก ได้แก่ โกงกางใบเล็ก โกงกางใบใหญ่ ถั่วขาว ถั่วดำ ประสัก โปรง ตะบูนขาว ตะบูนดำ จิกทะเล แสม ลำพู ลำแพน ไม้พื้นล่าง ได้แก่ ประงทะเล เหงือกปลาหมอ เป้ง และปอทะเล ซึ่งบริเวณหมู่เกาะพยามจะมีป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพสูง จึงได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ ภายใต้โครงการการอนุรักษ์และชีวมณฑลขององค์การยูเนสโก ได้รับการประกาศจัดตั้งปี พ.ศ. 2540 (อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม, 2544)

ภาพที่ 1 ป่าชายเลนที่ขึ้นอยู่ตามชายทะเล ในพื้นที่หมู่เกาะพยาม

2. **ป่าดงดิบ** (Evergreen Forest) ส่วนใหญ่เป็นป่าดงดิบที่ขึ้นอยู่บนภูเขาที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,000 เมตรขึ้นไป เป็นป่าโปร่ง อากาศเย็นสบาย เป็นป่ารกทึบ เขียวชุ่มตลอดปี ต้นไม้หลายร้อยชนิดแย่งกันขึ้นอย่างหนาแน่น ทั้งขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ ซึ่งสภาพป่าปัจจุบันยังมีความอุดมสมบูรณ์และเขียวตลอดปี
3. **ป่าชายหาด** (Beach Forest) เป็นลักษณะป่าโปร่งไม่ผลัดใบ ขึ้นอยู่ตามตามแนวชายหาดทรายที่น้ำท่วมไม่ถึง ตามฝั่งดิน รวมทั้งเชิงเขาริมทะเล ต้นไม้เด่น ได้แก่ สานทะเล โพธิ์ทะเล หูกวาง ไม้พื้นล่างได้แก่ ต้นเตย และหญ้าต่างๆ ตามเชิงเขาและฝั่งดินมีพวกไม้เถา มะค่าแต้ ลำบิด กระบองเพชร และไม้หอมอื่นๆ เป็นต้น
4. **ป่าหญ้า** (Savannah) เป็นป่าที่เกิดขึ้นหลังจากที่ป่าธรรมชาติทุกชนิดถูกทำลายลงไม่ว่าจะด้วยการเผา จนไม้เดิมตายไปหมด พื้นดินของป่าหญ้าจะมีหญ้าต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาทดแทนป่าธรรมชาติ ได้แก่ หญ้าคา หญ้าขนตาช้าง หญ้าโขนง และหญ้าเพ็ก เป็นต้น ซึ่งพบได้ทั่วไปบนเกาะ

ทรัพยากรสัตว์ป่า

สัตว์ป่า หมายถึงสิ่งมีชีวิตอยู่ในป่าอย่างอิสระ ไม่มีผู้เลี้ยงดูหรือเป็นเจ้าของสัตว์ป่า รวมถึงสัตว์ทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นสัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ปีก แมลงหรือแมง ซึ่งเกิดขึ้นและดำรงชีวิตอยู่ในป่าหรือน้ำ ในพื้นที่หมู่เกาะพยาม พบว่ามีระบบนิเวศที่มีความหลากหลายทางชีวภาพที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโต และเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของสัตว์นานาชนิด สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. สัตว์เลื้อยลูกด้วยนม จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่ามีประมาณ 11 ชนิด ใน 9 สกุล และ 7 วงศ์ เช่น ลิงแสม นากใหญ่ และเสือปลา (แมวที่มีขนาดใหญ่) เป็นต้น
2. กลุ่มของของนก สำรวจพบมี 52 ชนิด 45 สกุล 26 วงศ์ ที่พบอาศัยหากินอยู่ตามชายน้ำ ตลอดลำคลอง ได้แก่ นกยางชนิดต่างๆ เช่น นกยาง นกเป็ดน้ำ และนกแซงแซว สำหรับพื้นที่ภูเขาสูง ที่มีสภาพป่าสมบูรณ์ พบไก่ ป่า นกกวัก และนกยางเขน เป็นต้น
3. กลุ่มสัตว์เลื้อยคลาน เช่น ตะกวด เขี้ย กูเห่า งูจงอาง และเต่าชนิดต่างๆ เป็นต้น
4. สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก พบตามเกาะขนาดใหญ่ เช่น กบ คางคก เขียด และปลา เป็น ต้น
5. กลุ่มของแมลง ได้แก่ ผีเสื้อ แมลงปอ และจิ้งจิกน้ำ เป็นต้น ในช่วงน้ำลดจะพบแมลงสาบ ทะเล เป็นต้น
6. กลุ่มของปลาและสัตว์น้ำอื่นๆ ในช่วงน้ำขึ้นสูงท่วมพื้นที่ป่าชายเลน พบ ปลาเป็น ปลากระทุงเหว ส่วนในทะเลรอบ ๆ เกาะจะพบ ปลาสาก ปลากระพงแดง และปลาเก๋า เป็นต้น สำหรับในช่วงน้ำลด พบปลาที่เป็นสัญลักษณ์ของป่าชายเลน คือ ปลาตีน และพวกกลุ่มของปลาตู้ เป็นต้น

แผนงานประจำปี อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม ปีงบประมาณ 2544

1. ตรวจสอบดูแลรักษาพื้นที่เตรียมการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เพื่อป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด พรบ.อุทยานแห่งชาติ 2504 และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในเขตอุทยานแห่งชาติ
2. จัดยามสายตรวจและหน่วยกู้ภัยทางทะเล เพื่อดูแลป้องกันพื้นที่ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ
3. ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและพัฒนาพื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติ เพื่อสามารถอำนวยความสะดวกกับประชาชนที่เข้ามาท่องเที่ยว

4. ดำเนินการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและอุทยานแห่งชาติให้แก่นักท่องเที่ยว นักศึกษาและประชาชนใกล้เคียง
5. บริการและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตรวจสอบรักษาความปลอดภัยให้บริการข้อมูลข่าวสารดูแลอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่เข้ามาท่องเที่ยว
6. สำรวจข้อมูล ศึกษาวิจัยทรัพยากรในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการในการวางแผนการจัดการและให้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
7. บริหารทั่วไปเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ

แผนการจัดการท่องเที่ยวของหมู่เกาะพยาม

ในปี พ.ศ. 2544 อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม ได้เปิดทำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตามเกาะแก่งต่างๆ โดยเฉพาะที่ เกาะช้างมีหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะสภาพธรรมชาติเอื้ออำนวย และที่สำคัญ มีเจ้าหน้าที่ คอยให้คำแนะนำและให้ความรู้ แก่นักท่องเที่ยวหรือประชาชนทั่วไป ได้อย่างทั่วถึงและถูกต้อง กิจกรรมที่ท่องเที่ยว คือ ล่องเรือชมป่าโกงกาง พาดำน้ำดูปะการัง กัลปังหา ศึกษาเส้นทาง ธรรมชาติ ระหว่างทางได้ดูนกแก้ว และนกชนิดต่างๆ ได้

กิจกรรมการท่องเที่ยว

เนื่องจากเป็นพื้นที่เตรียมการประกาศอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม ประกอบด้วยทรัพยากรทั้งบนบก ชายฝั่งทะเล และในท้องทะเล ซึ่งมีจุดเด่นทางธรรมชาติที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวและนันทนาการ ได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การพายเรือดูนก ล่องเรือศึกษาป่าชายเลน ว่ายน้ำ อาบแดด ดำน้ำ ชมปะการัง การถ่ายภาพทางธรรมชาติ และการพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ เป็นต้น ซึ่งฤดูกาลท่องเที่ยวที่เหมาะสม ได้แก่ ช่วงเดือน พฤศจิกายน - พฤษภาคม ของทุกปี และในปัจจุบันนี้อุทยานชาติหมู่เกาะพยามได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งดูได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าในแต่ละปี

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะพยาม

พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยว/ ผู้ที่เดินเข้าไปในพื้นที่ (คน /ปี)
2536	974
2537	1,025
2538	958
2539	893
2540	1,162
2541	1,347
2542	1,392
2543	1,503
2544	2,574

ที่มา: อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม (2544)

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในบริเวณหมู่เกาะพยาม

1. พื้นที่ป่าชายเลน บริเวณใกล้แนวชายฝั่ง เป็นพื้นที่กว้างใหญ่คงสภาพป่าที่สมบูรณ์มีความหลากหลายทางระบบนิเวศ ซึ่งเหมาะแก่กิจกรรมการท่องเที่ยวชมธรรมชาติ ศึกษาป่าชายเลนดูนกและสัตว์ป่า รวมถึงการศึกษาวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสังคม
2. ต้นโกงกางยักษ์ บนบ้านหาดทรายขาว มีอายุประมาณ 200 ปี มีความสูงประมาณ 30 เมตร มีขนาดความโตวัดโดยรอบที่ขนาดความสูงเพียงอกประมาณ 2 เมตร
3. หาดทรายแดง บนเกาะดาวดำเป็นหาดทรายที่มีสีออกแดงคล้ายอิฐ เกิดจากการทับถมของเปลือกหอยนานาชนิดที่ถูกกระแสน้ำพัดพามาทับถมไว้นาน ประกอบกับทิวทัศน์ของโขดหินและป่าเขาที่สวยงาม
4. อ่าวปอ บริเวณทิศใต้ของเกาะทรายดำ มีลักษณะเป็นเว้าอ่าวที่เงียบสงบมีทิวทัศน์ของชายหาดและป่าชายเลนที่สวยงาม นอกจากนี้เกาะทรายดำยังเป็นเกาะที่มีภูมิทัศน์ที่สวยงามเหมาะแก่การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวหลายด้าน เช่น การเดินป่า ชมวิถีชีวิตของชาวประมง การทำกะปิของชาวบ้าน

5. หาดหินงาม บริเวณรอบเกาะไฟไหม้ พบเพียงแห่งเดียวในหลายๆ เกาะในอุทยานแห่งชาติ เกิดจากการทับถมของหินกลมมนหลายหลากสี ขนาดเล็กจำนวนมากเป็นเวลานานเกิดแสงสะท้อนวาววับเมื่อยามกระแสน้ำขึ้นสาดซัด
6. สะพานหินธรรมชาติ บนเกาะทะเลอุดมการณ์ทางธรรมชาติ โขดหินที่วางตัวสลับซับซ้อนและหาดทรายที่ขาวสะอาด บริเวณใต้ท้องทะเลรอบๆ เกาะเต็มไปด้วยหมู่ปะการังหลากสี
7. เกาะพยาม เป็นเกาะขนาดใหญ่ประกอบด้วยภูเขาสูง ปกคลุมด้วยป่าดิบชื้น มีสภาพดินที่อุดมสมบูรณ์ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ปลูกต้นมะม่วงหิมพานต์ ทำให้มีพันธุ์เมล็ดมะม่วงหิมพานต์ที่ขึ้นชื่อที่สุด ของจังหวัดระนอง และต้นมะม่วงหิมพานต์มีลักษณะสวยงาม ต้นมีขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังมี อ่าวเขาควาง อ่าวใหญ่ สามารถเห็นพระอาทิตย์ตกดินได้ใกล้ๆ และอ่าวมุก บริเวณรอบๆ เกาะมีปะการังที่สวยงามนานาชนิด
8. เกาะช้าง เป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุด บริเวณเกาะช้างจะพบแนวหญ้าทะเล ซึ่งเป็นแหล่งอาหารของพะยูน มีคนเคยพบพะยูน และโลมาบริเวณนี้ มีหาดขาวที่สวยงามเป็นแนวทอดยาวตามชายฝั่ง

ข้อมูลพื้นฐานชุมชนหมู่เกาะพยาม

ชุมชนในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม มีลักษณะความเป็นเครือญาติค่อนข้างสูง หรือมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ถ้อยทีถ้อยอาศัยระหว่างกันเนื่องจากอยู่อาศัยกันมาเป็นเวลานาน ลักษณะการตั้งหมู่บ้านเป็นกลุ่ม อาชีพหลัก คือ เกษตรกรรมทำสวนมะม่วงหิมพานต์ อาชีพรองลงมาคือ อาชีพประมง ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป ซึ่งสามารถแยกเป็นจำนวนชุมชน ได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนชุมชนและจำนวนประชากรที่อยู่ในพื้นที่หมู่เกาะพยาม

หมู่บ้าน/ ตำบล/ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง	จำนวนประชากร	
	ครัวเรือน	คน
1. ชุมชนบ้านเกาะสน ม.2 ต. ราชกรูด	3	30
2. ชุมชนบ้านเกาะทรายดำ (เกาะภูมิ) ม.5 ต.หงาว	25	30
3. ชุมชนบ้านเกาะทรายดำ ม.5 ต.หงาว	67	372
4. ชุมชนบ้านเกาะยิว ม.3 ต.หงาว	11	51
5. ชุมชนเขาบางจาก ม.5 ต.หงาว	61	373
6. ชุมชนบ้านหน้านอก ม.5 ต.หงาว	30	84
7. ชุมชนบ้านเกาะช้าง ม.2 ต.เกาะพยาม	42	118
8. ชุมชนบ้านเกาะพยาม ม.1 ต. เกาะพยาม	196	572

ที่มา: อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม (2544)

จากการสำรวจจำนวนประชากรปี พ.ศ. 2544 ที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยามไปสำรวจในพื้นที่ ซึ่งจำนวนประชากรบางส่วนจะมีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร ณ ที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดระนอง แต่อีกบางส่วนจะไม่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎรซึ่งเรียกประชากรกลุ่มนี้ว่า “ประชากรแฝง” โดยที่เข้าไปทำมาหากินบนหมู่เกาะพยาม ทั้งที่อยู่ประจำและไม่ประจำ

จำนวนประชากรของบ้านเกาะพยาม หมู่ 1 ตำบลเกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ซึ่งผู้วิจัยใช้เก็บข้อมูลในครั้งนี้ มีประชากรที่มีชื่อทะเบียนราษฎร จำนวน 356 คน และจากการสำรวจของสำนักงานอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยามมีประชากร จำนวน 572 คน ซึ่งประชากรบางส่วนตรวจสอบจากทะเบียนราษฎร จึงไม่มีรายชื่อปรากฏในการจัดทำบัญชีรายชื่อของสำนักทะเบียนราษฎร แต่ประชากรกลุ่มนี้ก็ได้มีการอาศัยอยู่กินในพื้นที่หมู่เกาะพยาม

ลักษณะพื้นที่บ้านเกาะพยาม

พื้นที่เพื่อใช้ในการศึกษาคือ บ้านเกาะพยาม ตำบลเกาะพยาม ซึ่งเป็นตำบลหนึ่งของจังหวัดระนอง และเป็นตำบลที่อยู่ในพื้นที่เตรียมการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1 ตำบลเกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง พื้นที่ทั้งหมดของบ้านเกาะพยามจะล้อมรอบด้วยทะเลอันดามัน มีพื้นที่ประมาณ 11,000 ไร่ หรือ 17.6 ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่ของเกาะพยาม มีที่ราบประมาณ ร้อยละ 70 นอกนั้นเป็นควนเขา ลักษณะดินร้อยละ 80 ดินร่วนปนทราย ซึ่งดินบนเกาะจะมีสภาพที่อุดมสมบูรณ์สูง จึงเหมาะแก่การทำอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนมะม่วงหิมพานต์ ซึ่งก็จะพบได้ตามริมถนน หรือรอบๆ เกาะพยาม ซึ่งพันธุ์มะม่วงหิมพานต์เป็นพันธุ์ที่ดีที่สุดของจังหวัดระนอง

ภาพที่ 3 ลักษณะการปลูกต้นมะม่วงหิมพานต์ที่พบเห็นได้ทั่วไปในพื้นที่บ้านเกาะพยาม

สภาพริมฝั่งจะมีหาดทรายทั่วทั้งเกาะ ประชาชนจะตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจายตามกลุ่มของเครือญาติ และตามริมฝั่งทะเล เพื่อสะดวกในการไปมาและกระจายไปตามแหล่งของการทำเกษตรกรรม ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับพื้นที่แบ่งโซนในการตั้งบ้านเรือนพบว่า ประชาชนร้อยละ 70 จะอยู่ในย่านของการทำเกษตรกรรม ริมฝั่งทะเลทางด้านตะวันออกของเกาะพยาม และอีกร้อยละ 30 อาศัยกระจัดกระจายตามย่านชุมชน หรือตามเส้นแนวถนน

บ้านเกาะพยามมีเส้นทางคมนาคมหลัก 3 สายเพื่อที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวในพื้นที่บ้านเกาะพยาม เช่น อ่าวใหญ่ อ่าวเขาควาย และอ่าวมุก ถนนย่านชุมชนเป็นถนนลาดซีเมนต์ และมีสภาพดี ส่วนถนนบางแห่งที่เป็นเส้นทางเข้าไปยังสถานที่พัก รีสอร์ท/บังกะโล หรือสถานที่ท่องเที่ยว มีลักษณะแบบธรรมชาติมีต้นไม้ตลอดแนวและถนนเป็นลักษณะดินลูกรัง

ภาพที่ 4 สภาพถนนย่านชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวของบ้านเกาะพยาม

ภาพที่ 5 สภาพถนนบางแห่งที่เข้าไปยังสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่บ้านเกาะพยาม

พื้นที่ของบ้านเกาะพยามล้อมรอบด้วยทะเล ในการเดินทางเข้าออกหมู่บ้านจึงจำเป็นต้องใช้เรือเป็นพาหนะ ประชาชนในบ้านเกาะพยามเดินทางโดยเรือโดยสารขนาดใหญ่ แต่มีบางกลุ่มที่ใช้เรือของตนเอง เช่น เรือเร็ว และเรือประมง เป็นต้น ท่าเทียบเรือของหมู่บ้านจะอยู่ตรงหน้าหมู่บ้านมีสภาพแข็งแรง และปลอดภัย แต่ก็มีความเล็กไปถ้าเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยว นอกจากนี้มีท่าเทียบเรือองค์การสะพานปลา ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ซึ่งมีระยะทาง 33 กิโลเมตรจากสะพานปลา อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ถึงบ้านเกาะพยาม สำหรับการคมนาคมบนเกาะพยาม ประชาชนใช้รถมอเตอร์ไซด์ เป็นพาหนะในการสัญจรไปมาบนเกาะ

อาชีพหลักของประชาชนบ้านเกาะพยามทำการเกษตร คือปลูกมะม่วงหิมพานต์ ปลูกยางพารา และทำการประมง ซึ่งอาชีพรองได้แก่รับจ้างทั่วไป ค้าขาย และเป็นข้าราชการ ผลผลิตของมะม่วงหิมพานต์จะจัดทำในรูปแบบของฝากลักษณะเป็นกล่อง ทำเป็นอบแห้ง อบน้ำผึ้ง เผา และส่งขายในท้องตลาดทั่วไป ผลผลิตของยางพาราจะเป็นแผ่นยางตามวิธีการผลิตแบบดั้งเดิม โดยปราศ จากเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือเรียกว่า การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการผลิตนำผลผลิตที่เป็นแผ่นยางไปส่งขายในตัวเมือง ส่วนการทำประมงชาวบ้านจะใช้เรือประมงของตัวเองไปหาปลาตามทะเลเล็กๆ เพราะเรือที่ทำประมงจะเป็นเรือขนาดเล็ก จะไม่พยายามหาไกลๆ ฝั่งเพราะเป็นการทำลายแนวปะการังของเกาะพยาม ซึ่งผลผลิตที่ได้จะนำไปขายในตัวเมืองระนองสำหรับชาวบ้านที่ทำประมงเป็นอาชีพเสริมก็จะนำมาขายให้กับชาวบ้านด้วยกันเองในราคาขอมเยาว์

ภาพที่ 6 แสดงผลผลิตการทำอาชีพ ปลูกสวนยางพาราในพื้นที่บ้านเกาะพยาม

ภาพที่ 7 เรือประมงขนาดเล็กที่ชาวบ้านใช้หาปลาที่จอดหน้าหาดบ้านเกาะพยาม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการตรวจสอบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว พบว่ายังไม่มีผู้วิจัยท่านใดที่ได้ศึกษาตรงประเด็นกับเรื่องดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบงานวิจัยที่ใกล้เคียงกับการศึกษาศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว ดังนี้

ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

สฤณภู (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาศักยภาพและแนวทางการจัดการอุทยานแห่งชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทำการศึกษาที่อุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา จังหวัดพังงา ผลการศึกษาพบว่าลักษณะพื้นที่ และองค์ประกอบด้านทรัพยากรธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงามีศักยภาพสูงต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การบริหาร การจัดการเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในปัจจุบันมีศักยภาพปานกลาง การให้บริการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยผู้ประกอบการ/ราษฎรท้องถิ่นมีศักยภาพสูง โดยมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง สำหรับแนวทางในการจัดการ ควรมีการพัฒนาบุคลากร ปรับปรุงระบบสื่อความหมายและการให้บริการนักท่องเที่ยว ควบคุมคุณภาพการให้บริการด้านการท่องเที่ยว เน้นการสร้างความร่วมมือและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนท้องถิ่นส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้ หลากหลายมากขึ้น และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ศักดิ์พิชิต (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องศักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่นรอบแนวอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว จังหวัดจันทบุรี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ตัวชี้วัดศักยภาพของชุมชน 4 ตัว ระดับการศึกษา ความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน และการรวมกลุ่มกิจกรรมในกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยมีขนาดความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ โดยชุมชนมีบทบาทในด้านความร่วมมือกับอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้วค่อนข้างต่ำ และบทบาทในด้าน การป้องกันทรัพยากรป่าไม้ค่อนข้างต่ำ และบทบาทในการอนุรักษ์ดินและน้ำมีปานกลาง ดังนั้นในภาพรวมบทบาทของชุมชนรอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้วในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติค่อนข้างต่ำ

สุภาภรณ์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ผลการศึกษา พบว่า ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวมีศักยภาพค่อนข้างต่ำ เนื่องจากขาดหน่วยงานหลักที่จะรับผิดชอบด้านการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัด งบประมาณไม่เพียงพอขาดการบริหารจัดการที่ดี ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือ ปัญหางบประมาณไม่เพียงพอและมีอยู่จำกัด จำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอกับงานและขนาดของพื้นที่รับผิดชอบ ปัญหาในเรื่องการประสานงานและขาดความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ยังไม่ได้มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลอดจนปัญหาคนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยว ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง

อุไรพรรณ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่ พบว่า ปัจจัยที่บ่งชี้ถึงศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ 4 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะพื้นที่ ปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว ปัจจัยด้านกิจกรรมและการจัดการนักท่องเที่ยว และปัจจัยด้านองค์กรชุมชน และมีระดับศักยภาพปานกลาง ในปัจจัยด้านลักษณะพื้นที่และปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว และระดับศักยภาพต่ำสุดในปัจจัยด้านกิจกรรมและการจัดการนักท่องเที่ยว

สุธัญญา (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาศักยภาพการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่ามีศักยภาพค่อนข้างสูง ในส่วนของความพร้อมของผู้นำประชาชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นและความต้องการต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวสูง ส่วนผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นและความต้องการต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างสูง

อิทธิพล (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยบ่งชี้เกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยด้านลักษณะพื้นที่ ปัจจัยด้านการจัดการเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อ ปัจจัยด้านกิจกรรมและกระบวนการที่เอื้อต่อการเรียนรู้และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม จากปัจจัยดังกล่าวเมื่อนำมาประเมินศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ชุมชนมีศักยภาพทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ยังมีข้อจำกัดที่สำคัญ คือ จำเป็นต้องมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกพื้นฐานเช่น ที่พัก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ทางเดินศึกษาธรรมชาติ และระบบกำจัดของเสีย เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จะเกิดขึ้นในท้องถิ่น

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม พบว่า ยังไม่มีผู้วิจัยท่านใดได้ทำการศึกษาตัวแปรดังกล่าวที่สัมพันธ์กับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวโดยตรง ดังนั้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบงานวิจัยที่ใกล้เคียงกับตัวแปรอิสระ ดังนี้

เพศ

เนื่องจากประชากรทั่วไปประกอบด้วยคนสองเพศ คือชายและหญิง ซึ่งเพศก็มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ต้องอาศัยข้อมูลประชากรเพศในการวิเคราะห์เพื่อให้มีประสิทธิภาพ (ปราโมทย์, 2543: 116) อีกทั้งการแสดงความสามารถ ความคิด ความอ่าน ย่อมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันด้วย ในการวิจัยครั้งนี้เพศน่าจะสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวหมู่เกาะพยาม เห็น ได้จากการศึกษาดังนี้

สุวรรณ (2536: บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่อำเภอลิเกา จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า เพศของประชาชนในท้องที่อำเภอลิเกา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม คือ เพศชายจะมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง

สันทัศน์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนต่อนักท่องเที่ยว ศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวเมืองพัทยา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนไม่แตกต่างกัน

อายุ

อายุเป็นลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสำคัญมาก ทุกสังคมก็ใช้อายุเป็นเกณฑ์ในการกำหนดบทบาทสถานภาพของคนในสังคมอายุก็เกี่ยวกับความสามารถทางด้านร่างกายและจิตใจมนุษย์โดยตรง(ปราโมทย์,2543: 120) การแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ก็น่าจะต่างกัน ในการวิจัยครั้งนี้อายุน่าจะสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวหมู่เกาะพยาม เห็นได้จากการศึกษาดังนี้

สัตตยา (2538: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดตั้งอุทยานสายใจธรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นคือประชาชนที่มีอายุระหว่าง 41-50 เห็นด้วยในการจัดตั้งอุทยานสายใจธรรม

จิตติญาธร (2542: 97) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในเขตบางเขน ผลการศึกษา พบว่า อายุที่แตกต่างกัน จะไม่ส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมต่างกัน

อาชีพ

อาชีพนับได้ว่าเป็นหน้าที่การงานที่ทำเพื่อหารายได้ คนในสังคมจะดำรงอยู่ได้ก็ต้องมีเงินเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน และก็ต้องมีอาชีพหลักของตัวเอง เช่นเดียวกับประชาชนหมู่เกาะพยาม ซึ่งมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ส่วนอาชีพรองคือ ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไปและเป็นข้าราชการ การแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ของอาชีพที่แตกต่างกันก็น่าจะต่างกัน ในการวิจัยครั้งนี้อาชีพน่าจะสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวหมู่เกาะพยาม เห็นได้จากการศึกษาดังนี้

ชัยพร (2540: 69) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชายเลน

บรรจง (2540: บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชายเลน ศึกษากรณี จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันจะทำให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชายเลนต่างกัน

สุพจน์ (2544: 79) ได้ศึกษาทัศนคติของราษฎรที่มีต่อ โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ กรณีศึกษา วนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อทัศนคติของราษฎรที่มีต่อ โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ของวนอุทยานปราณบุรี

รายได้

รายได้ของประชาชนเป็นเครื่องกำหนดทางเศรษฐกิจของบุคคล รายได้ที่แตกต่างกันของประชาชนย่อมมี โอกาส การกระทำ ความคิด แตกต่างกันไป และคนที่มีรายได้มากย่อมมีโอกาในการกระทำ ในเรื่องต่างๆ มากกว่าคนที่มีรายได้น้อย รายได้น่าจะเป็นเครื่องกำหนดความคิดเห็นในการวิจัยครั้งนี้รายได้น่าจะสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวห่มู่เกาะพยาม เห็นได้จากการศึกษาดังนี้

สมใจ (2531: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ศึกษากรณี ตำบล สะเอี่ยม อำเภอ สอง จังหวัดแพร่ ผลการศึกษา พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

บรรจง (2540: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชายเลน ศึกษากรณี จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีรายได้ที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชายเลนไม่ต่างกัน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย

บุคคลในแต่ละคนย่อมต้องมีที่อยู่อาศัยที่แน่นอนและการที่จะอาศัยอยู่ในสถานที่หนึ่งนั้น ก็ต้องขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมรอบๆ ชุมชนนั้นด้วย และเมื่อได้อยู่ในสถานที่นั้นมาระยะเวลาหนึ่ง ก็ย่อมรู้สึกผูกพันกับสถานที่และก็ให้ความร่วมมืออย่างดีในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในการวิจัย

ครั้งนี้ระยะเวลาที่อยู่อาศัยน่าจะสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวหมู่เกาะพยาม เห็นได้จากการศึกษาดังนี้

ทับทิม (2541: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านไม่มีความสัมพันธ์กับเรื่องความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว

ชาญ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้กรณีศึกษา บ้าน โศกสะอาด ตำบลหินลาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าจำนวนปีที่ตั้งถิ่นฐานของประชาชนในหมู่บ้าน โศกสะอาด มีความสัมพันธ์กับบทบาทของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

สุทธิชาติ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรท้องถิ่นที่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ จังหวัด บุรีรัมย์ พบว่าระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานไม่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

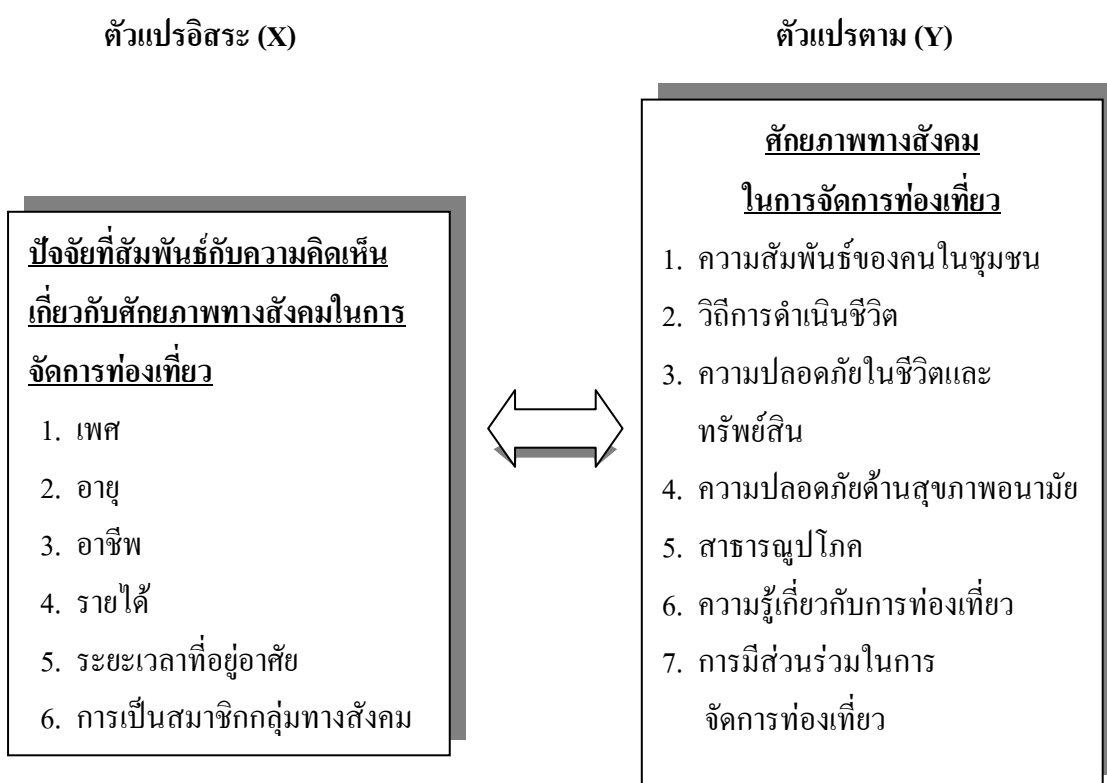
การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

การรวมกลุ่มของประชาชน เป็นการก่อให้เกิดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างคนในกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาไปในทางที่ดี เช่นเดียวกับหมู่เกาะพยามประชาชนในชุมชนได้ตั้งกลุ่มทางสังคมขึ้นมาเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ในการวิจัยครั้งนี้การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมน่าจะสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวหมู่เกาะพยาม เห็นได้จากการศึกษาดังนี้

วัลย์ภรณ์ (2532: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล ผลการศึกษาพบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุน

สุวรรณ (2536: บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่อำเภอเสนา จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน คือ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

จากการทบทวนงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. เพศของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว
2. อายุของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

3. อาชีพของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว
4. รายได้ของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว
5. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว
6. การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการและอุปกรณ์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพควบคู่กันไป ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด เป็นการวิจัยศึกษาสภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศึกษาสภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว และศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยวที่มาจากประชาชนหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง โดยมีวิธีการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยหน่วยในการวิเคราะห์ (unit of analysis) คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่เตรียมการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม คือ ประชาชนบ้านเกาะพยาม ที่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎรทั้งหมดมี 356 คน โดยมีอายุตั้งแต่ 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป และอาศัยอยู่ในบริเวณหมู่เกาะพยามไม่น้อยกว่า 1 ปี จึงได้จำนวนประชากรที่อยู่ในช่วงเงื่อนไข ดังกล่าว จำนวน 240 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างประชากรแบบง่าย (Simple random) และแบบเจาะจง (Multi stage sampling) โดยการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรทั้งหมด 240 คน โดยใช้วิธีการคำนวณของสูตร Yamane (อ้างถึงบุญธรรม, 2543) ดังสูตรต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรที่ศึกษาทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5

$$\text{แทนค่า} \quad n = \frac{240}{1+240(.05)^2}$$

$$n = 150$$

ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 150 คน เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้ว ก็ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสได้รับเลือกเป็นตัวอย่างเท่าๆ กัน ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. สุ่มแบบง่าย เพื่อหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 145 คน คือ วิธีการจับสลาก โดยการนำรายชื่อที่มีอยู่ในทะเบียนราษฎร์ทั้งหมด 240 คน ลงในแผ่นกระดาษ แล้วนำรายชื่อใส่ภาชนะทำการคลุกเคล้าให้รายชื่อกระจายปะปนกัน จากนั้นก็ทำการหยิบรายชื่อออกมาให้ครบ 145 คน

2. สุ่มแบบเจาะจง กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 5 คน ที่เป็นผู้รู้/ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน จำนวน 1 คน ครูจำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 2 คน และชาวบ้านที่เป็นคนในพื้นที่ดั้งเดิมของบ้านเกาะพยามจำนวน 1 คน โดยทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือ 3 แบบคือ เป็นแบบสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างแน่นอน การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตการณ์ซึ่งมีทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

1. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีลักษณะคำถาม ประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัย สถานภาพในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม วิธีการติดต่อสื่อสาร และการรับข้อมูลจากสื่อ เป็นจำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ศักยภาพ 7 ด้าน เป็นจำนวน 60 ข้อ คือ ด้านความสัมพันธ์ของคนในชุมชน จำนวน 8 ข้อ (ข้อ 1- 8) ด้านวิธีการดำเนินชีวิตจำนวน 7 ข้อ (ข้อ 9-15) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจำนวน 9 ข้อ (ข้อ 16-24) ด้านความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัยจำนวน 8 ข้อ (ข้อ 25-33) ด้านสาธารณูปโภค จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 33-36) ด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวจำนวน 15 ข้อ (ข้อ 37-51) และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวจำนวน 9 ข้อ (ข้อ 52-60) โดยแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวมีเกณฑ์ในการให้คะแนนระดับศักยภาพ เป็น 5 ระดับ และกำหนดคะแนน ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นมาก
- คะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วยหรือไม่ยอมรับข้อความนั้นมาก
- คะแนน 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยหรือไม่ยอมรับข้อความนั้นมากที่สุด

จากนั้นผู้วิจัยรวบรวมคะแนนทั้งหมดเพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างและหาอัตราภาคชั้นในการแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการหาช่วงชั้นของอันตรภาค ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อัตราภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = .80 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	ความหมาย
1.00 –1.80	เห็นด้วยว่า หมู่เกาะพยามมีศักยภาพทางสังคมที่พร้อมในการจัดการท่องเที่ยวที่น้อยที่สุด
1.81-2.60	เห็นด้วยว่า หมู่เกาะพยามมีศักยภาพทางสังคมที่พร้อมในการจัดการท่องเที่ยวที่น้อย
2.61-3.40	เห็นด้วยว่า หมู่เกาะพยามมีศักยภาพทางสังคมที่พร้อมในการจัดการท่องเที่ยวปานกลาง
3.41-4.20	เห็นด้วยว่า หมู่เกาะพยามมีศักยภาพทางสังคมที่พร้อมในการจัดการท่องเที่ยวมาก
4.21-5.00	เห็นด้วยว่า หมู่เกาะพยามมีศักยภาพทางสังคมที่พร้อมในการจัดการท่องเที่ยวมากที่สุด

ส่วนที่3 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ปัญหา และข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยว

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเชิงคุณภาพเพิ่มเติม ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ในประเด็นที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของหมู่เกาะพยาม อาทิ ประวัติของหมู่บ้าน การประกอบอาชีพ สภาพชุมชนก่อนที่จะมีการดำเนินการเปิดเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังมีการท่องเที่ยวเข้ามา รวมถึงสถานการณ์ท่องเที่ยวในปัจจุบัน สภาพปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะพยาม โดยการพูดคุยกับผู้อาวุโส/ผู้รู้ของชุมชน

3. การสังเกตการณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจพื้นที่สภาพหมู่บ้านและสังเกตข้อมูลของชุมชน อาทิ ลักษณะพื้นที่ การตั้งบ้านเรือน สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ลักษณะทางสังคม วิธีการดำเนินชีวิต ลักษณะอาชีพ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ตลอดจนประเพณีต่างๆ เป็นต้น ซึ่งการสังเกตผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม ควบคู่กันไปเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

การทดสอบเครื่องมือ

1. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ปรีกษากับคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความเที่ยงตรงในเนื้อหา (content validity) เพื่อให้สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้
2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบก่อนเก็บข้อมูลจริง (pretest) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูลจริง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่า Alpha ของ cronbach ได้ค่า = 0.83 ซึ่งจัดได้ว่าเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีค่าอยู่ในเกณฑ์สูงพอที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ผู้วิจัยจึงได้เข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและมีผู้ช่วยเก็บข้อมูล จำนวน 4 คน ซึ่งได้รับความร่วมมือที่ดี ในการให้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัย และผู้ช่วยเก็บข้อมูล 4 คน ได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 150 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้ โดยก่อนการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการซักซ้อมทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดของแบบสัมภาษณ์ให้แก่ผู้ช่วยเก็บข้อมูล ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและปฏิบัติได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยต้องการ และได้ดำเนินขั้นตอนในการเก็บข้อมูล โดยเริ่มจากวางแผนถึงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้อง ไปสัมภาษณ์ในแต่ละวัน และลงพื้นที่เพื่อ ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้แล้ว ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลทั้งหมดเป็นเวลา 7 วัน และทำการเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนทั้งหมด

การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก/การสังเกตการณ์

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เก็บข้อมูลบางประเด็น เกี่ยวกับความเป็นมาของหมู่เกาะพยาม สภาพชุมชนก่อน หลังมีการท่องเที่ยวเข้ามา สถานการณ์ท่องเที่ยวใน

ปัจจุบัน ตลอดจนส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะโดยใช้วิธีการพูดคุยกับกลุ่ม Key informants จำนวน 5 คน ส่วนการสังเกตการณ์ผู้วิจัยได้มีการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ในเรื่องของการประกอบอาชีพ ความเป็นอยู่ การประชุมหมู่บ้าน การเข้าร่วมกิจกรรม ของกลุ่ม ตัวอย่างลักษณะและพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง สภาพแวดล้อมทั่วไปใช้เวลาในการเก็บ 5 เดือน โดยผู้วิจัยไปในพื้นที่หมู่เกาะพยามเดือนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 3 วัน ใช้เวลาในการเก็บทั้งหมด 30 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์ทุกฉบับตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ และเรียบร้อย ก่อนการนำไปลงรหัสและประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกตการณ์ โดยวิธีพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสมกับระดับการวัดข้อมูล ประเภทของตัวแปรในการวิเคราะห์ใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ ใช้เพื่อหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลของตัวแปรที่ทำการศึกษาทั้งหมด
2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เพื่อดูการกระจายของตัวแปรที่ทำการศึกษาและเพื่อทราบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว ชุมชนหมู่เกาะพยาม
3. ค่าไคสแควร์ (Chi - Square) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม เกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของประชาชนหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนองนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิจัยเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 1 ลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัย สถานภาพในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม วิธีการติดต่อสื่อสาร และการรับข้อมูลจากสื่อ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-8

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ และรายได้

(n=150)		
เพศ อายุ และรายได้	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	76	50.70
หญิง	74	49.30
กลุ่มอายุ(ปี)		
18-30	45	30.00
31-40	52	34.70
41-50	31	20.70
51-60	12	8.00
61 ปีขึ้นไป	10	6.70
อายุต่ำสุด = 20ปี อายุสูงสุด = 85 ปี อายุเฉลี่ย = 38.2 ปี		
รายได้ (ต่อปี)		
ต่ำกว่า 20,000 บาท	55	36.70
20,000-40,000 บาท	47	31.30
40,000-60,000 บาท	25	16.70
60,000-80,000 บาท	7	4.70
80,000 บาทขึ้นไป	16	10.70
รายได้สูงสุด = 200,000 บาท รายได้ต่ำสุด = 20,000 บาท รายได้เฉลี่ย = 97,340		

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน คือ เพศชายร้อยละ 50.70 เพศหญิงร้อยละ 49.30

สำหรับอายุของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 38.20 ปี โดยมีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี มากที่สุด คือร้อยละ 34.70 รองลงไปได้แก่อายุอยู่ในช่วง 18 -30 ปี คือร้อยละ 30.00 อายุอยู่ในช่วง 41-50 ร้อยละ 20.70 อายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี ร้อยละ 8.00 และช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป มีน้อยที่สุด คือร้อยละ 6.70

ในส่วนของการรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 97,340 บาท โดยมีรายได้รวมของครัวเรือนต่ำกว่า 20,000 บาทมากที่สุดคือร้อยละ 36.70 รองลงมา ได้แก่ รายได้รวมของครัวเรือน 20,000 – 40,000 บาท คือร้อยละ 31.30 รายได้รวม 40,001-60,000 บาท คือร้อยละ 16.70 รายได้รวมของครัวเรือน 80,000 บาทขึ้นไป คือร้อยละ 10.70 และมีรายได้รวม 60,000-80,000 บาท มีน้อยที่สุด คือร้อยละ 4.70

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส และอาชีพ

		(n=150)	
สถานภาพสมรส และอาชีพ		จำนวน	ร้อยละ
		(คน)	
สถานภาพสมรส			
	โสด	31	20.70
	สมรส/อยู่ด้วยกัน	107	71.30
	หย่าร้าง/คู่สมรสเสียชีวิต/แยกกันอยู่	12	8.00
อาชีพ			
<u>อาชีพหลัก</u>			
	เกษตรกร (ปลูกสวนมะม่วงหิมพานต์ ปลูกสวนยางพารา ประมง)	95	63.30
	รับจ้างทั่วไป (เก็บผลผลิตทางเกษตร และแม่ครัว)	14	9.30
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (ร้านอาหาร เปิดรีสอร์ท บังกะโล และรถเช่า)	37	24.70
	อื่นๆ (ข้าราชการ ขับมอเตอร์ไซค์รับจ้าง)	4	2.70
<u>อาชีพรอง</u>			
	เกษตรกร (ปลูกสวนมะม่วงหิมพานต์ ปลูกสวนยางพารา ประมง)	19	12.70
	รับจ้างทั่วไป (เก็บผลผลิตทางเกษตร และแม่ครัว)	24	16.00
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (ร้านอาหาร เปิดรีสอร์ท บังกะโล และรถเช่า)	41	27.30
	อื่นๆ (ข้าราชการ ขับมอเตอร์ไซค์รับจ้าง)	5	3.30
	ไม่มีอาชีพรอง	61	40.70

จากตารางที่ 4 สถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กว่า 3 ใน 4 หรือร้อยละ 71.30 มีสถานะภาพสมรส สมรส/อยู่ด้วยกัน รองลงมาได้แก่ สถานภาพโสด คือ ร้อยละ 20.7 และมี สถานภาพเป็นหย่าร้างหรือคู่สมรสเสียชีวิต/แยกกันอยู่ คือ ร้อยละ 8.00

สำหรับการประกอบอาชีพซึ่งได้แยกพิจารณามาเป็นการประกอบอาชีพหลักและการประกอบอาชีพรอง การประกอบอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 63.30 มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ปลูกสวนมะม่วงหิมพานต์ ปลูกสวนยางพารา และทำประมง รองลงมาเป็นอาชีพ ค้าขาย /ธุรกิจส่วนตัว ได้แก่ เปิดร้านอาหาร เปิดรีสอร์ท บังกะโล และรถเช่า ร้อยละ 24.70 อาชีพรับจ้างทั่วไป ได้แก่ เก็บผลผลิตทางเกษตร และแม่ครัวร้อยละ 9.30 และอาชีพอื่นๆ ได้แก่ ข้าราชการ ขับมอเตอร์ไซค์รับจ้าง ร้อยละ 2.70 เมื่อจำแนกอาชีพเกษตรกรรมและอื่นๆ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและภูมิประเทศ ที่เอื้ออำนวยส่งผลต่อการทำสวนมะม่วงหิมพานต์ สวนยางพาราและการทำประมง

ในส่วนของอาชีพรองนั้น พบว่า อาชีพค้าขาย /ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 27.30 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 16.00 ส่วนอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 12.70 และประกอบอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 3.30 ที่เหลือ ร้อยละ 40.70 ไม่มีอาชีพรอง

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน
ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และสถานภาพในชุมชน

		(n=150)	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
และสถานภาพในชุมชน			
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน			
จำนวน 1-4 คน		109	72.70
จำนวน 5-8 คน		41	27.30
จำนวนน้อยสุด =1 คน จำนวนมากที่สุด = 8 คน จำนวนโดยเฉลี่ย=3.8 คน			
ระยะเวลาที่อยู่อาศัย			
ต่ำกว่า 10 ปี		68	45.30
11-20 ปี		21	14.00
21-30 ปี		28	18.70
31-40 ปี		29	19.30
41-50 ปี		4	2.70
ระยษะเวลาน้อยที่สุด= 1 ปี ระยษะเวลามากที่สุด =40 ปี ระยษะเวลาโดยเฉลี่ย =17.2 ปี			
สถานภาพในชุมชน			
กำนัน/ผู้ช่วยกำนัน		7	4.70
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)		5	3.30
กรรมการหมู่บ้าน		6	4.00
ลูกบ้าน		132	88.00

จากตารางที่ 5 คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.8 คน ส่วนใหญ่มีจำนวน 1-4 คน คือร้อยละ 72.70 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 27.30 คือ มีจำนวน 5-8 คน

สำหรับระยะเวลาที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย เฉลี่ยเท่ากับ 17.20 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในช่วงต่ำกว่า 10 ปี มากที่สุดคือร้อยละ

45.30 รองลงมาได้แก่ มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในช่วง 31-40 ปี คือร้อยละ 19.30 ระยะเวลาช่วง 21-30 ปี คือร้อยละ 18.70 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยช่วง 11-20 ปี ร้อยละ 14.00 และที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย ในช่วง 41-50 ปีมีน้อยที่สุด คือร้อยละ 2.70

ส่วนสถานภาพในชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็น ลูกบ้านมากที่สุด ร้อยละ 88.00 รองลงมาได้แก่มีสถานภาพในชุมชนเป็นกำนันหรือผู้ช่วยกำนัน ร้อยละ 4.70 เป็น กรรมการหมู่บ้านร้อยละ 4.00 และมีสถานภาพเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 3.30

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

(n=150)

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	เป็นสมาชิก		ไม่เป็นสมาชิก		รวม	ร้อยละ
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	-	-	-	-	56	37.30
เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	-	-	-	-	94	62.70
-สมาชิกกลุ่มเกษตร/ส่งเสริมเกษตร	54	36.00	96	64.00		
-สมาชิกกลุ่มประมง	29	19.30	121	80.70		
-สมาชิกกลุ่มอาชีพนกิจสงเคราะห์	32	21.30	118	78.70		
-สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์	47	31.30	103	68.70		
-สมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	41	27.30	109	72.70		
-สมาชิกกลุ่มสาธารณสุขมูลฐาน	15	10.00	135	90.00		
-สมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ป่าไม้	12	8.00	138	92.00		
-สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน	9	6.00	141	94.00		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 6 การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ร้อยละ 62.70 โดยแยกรายละเอียดการเป็นสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง ได้ดังนี้ เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรหรือกลุ่มส่งเสริมเกษตร มากที่สุด ร้อยละ 36.00 รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ร้อยละ 31.30 การเป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 27.30 เป็นสมาชิกฌาปนกิจสงเคราะห์ ร้อยละ 21.30 เป็นสมาชิกกลุ่มประมง ร้อยละ 19.30 เป็นสมาชิกกลุ่มสาธารณสุขมูลฐาน พบว่า ร้อยละ 10.00 เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ป่าไม้ ร้อยละ 8.00 และเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านน้อยที่สุดคือร้อยละ 6.00

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการติดต่อสื่อสาร

(n=150)

วิธีการติดต่อสื่อสาร	มีการติดต่อสื่อสาร		ไม่มีการติดต่อสื่อสาร	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พบปะพูดคุยกับชาวบ้านด้วยกันเอง	149	99.30	1	0.70
ทางโทรศัพท์	124	82.70	26	17.30
ทางจดหมาย	48	32.00	102	68.00
ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)	22	14.70	128	85.30

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการติดต่อสื่อสารกับคนในชุมชนเดียวกันหรือคนนอกชุมชนทุกคนโดยแยกรายละเอียด วิธีการติดต่อสื่อสาร ดังนี้ ส่วนใหญ่ใช้วิธีพบปะพูดคุยกับชาวบ้านด้วยกัน ร้อยละ 99.30 และรองลงมา ใช้วิธีการติดต่อกันทางโทรศัพท์ ร้อยละ 82.70 ใช้วิธีการติดต่อกันทางจดหมาย ร้อยละ 32.00 และใช้วิธีการติดต่อกันทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) น้อยที่สุด คือร้อยละ 14.70

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการได้รับข้อมูลจากสื่อและความถี่ที่ได้รับจากสื่อ

(n=150)

สื่อ	ความถี่						จำนวนที่ได้รับข้อมูล	จำนวนที่ไม่ได้รับข้อมูล
	ทุกวัน	สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	เดือนละ ครั้ง	2-3 เดือน ครั้ง	นานๆ ครั้ง	นานๆ ครั้ง		
โทรทัศน์	42.70 (64)	23.30 (35)	7.30 (11)	7.30 (11)	14.00 (21)	95.00 (142)	5.30 (8)	
วิทยุ	72.00 (108)	12.70 (19)	9.30 (14)	2.70 (4)	0.70 (1)	97.00 (146)	2.70 (4)	
หนังสือพิมพ์	15.30 (23)	48.00 (72)	12.70 (19)	7.30 (11)	5.30 (8)	89.00 (133)	11.30 (17)	
แผ่นพับ/ใบปลิว	-	41.30 (62)	14.70 (22)	9.30 (14)	8.70 (13)	74.00 (111)	26.00 (39)	
เอกสารทางราชการ/ททท.	0.70 (1)	8.70 (13)	35.30 (53)	22.00 (33)	11.30 (17)	78.00 (117)	22.00 (33)	
การประชุมในหมู่บ้าน	4.70 (7)	6.00 (9)	81.30 (122)	0.70 (1)	0.70 (1)	93.00 (140)	6.70 (10)	
เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการ	4.00 (6)	12.70 (19)	30.00 (45)	10.00 (15)	20.00 (30)	77.00 (115)	23.30 (35)	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 8 พบว่าการรับข้อมูลและความถี่ที่ได้รับจากสื่อของกลุ่มตัวอย่าง มีการรับข้อมูลจากสื่อทุกคน โดยแยกการรับข้อมูลและความถี่ที่ได้รับจากสื่อ ดังต่อไปนี้

การรับข้อมูลจากโทรทัศน์ พบว่า ร้อยละ 95.00 มีการรับข้อมูลจากโทรทัศน์ โดยแยกความถี่ในการรับข้อมูล คือ รับข้อมูลทุกวันมากที่สุด ร้อยละ 42.70 รองลงมา ได้แก่ รับข้อมูลสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 23.30 รับรู้ข้อมูล นานๆ ครั้ง ร้อยละ 14.00 และรับข้อมูล เดือนละ 1 ครั้ง และรับข้อมูล 2-3 เดือนครั้งมีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 7.30 เท่ากัน ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 5.30 ไม่ได้รับข้อมูลจากโทรทัศน์

การรับข้อมูลจากวิทยุ พบว่า ร้อยละ 97.00 มีการรับข้อมูลจากวิทยุ โดยแยกความถี่ในการรับข้อมูล คือ รับข้อมูลทุกวันร้อยละ 72.00 รองลงมา ได้แก่ รับข้อมูลสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 12.70 รับข้อมูล เดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 9.30 รับข้อมูล 2-3 เดือนครั้ง ร้อยละ 2.70 และรับข้อมูล นานๆ ครั้ง มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 0.70 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 2.70 ไม่ได้รับข้อมูลจากวิทยุ

การรับข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ พบว่า ร้อยละ 89.00 มีการรับข้อมูลจากหนังสือพิมพ์โดยแยกความถี่ในการรับข้อมูล คือ รับข้อมูลสัปดาห์ละ 1-2 ครั้งมากที่สุด คือ ร้อยละ 48.00 รองลงมา ได้แก่ รับข้อมูลทุกวัน ร้อยละ 15.30 รับข้อมูล เดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 12.70 รับข้อมูล 2-3 เดือนครั้ง ร้อยละ 7.30 และรับข้อมูลนานๆ ครั้ง มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 5.30 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 11.30 ไม่ได้รับข้อมูลจากหนังสือพิมพ์

การรับข้อมูลจากแผ่นพับหรือใบปลิว พบว่า ร้อยละ 74.00 มีการรับข้อมูลจากแผ่นพับหรือใบปลิว โดยแยกความถี่ในการรับข้อมูล คือ สัปดาห์ละ 1-2 ครั้งมากที่สุดคือ ร้อยละ 41.30 รองลงมา ได้แก่ การรับข้อมูล เดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 14.70 รับข้อมูล 2-3 เดือนครั้ง ร้อยละ 9.30 และรับข้อมูล นานๆ ครั้ง มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 8.70 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 26.00 ไม่ได้รับข้อมูลจากแผ่นพับ/ใบปลิว

การรับข้อมูลจากเอกสารทางราชการ/การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่า ร้อยละ 78.00 มีการรับข้อมูลจากเอกสารทางราชการ/ททท. โดยแยกความถี่ในการรับข้อมูล คือ เดือนละ 1 ครั้งมากที่สุด คือ ร้อยละ 35.30 รองลงมา ได้แก่ การรับข้อมูล 2-3 เดือนครั้ง ร้อยละ 22.00 รับข้อมูล นานๆ ครั้ง ร้อยละ 11.30 รับข้อมูล สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 8.70 และรับข้อมูลทุกวันมีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 0.70 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 22.00 ไม่ได้รับข้อมูลจากเอกสารทางราชการ/ททท.

การรับข้อมูลจากการประชุมในหมู่บ้าน พบว่าร้อยละ 93.00 มีการรับข้อมูลจากการประชุมในหมู่บ้าน โดยแยกความถี่ในการรับข้อมูล คือ เดือนละ 1 ครั้ง มากที่สุด คือร้อยละ 81.30 รองลงมาได้แก่รับข้อมูล สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 6.00 รับข้อมูลทุกวันร้อยละ 4.70 และรับข้อมูลจากการประชุมหมู่บ้าน 2-3 ครั้งเดือน และนานๆ ครั้ง น้อยที่สุดร้อยละ 0.70 เท่ากันส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 6.70 ไม่ได้รับข้อมูลจากการประชุมในหมู่บ้าน

การรับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการ พบว่า ร้อยละ 77.00 มีการรับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการ โดยแยกความถี่ในการรับข้อมูล คือ เดือนละ 1 ครั้ง มากที่สุดคือร้อยละ 30.00 รองลงมาได้แก่รับข้อมูล นานๆ ครั้ง ร้อยละ 20.00 และรับข้อมูล สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 12.70 รับข้อมูล 2-3 เดือนครั้ง ร้อยละ 10.00 และรับข้อมูลทุกวัน ร้อยละ 4.00 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 23.30 ไม่ได้รับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการ

ส่วนที่ 2 ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวของหมู่เกาะพยามซึ่งมีองค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ด้านวิถีการดำเนินชีวิต ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านความปลอดภัยสุขภาพอนามัย ด้านสาธารณสุขโรค ด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว เพื่อนำผลมาประเมินระดับศักยภาพทางสังคมที่พร้อมในการจัดการท่องเที่ยว ว่าพร้อมมากหรือพร้อมน้อย รายละเอียดตามตารางที่ 9-15 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

(n=150)

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	\bar{X}	S.D.	ระดับศักยภาพ
1. ประชาชนในชุมชนมีความรักใคร่เป็นอย่างดี	22.70 (34)	60.0 0 (90)	14.70 (22)	2.00 (3)	0.70 (1)	4.02	0.72	มาก
2. เมื่อมีปัญหาเดือดร้อนคนในชุมชนจะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่	23.30 (35)	60.7 0 (91)	13.30 (20)	2.70 (4)	- -	4.05	0.69	มาก
3. ถ้าหากว่าต้องการใช้เงินจำนวนหนึ่ง สามารถหยิบยืมจากเพื่อนบ้านได้เสมอ	12.70 (19)	56.7 0 (85)	23.30 (35)	7.30 (11)	- -	3.75	0.77	มาก
4. หากมีภัยร้ายแรงเกิดขึ้นในชุมชนชาวบ้านจะรวมพลังแก้ปัญหาได้ทุกครั้ง	20.00 (30)	68.0 0 (102)	10.70 (16)	1.30 (2)	- -	4.07	0.60	มาก
5. คนที่มีฐานะในชุมชนจะคอยช่วยเหลือคนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์โดยไม่หวังผลประโยชน์	11.30 (17)	54.7 0 (82)	22.00 (33)	10.00 (15)	2.00 (3)	3.63	0.89	มาก
6. การประชุมลูกบ้านในแต่ละครั้งชาวบ้านมักจะมีการขัดแย้งกันเสมอ	2.00 (3)	38.0 0 (57)	36.70 (55)	21.30 (32)	2.00 (3)	3.17	0.85	ปานกลาง
7. หากมีปัญหาจากการท่องเที่ยวเกิดขึ้นคนในชุมชนจะสามารถแก้ปัญหาและจัดการเองได้	15.30 (23)	68.0 0 (102)	11.30 (17)	4.70 (7)	0.70 (1)	3.93	0.72	มาก
8. ชาวบ้านเต็มใจและสนับสนุนด้านการจัดการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี	36.00 (54)	58.7 0 (88)	4.00 (6)	1.30 (2)	- -	4.29	0.61	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย						3.86	0.48	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ศักยภาพทางสังคมด้านความสัมพันธ์ของคนในชุมชนของกลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมมากในการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 8 คือ ชาวบ้านเต็มใจและสนับสนุนด้านการจัดการท่องเที่ยวเป็นอย่างดีสูงสุด ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 4 คือหากมีภัยร้ายแรงในชุมชน ชาวบ้านจะรวมพลังแก้ปัญหาได้ทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.07$) ข้อ 2 คือเมื่อมีปัญหาเดือดร้อนคนในชุมชนจะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 4.05$) ข้อ 1 คือ ประชาชนในชุมชนมีความรักใคร่กันเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.02$) ข้อ 7 คือหากมีปัญหาจากการท่องเที่ยวเกิดขึ้น คนในชุมชนจะสามารถแก้ไขปัญหาและจัดการเองได้ ($\bar{X} = 3.93$) ข้อ 3 คือถ้าหากต้องการใช้เงินจำนวนหนึ่งสามารถหยิบยืมจากเพื่อนบ้านได้เสมอ ($\bar{X} = 3.75$) ข้อ 5 คือคนที่มีความรู้ในชุมชนจะคอยช่วยเหลือคนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์โดยไม่หวังผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.63$) และข้อ 6 คือ การประชุมลูกบ้านในแต่ละครั้งชาวบ้านมักจะมีการขัดแย้งกันเสมอต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.17$)

ตารางที่ 10 ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านวิถีการดำเนินชีวิต

ข้อความ	เห็น	เห็น	ไม่	ไม่	ไม่เห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ศักยภาพ
	ด้วย อย่างยิ่ง	ด้วย	แน่ใจ	เห็น ด้วย	ด้วย อย่างยิ่ง			
1. ได้พยายามอนุรักษ์ภูมิปัญญาดั้งเดิมไว้เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว	46.00 (69)	50.70 (76)	2.70 (4)	0.70 (1)	-	4.42	0.58	มาก ที่สุด
2. ได้ดูแลทัศนียภาพในชุมชนให้สวยงามอยู่เสมอเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชม	48.00 (72)	50.00 (75)	1.30 (2)	0.70 (1)	-	4.45	0.56	มาก ที่สุด
3. เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ที่เขาสนใจ เช่น การเก็บผลผลิตทางการเกษตร การทำประมง	27.30 (41)	69.30 (104)	3.30 (5)	-	-	4.24	0.50	มาก ที่สุด
4. กิจกรรมหรือประเพณีที่จัดขึ้นภายในชุมชนควรให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วม	36.70 (55)	61.30 (92)	0.70 (1)	0.70 (1)	0.70 (1)	4.33	0.60	มาก ที่สุด

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อความ						(n=150)		ระดับ ทัศน ภาพ
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	\bar{X}	S.D.	
5. วิธีชีวิตที่ปฏิบัติกันมาแบบ ดั้งเดิมถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของ ชุมชนอย่างหนึ่งที่สามารถ ดึงดูดนักท่องเที่ยว	30.70 (46)	64.70 (97)	4.70 (7)	- (-)	- (-)	4.26	0.54	มาก ที่สุด
6. ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมใน การอนุรักษ์วิถีชีวิตการเป็นคน ชนบทที่เรียบง่าย	28.70 (43)	66.00 (99)	3.30 (5)	2.00 (3)	- (-)	4.21	0.60	มาก ที่สุด
7. ยินดีเมื่อมีนักท่องเที่ยวอยู่ แบบ Home Stay เพื่อศึกษาวิถี ชีวิตความเป็นอยู่	24.00 (36)	63.30 (95)	10.70 (16)	2.00 (3)	- (-)	4.09	0.65	มาก
รวมเฉลี่ย						4.29	0.38	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 10 พบว่าทัศนภาพทางสังคมด้านวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง มีความพร้อมมากที่สุดในการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 2 คือได้ดูแลทัศนียภาพในชุมชน ให้สวยงามอยู่เสมอเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 1 คือได้พยายามอนุรักษ์ภูมิปัญญาดั้งเดิมไว้เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.42$) ข้อ 4 คือกิจกรรมหรือประเพณีที่จัดขึ้นภายในชุมชนควรให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.33$) ข้อ 5 คือวิถีการดำเนินชีวิตที่ปฏิบัติกันมาแบบดั้งเดิมถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนอย่างหนึ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.26$) ข้อ 3 คือเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่สนใจ ($\bar{X} = 4.24$) และข้อ 7 ก็ยินดีเมื่อมีนักท่องเที่ยวอยู่แบบ Home Stay เพื่อศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่มีน้อยที่สุดหรือต่ำสุด ($\bar{X} = 4.09$)

ตารางที่ 11 ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(n=150)

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	\bar{X}	S.D.	ระดับ ศักยภาพ
1. ในชุมชนไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการลักขโมยทรัพย์สิน	33.30 (50)	54.70 (82)	8.00 (12)	3.30 (5)	0.70 (1)	4.17	0.76	มาก
2. ในชุมชนไม่มีการทะเลาะกันเกิดขึ้น	27.30 (41)	56.00 (84)	10.00 (15)	5.30 (8)	1.30 (2)	4.03	0.84	มาก
3. พร้อมที่จะช่วยกันสอดส่องดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	34.70 (52)	65.30 (98)	- -	- -	- -	4.35	0.48	มากที่สุด
4. ในชุมชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	45.30 (68)	52.00 (78)	2.70 (4)	- -	- -	4.43	0.55	มากที่สุด
5. ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในชุมชน	29.30 (44)	70.70 (106)	12.00 (18)	0.70 (1)	- -	4.29	0.46	มากที่สุด
6. มั่นใจว่าตำรวจในชุมชนมีประสิทธิภาพในการดูแลความปลอดภัยได้เป็นอย่างดี	13.30 (20)	74.00 (111)	12.00 (18)	0.70 (1)	- -	4.00	0.53	มาก
7. ตำรวจในชุมชนสามารถคลี่คลายปัญหาด้านความปลอดภัยอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม	10.00 (15)	72.70 (109)	16.00 (24)	1.30 (2)	- -	3.91	0.55	มาก
8. ตำรวจออกตรวจตราท้องที่ในชุมชนเพื่อสร้างความอบอุ่นใจให้แก่คนในชุมชนและแก่นักท่องเที่ยว	14.00 (21)	74.00 (111)	10.00 (15)	2.00 (3)	- -	4.00	0.57	มาก
9. ชาวบ้านช่วยกันดูแลความปลอดภัยในชุมชนเสมอ	34.00 (51)	63.30 (95)	2.70 (4)	- -	- -	4.31	0.52	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย						4.16	0.36	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ศักยภาพทางสังคมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่าง มีความพร้อมมากในการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ4 คือในชุมชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินค่าสูงสุด ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมาได้แก่ ข้อ3 คือพร้อมที่จะช่วยกันสอดส่องดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.35$) ข้อ9 คือชาวบ้านช่วยกันดูแลความปลอดภัยในชุมชนเสมอ ($\bar{X} = 4.31$) ข้อ5 คือให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในชุมชน ($\bar{X} = 4.29$) ข้อ1 คือในชุมชนไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการลักขโมยทรัพย์สิน ($\bar{X} = 4.17$) ข้อ2 คือในชุมชนไม่มีการทะเลาะกันเกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.03$) ข้อ6 คือมั่นใจตำรวจในชุมชนมีประสิทธิภาพในการดูแลความปลอดภัยได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.00$) ซึ่งเท่ากับ ข้อ8 คือตำรวจออกตรวจตราท้องที่ในชุมชนเพื่อสร้างความอบอุ่นใจให้แก่คนในชุมชนและแก่นักท่องเที่ยว และ ข้อ7 คือตำรวจในชุมชนสามารถคลี่คลายปัญหาด้านความปลอดภัยอย่างรวดเร็วและเป็นธรรมมีค่าต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.91$)

ตารางที่ 12 ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัย

ข้อความ						\bar{X}	S.D.	ระดับ ศักยภาพ
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
1. บุคลากรด้านสาธารณสุข เช่น หมอ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.) มีปริมาณที่เพียงพอในการให้บริการ	6.70 (10)	46.00 (69)	19.30 (29)	26.00 (39)	2.00 (3)	3.29	0.99	ปาน กลาง
2. บุคลากรด้านสาธารณสุขมีความรู้ความสามารถในการรักษาให้หายจากอาการเจ็บป่วยได้	8.00 (12)	60.00 (99)	21.30 (32)	4.00 (6)	0.70 (1)	3.77	0.68	มาก
3. บุคลากรด้านสาธารณสุขให้บริการแก่คนในชุมชนอย่างดี	11.30 (17)	76.00 (114)	9.30 (14)	2.70 (4)	0.70 (1)	3.95	0.61	มาก
4. ยาหรือเวชภัณฑ์มีปริมาณที่เพียงพอในการให้บริการต่อทุกคน	6.00 (9)	52.70 (79)	22.70 (34)	17.30 (26)	1.30 (2)	3.45	0.89	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อความ	เห็น	เห็น	ไม่	ไม่	ไม่เห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ศัภย ภาพ
	ด้วย อย่างยิ่ง	ด้วย	แน่ใจ	เห็น ด้วย	ด้วย อย่างยิ่ง			
5. ชุมชนมีสถานที่กำจัด/ทิ้งขยะ ที่เพียงพอ	1.30 (2)	36.70 (55)	15.30 (23)	40.70 (61)	6.00 (9)	2.87	1.03	ปาน กลาง
6. ในชุมชนมีการแยกขยะ เช่น ขยะแห้ง ขยะเปียก และ ขยะอันตราย	2.00 (3)	40.70 (61)	23.30 (35)	29.30 (44)	4.70 (7)	3.06	0.98	ปาน กลาง
7. การรณรงค์กำจัดขยะของ หมู่บ้านเป็นสิ่งจำเป็นทำให้ พื้นที่ท่องเที่ยวดูสะอาดตามากขึ้น	40.00 (60)	56.70 (85)	2.70 (4)	- (-)	0.70 (1)	4.35	0.60	มาก ที่สุด
8. ได้กำจัดขยะมูลฝอย โดยการ เผา/ฝัง/กลบเป็นประจำ ทุกสัปดาห์	26.70 (40)	64.70 (97)	7.30 (11)	1.30 (2)	- (-)	4.17	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย						3.61	0.43	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ศักยภาพทางสังคมด้านความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัยของกลุ่มตัวอย่าง มีความพร้อมมากในการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 7 คือการรณรงค์กำจัดขยะของหมู่บ้านเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อทำให้พื้นที่ท่องเที่ยวดูสะอาดตามากขึ้นมีสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 8 คือได้กำจัดขยะมูลฝอยโดยการเผา/ฝัง/กลบเป็นประจำทุกสัปดาห์ ($\bar{X} = 4.17$) ข้อ 3 คือบุคลากรด้านสาธารณสุขให้บริการคนในชุมชนอย่างดี ($\bar{X} = 3.95$) ข้อ 2 คือบุคลากรด้านสาธารณสุขมีความรู้ความสามารถในการรักษาให้หายจากอาการป่วยได้ ($\bar{X} = 3.77$) ข้อ 4 คือยาหรือเวชภัณฑ์มีปริมาณเพียงพอในการให้บริการต่อทุกคน ($\bar{X} = 3.45$) ข้อ 1 คือบุคลากรด้านสาธารณสุข เช่น หมอ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.) มีปริมาณที่เพียงพอในการให้บริการ ($\bar{X} = 3.29$) ข้อ 6 คือในชุมชนมีการมีการแยกขยะ เช่น ขยะแห้ง ขยะเปียก ขยะอันตราย ($\bar{X} = 3.06$) และข้อ 5 คือชุมชนมีสถานที่กำจัด/ทิ้งขยะที่เพียงพอมีค่าต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.87$)

ตารางที่ 13 ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านสาธารณสุขโลก

ข้อความ	เห็น	เห็น	ไม่	ไม่	ไม่เห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ศักยภาพ
	ด้วย อย่างยิ่ง	ด้วย	แน่ใจ	เห็น ด้วย	ด้วย อย่างยิ่ง			
1. ในชุมชนมีน้ำประปา/น้ำจืดใช้ ตลอดปี โดยไม่ขาดแคลน	2.70 (4)	35.30 (53)	20.00 (30)	39.30 (59)	2.70 (4)	2.96	0.98	ปาน กลาง
2. ถ้าหากมีการปั่นไฟ/ไฟฟ้าใช้ ตลอด 24 ชม. คิดว่าจะทำให้ การท่องเที่ยวมีการพัฒนาอย่าง รวดเร็วมากขึ้น	37.30 (56)	48.00 (72)	8.00 (12)	6.00 (9)	0.70 (1)	4.15	0.86	มาก
3. ถนนเส้นหลักในหมู่บ้านมี เพียงพอสำหรับการเดินทาง ท่องเที่ยวไปยังสถานที่ ท่องเที่ยวต่างๆ รอบชุมชน	6.00 (9)	36.00 (54)	18.70 (28)	33.30 (50)	6.00 (9)	3.03	1.09	ปาน กลาง
4. สถานที่จอดรถมีการสร้างไว้ อย่างมั่นคง แข็งแรง และมี ความปลอดภัย	6.00 (9)	59.30 (89)	17.30 (26)	16.70 (25)	0.70 (1)	3.53	0.86	มาก
รวมเฉลี่ย						3.40	0.52	ปาน กลาง

จากตารางที่ 13 พบว่า ศักยภาพทางสังคมด้านสาธารณสุขโลกของกลุ่มตัวอย่าง มีความพร้อมปานกลางในการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 2 คือถ้าหากมีการปั่นไฟ/ไฟฟ้าใช้ ตลอด 24 ชม. จะทำให้การท่องเที่ยวมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วมากขึ้นมีค่าสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 4 คือสถานที่จอดรถมีการสร้างไว้อย่างมั่นคง แข็งแรงและมีความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.53$) ข้อ 3 คือถนนเส้นหลักในหมู่บ้านมีเพียงพอสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ รอบชุมชน ($\bar{X} = 3.03$) และข้อ 1 คือในชุมชนมีน้ำประปา/น้ำจืดใช้ตลอดปีโดยไม่ขาดแคลนมีค่าต่ำสุด ($\bar{X} = 2.16$)

ตารางที่ 14 ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

(n=150)

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	\bar{X}	S.D.	ระดับ ศักยภาพ
1. มีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ ท่องเที่ยวของชุมชนเป็นอย่างดี	39.30 (59)	50.00 (75)	9.30 (14)	1.30 (2)	- -	4.27	0.68	มาก ที่สุด
2. มีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้เป็น อย่างดี	38.70 (58)	55.30 (83)	4.70 (7)	1.30 (2)	- -	4.31	0.63	มาก ที่สุด
3. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็น การลดการทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติอย่างหนึ่ง	30.00 (45)	64.00 (46)	4.00 (6)	2.00 (3)	- -	4.22	0.61	มาก ที่สุด
4. สภาพภูมิประเทศและ ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เหมาะแก่การเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	41.30 (62)	54.70 (82)	4.00 (6)	- -	- -	4.37	0.56	มาก ที่สุด
5. ชุมชนมีป่าชายเลนที่อุดม สมบูรณ์ที่สำคัญแหล่งหนึ่งของ ประเทศไทย	16.70 (25)	72.00 (108)	10.0 (15)	1.30 (2)	- -	4.04	0.57	มาก
6. การฟื้นฟูและส่งเสริมการ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็น สิ่งที่สร้างความยั่งยืนให้กับ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ของชุมชน	32.70 (49)	67.30 (101)	- -	- -	- -	4.33	0.47	มาก ที่สุด
7. ในเขตบริเวณจัดว่าเป็นป่า ชุมชน	12.00 (18)	58.70 (88)	22.70 (34)	6.70 (10)	- -	3.76	0.75	มาก

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อความ						\bar{X}	S.D.	ระดับ ทัศน ภาพ
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
8. ป่าชุมชนเป็นป่าที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา	20.00 (30)	74.00 (111)	4.70 (7)	0.70 (1)	0.7 (1)	4.12	0.57	มาก
9. ในชุมชนมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้กับบุคคลที่เป็นไกด์นำเที่ยว	11.30 (17)	62.70 (94)	15.30 (23)	7.30 (11)	3.3 (5)	3.71	0.88	มาก
10. พร้อมที่จะมีการรณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	37.30 (56)	60.70 (91)	2.00 (3)	- (-)	- (-)	4.35	0.52	มาก ที่สุด
11. เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาถามเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวสามารถตอบได้อย่างภูมิใจ	38.00 (57)	58.70 (88)	2.00 (3)	1.30 (2)	- (-)	4.33	0.59	มาก ที่สุด
12. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่ทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป	28.00 (42)	50.70 (76)	14.00 (21)	6.00 (9)	1.30 (2)	3.98	0.89	มาก
13. รู้จักวิถีชีวิตชุมชนและการทำมาหากินมากพอที่จะบอกเล่าพูดคุยให้กับนักท่องเที่ยวได้รู้จักชุมชนให้มากขึ้น	38.00 (57)	54.70 (82)	5.30 (8)	2.00 (3)	- (-)	4.29	0.66	มาก ที่สุด
14. สามารถพูดคุยสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	14.00 (21)	62.70 (94)	10.00 (15)	10.70 (16)	2.70 (4)	3.75	0.92	มาก

(n=150)

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อความ	เห็น	เห็น	ไม่	ไม่	ไม่เห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ทัศน ภาพ
	ด้วย	ด้วย	แน่ใจ	เห็น	ด้วย			
	อย่างยิ่ง			ด้วย	อย่างยิ่ง			
15. การสอนภาษาอังกฤษในพื้นที่ ท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญเพราะทำ ให้ชาวบ้านสามารถสื่อสารกับ นักท่องเที่ยวต่างชาติได้	49.30 (74)	49.30 (74)	0.70 (1)	0.70 (1)	-	4.47	0.59	มาก ที่สุด
รวมเฉลี่ย						4.15	0.32	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ทัศนภาพทางสังคมด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง มีความพร้อมมากในการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 15 คือการสอนภาษาอังกฤษในพื้นที่ท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ เพราะทำให้ชาวบ้านสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้มีค่าสูงสุด ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 4 คือสภาพภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ ในชุมชนเหมาะแก่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ($\bar{X} = 4.37$) ข้อ 10 คือพร้อมที่จะมีการ รณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.35$) ข้อ 6 คือการฟื้นฟูและ ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นสิ่งที่สร้างความยั่งยืนให้กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ของชุมชนและ ข้อ 11 คือเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาถามเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวสามารถตอบได้อย่าง ภูมิใจมีค่าเท่ากัน ($\bar{X} = 4.33$) ข้อ 2 คือมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้เป็น อย่างดี ($\bar{X} = 4.31$) ข้อ 13 คือรู้จักวิถีชีวิตชุมชนและการทำมาหากินมากพอที่จะบอกเล่าพูดคุยให้กับ นักท่องเที่ยวได้รู้จักชุมชนให้มากขึ้น ($\bar{X} = 4.29$) ข้อ 1 คือมีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของ ชุมชนเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.27$) ข้อ 3 คือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการลดการทำลายทรัพยากร ธรรมชาติอย่างหนึ่งมี ($\bar{X} = 4.22$) ข้อ 8 คือป่าชุมชนเป็นป่าที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ($\bar{X} = 4.12$) ข้อ 5 คือชุมชนมีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ที่สำคัญแหล่งหนึ่งของประเทศไทย ($\bar{X} = 4.04$) ข้อ 12 คือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่ทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป ($\bar{X} = 3.98$) ข้อ 7 คือในเขตบริเวณจัดว่าเป็นป่าชุมชน ($\bar{X} = 3.76$) ข้อ 14 คือสามารถพูดคุยสื่อสาร กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้บ้าง ($\bar{X} = 3.75$) ข้อ 9 คือในชุมชนมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้กับบุคคลที่เป็นไกด์นำเที่ยวมีค่าต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.71$)

ตารางที่ 15 ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

(n=150)

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	\bar{X}	S.D.	ระดับ ศักยภาพ
1. มีหน้าที่ในการดูแลรักษาและ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	29.30 (44)	64.00 (96)	5.30 (8)	1.30 (2)	- -	4.21	0.60	มาก ที่สุด
2. ร่วมเสนอแนะให้ข้อมูลเกี่ยวกับ สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนแก่ เจ้าหน้าที่เพื่อเป็นประ โยชน์ต่อ การทำแผนพัฒนา/แม่บท	22.00 (33)	64.70 (97)	10.00 (15)	2.70 (4)	0.70 (1)	4.05	0.70	มาก
3. เมื่อทางชุมชนมีการประชุม หมู่บ้านเรื่องการจัดการท่องเที่ยว ได้เสนอตัวเข้าร่วมประชุม ทุกครั้ง	27.30 (41)	52.70 (79)	17.30 (26)	2.00 (30)	0.70 (1)	4.04	0.77	มาก
4. มีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับ ปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทาง แก้ไขในสถานที่ท่องเที่ยวใน ชุมชน	23.30 (35)	66.70 (100)	8.70 (13)	1.30 (2)	- -	4.12	0.60	มาก
5. ให้ความสนใจเรื่องงบประมาณ การเงินต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน	17.30 (26)	65.30 (98)	12.00 (18)	4.00 (6)	1.30 (2)	3.93	0.76	มาก
6. หากมีการเรียกเก็บเงินค่าบำรุง การจัดการท่องเที่ยวยินดีจ่ายให้ ด้วยความเต็มใจ	14.70 (22)	66.70 (100)	15.30 (23)	2.70 (4)	0.70 (1)	3.92	0.68	มาก
7. ติดตามข่าวสารกิจกรรมการ ก่อสร้างต่างๆ ที่เกิดขึ้นใน บริเวณสถานที่ท่องเที่ยว	18.70 (28)	70.70 (106)	8.00 (12)	2.70 (4)	- -	4.05	0.61	มาก

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อความ	เห็น	เห็น	ไม่	ไม่	ไม่เห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ทัศน ภาพ
	ด้วย อย่างยิ่ง	ด้วย	แน่ใจ	เห็น ด้วย	ด้วย อย่างยิ่ง			
8. ให้ความสำคัญกับการบอก ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ ท่องเที่ยว	28.70 (43)	67.30 (101)	3.30 (5)	0.70 (1)	-	4.24	0.54	มาก ที่สุด
9. ให้ความสำคัญกับข้อร้องเรียน ของนักท่องเที่ยวเพื่อนำข้อ ร้องเรียนเหล่านั้นมาปรับปรุง การจัดการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น	33.30 (50)	62.70 (94)	4.00 (6)	-	-	4.29	0.54	มาก ที่สุด
ค่าเฉลี่ย						4.09	0.41	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า ทัศนภาพทางสังคมด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง มีความพร้อมมากในการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคือ 9 ให้ความสำคัญกับข้อร้องเรียนของนักท่องเที่ยวเพื่อนำข้อร้องเรียนเหล่านั้นมาปรับปรุงการจัดการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้นสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาได้แก่ข้อ 8 คือให้ความสำคัญกับการบอกข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวแก่ผู้ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.24$) ข้อ 1 คือมีหน้าที่ในการดูแลรักษาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ($\bar{X} = 4.21$) ข้อ 4 คือคนในชุมชนมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไขในสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำแผนพัฒนา/แผนแม่บท ($\bar{X} = 4.05$) ซึ่งจะเท่ากับ ข้อ 7 คือติดตามข่าวสารกิจกรรมการก่อสร้างต่างๆ ที่เกิดขึ้นในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.05$) ข้อ 3 คือเมื่อทางชุมชนมีการประชุมหมู่บ้าน เรื่องการจัดการท่องเที่ยวได้เสนอตัวเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.04$) ข้อ 5 คือให้ความสนใจเรื่องงบประมาณการเงินต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ($\bar{X} = 3.93$) และข้อ 6 คือมีการเรียกเก็บเงินค่าบำรุงการจัดการท่องเที่ยวยินดีจ่ายให้ด้วยความเต็มใจต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.92$)

ในการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวของประชาชนหมู่เกาะพยาม มีความพร้อมมากในการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.93$) ดังปรากฏในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 สรุปภาพรวมศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

ด้านที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับศักยภาพทางสังคมที่พร้อมในการจัดการท่องเที่ยว
1.	ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน	3.86	0.48	พร้อมมาก
2.	วิถีการดำเนินชีวิต	4.29	0.38	พร้อมมากที่สุด
3.	ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	4.16	0.36	พร้อมมาก
4.	ความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัย	3.61	0.43	พร้อมมาก
5.	สาธารณูปโภค	3.40	0.52	พร้อมปานกลาง
6.	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	4.15	0.32	พร้อมมาก
7.	การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว	4.09	0.41	พร้อมมาก
รวม		3.93	0.32	พร้อมมาก

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

การวิจัยเรื่อง ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของประชาชน หมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานขึ้นมา เพื่อทดสอบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับความเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวของประชาชน หมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ผลการทดสอบสมมติฐาน 6 ข้อ ปรากฏในตารางที่ 17-22 ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 เพศของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับความเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

เพศ	ระดับของศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว		
	ต่ำ	สูง	รวม
ชาย	17 (22.40)	59 (77.60)	76 (100.00)
หญิง	6 (8.10)	68 (91.90)	74 (100.00)
รวม	23 (15.30)	127 (84.70)	150 (100.00)

$$\chi^2 = 5.87 \quad df = 1 \quad p < .05$$

จากตารางที่ 17 คำนวณค่าการทดสอบค่า $\chi^2 = 5.87$ $df = 1$ และค่าจากตาราง $\chi^2 = 3.84$ $df = 1$ ซึ่งค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าจากตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 นั้น แสดงว่าเพศมีความสัมพันธ์กับความเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 อายุของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

ในการพิสูจน์สมมติฐานผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มอายุ ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ โดยรวมอายุ 18-38 ปี เข้าเป็นกลุ่มอายุน้อย และรวมอายุ ตั้งแต่ 39 ปีขึ้นไป เข้าเป็นกลุ่มอายุมาก ใช้ค่าเฉลี่ยในการแบ่งเกณฑ์ ($\bar{X} = 38.20$ ปี) ได้จำนวนกลุ่มอายุน้อย 83 คน และกลุ่มอายุมาก 67 คน ดังปรากฏในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

อายุ	ระดับของศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว		
	ต่ำ	สูง	รวม
น้อย (18 -38 ปี)	17 (20.50)	66 (79.50)	83 (100.00)
มาก (ตั้งแต่ 39 ปี ขึ้นไป)	6 (9.00)	61 (91.00)	67 (100.00)
รวม	23 (15.30)	127 (84.70)	150 (100.00)

$$\chi^2 = 3.97 \quad df = 1 \quad P < .05$$

จากตารางที่ 18 คำนวณค่าการทดสอบค่า $\chi^2 = 3.97$ $df = 1$ และค่าจากตาราง $\chi^2 = 3.84$ $df = 1$ ซึ่งค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าจากตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 นั้น แสดงว่าอายุมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 อาชีพของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

ในการพิสูจน์สมมติฐาน ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มอาชีพออกเป็น 2 กลุ่ม โดยรวมอาชีพปลุกสวนมะม่วงหิมพานต์ ปลุกสวนยางพารา และทำประมง เข้าเป็นกลุ่มอาชีพภาคเกษตรกรรม และรวมอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย รับจ้างทั่วไป และเป็นข้าราชการ เข้าเป็นกลุ่มอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ได้จำนวนผู้ที่อยู่ในกลุ่มอาชีพภาคเกษตรกรรม 95 คน และกลุ่มอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม 55 คน ดังปรากฏในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

อาชีพ	ระดับของศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว		
	ต่ำ	สูง	รวม
ภาคเกษตรกรรม	11 (11.60)	84 (88.40)	95 (100.00)
นอกภาคเกษตรกรรม	12 (21.80)	43 (78.20)	55 (100.00)
รวม	23 (15.3)	127 (84.7)	150 (100.00)

$$\chi^2 = 2.81 \quad df = 1 \quad P > .05$$

จากตารางที่ 19 คำนวณค่าการทดสอบค่า $\chi^2 = 2.81$ $df = 1$ และค่าจากตาราง $\chi^2 = 3.84$ $df = 1$ ซึ่งค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่าจากตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 นั้น แสดงว่าอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 4 รายได้ของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

ในการพิสูจน์สมมติฐาน ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มรายได้ออกเป็น 2 กลุ่ม โดยรวมรายได้ น้อยกว่า 98,000 บาท เข้าเป็นกลุ่มรายได้ต่ำ และรวมรายได้มากกว่า 98,001 บาท เข้ากลุ่มรายได้สูง โดยใช้ค่าเฉลี่ยในการแบ่งเกณฑ์ ($\bar{X} = 97,340$ บาท) ได้จำนวนผู้ที่อยู่ในกลุ่มรายได้ต่ำ 82 คน และกลุ่มรายได้สูง 68 คน ดังปรากฏในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

รายได้	ระดับของศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว		
	ต่ำ	สูง	รวม
ต่ำ (น้อยกว่า 98,000 บาท)	15 (18.30)	67 (81.70)	82 (100.00)
สูง (มากกว่า 98,001 บาทขึ้นไป)	8 (11.80)	60 (88.20)	68 (100.00)
รวม	23 (15.30)	127 (84.70)	150 (100.00)

$$\chi^2 = 1.22 \quad df = 1 \quad P > .05$$

จากตารางที่ 20 คำนวณค่าการทดสอบค่า $\chi^2 = 1.22$ $df = 1$ และค่าจากตาราง $\chi^2 = 3.84$ $df = 1$ ซึ่งค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่าจากตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 นั้น แสดงว่ารายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 5 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

ในการพิสูจน์สมมติฐาน ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มระยะเวลาที่อยู่อาศัย ออกเป็น 2 กลุ่ม โดยรวมระยะเวลาที่อยู่อาศัยน้อยกว่า 17 ปี เข้ากลุ่มระยะเวลาที่อยู่อาศัยน้อย และรวมระยะเวลาที่อยู่อาศัยมากกว่า 17 ปีขึ้นไปเข้ากลุ่มระยะเวลาที่อยู่อาศัยมาก โดยใช้ค่าเฉลี่ยในการแบ่งเกณฑ์ ($\bar{X} = 17.2$ ปี) ได้จำนวนผู้ที่อยู่ในกลุ่มระยะเวลาที่อยู่อาศัยน้อย 79 คน และกลุ่มระยะเวลาที่อยู่อาศัยมาก 71 คน ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อยู่อาศัยกับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	ระดับของศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว		
	ต่ำ	สูง	รวม
น้อย (น้อยกว่า 17 ปี)	16 (20.30)	63 (79.70)	79 (100.00)
มาก (มากกว่า 17 ปีขึ้นไป)	7 (9.90)	64 (90.10)	71 (100.00)
รวม	23 (15.3)	127 (84.7)	150 (100.00)

$$\chi^2 = 3.11 \quad df = 1 \quad P > .05$$

ตารางที่ 21 คำนวณค่าการทดสอบค่า $\chi^2 = 3.11$ $df = 1$ และค่าจากตาราง $\chi^2 = 3.84$ $df = 1$ ซึ่งค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่าจากตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 นั้น แสดงว่าระยะเวลาที่อยู่อาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 6 การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมี ความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

ในการพิสูจน์สมมติฐาน ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และกลุ่มเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม โดยได้จำนวนผู้ที่อยู่ใน กลุ่มไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม 56 คน และกลุ่มเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม 94 คน คน ดังปรากฏ ในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมกับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	ระดับของศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว		
	ต่ำ	สูง	รวม
ไม่เป็น	13 (23.20)	43 (76.80)	56 (100.00)
เป็น	10 (10.60)	84 (89.40)	94 (100.00)
รวม	23 (15.3)	127 (84.7)	150 (100.00)

$$\chi^2 = 4.27 \quad df = 1 \quad P < .05$$

จากตารางที่ 22 คำนวณได้ค่า $\chi^2 = 4.27$ $df = 1$ และค่าจากตาราง $\chi^2 = 3.84$ $df = 1$ ซึ่ง ค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าจากตารางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 นั้น แสดงว่า การเป็น สมาชิกกลุ่มทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมกับการจัดการ ท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการทดสอบสมมติฐานสามารถสรุปได้ คือ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3 สมมติฐาน และไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3 สมมติฐาน (รายละเอียดในตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ยอมรับ สมมติฐาน	ปฏิเสธ สมมติฐาน
1. เพศของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว	✓	
2. อายุของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว	✓	
3. อาชีพของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว		✓
4. รายได้ของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว		✓
5. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมี ความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคม ในการจัดการท่องเที่ยว		✓
6. การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะ พยามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทาง สังคมในการจัดการท่องเที่ยว	✓	

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน เพื่อเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยวหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง อย่างเป็นอิสระ ผลการศึกษา พบว่า มีประชาชนที่ให้การสัมภาษณ์ ว่าไม่มีปัญหา 53 คน ส่วน 97 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 64.70 ตอบว่ามีปัญหาและให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้วิจัยสามารถเรียงลำดับปัญหาที่ประชาชนให้ความคิดเห็นจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับไฟฟ้า พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าไฟฟ้าเป็นปัญหาสำคัญที่สุด โดยมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 45 จาก 97 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 46.40 ประชาชนเห็นว่าไฟฟ้าที่เกาะพยามยังเป็นระบบปั่นไฟอยู่ โดยใช้พลังงานจากน้ำมัน ทำให้ต้องเสียเงินซื้อน้ำมันซึ่งมีราคาแพงถึง ลิตรละ 28 บาท และยังมีช่วงเวลา ในการปั่นไฟฟ้า เวลาตั้งแต่ 6 โมงเย็น- 4 ทุ่ม ประชาชนส่วนหนึ่งที่ใช้ไฟฟ้าจากพลังงานจากแสงอาทิตย์ แต่จุดบริการในการไปต่อไฟฟ้านั้นมีน้อย ทำให้ชาวบ้านต้องแย่งกันไปต่อไฟฟ้ากัน จนบางครั้งมีการขัดแย้งเกิดขึ้น ซึ่งชาวบ้านคิดว่า การขาดแคลนไฟฟ้ายังเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางแก้ไข พบว่า ประชาชนต้องการให้มีโครงการทำสายเคเบิลใต้น้ำ เพื่อต่อไฟฟ้าจากในตัวเมืองจังหวัดระนองเข้ามาในเกาะ จะได้มีไฟฟ้าใช้ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนเกาะพยามและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวมากกว่านี้

2. ปัญหาเกี่ยวกับการคมนาคม เช่น ถนน และท่าเทียบเรือ เป็นปัญหาที่สำคัญรองลงมา โดยมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 40คน จาก 97 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 41.24 ประชาชนเห็นว่าสภาพถนน เส้นทางที่เข้าไปยังสถานที่พักผ่อน (รีสอร์ท บังกะโล)และสถานที่ท่องเที่ยว ยังเป็นลักษณะดินลูกรัง ทำให้รถมอเตอร์ไซค์ ที่จะเข้าไปส่งนักท่องเที่ยวต้องขับช้า ลำบาก และในช่วงฤดูฝน ถนนจะพังง่ายเป็นหลุม เป็นบ่อ ทำให้เกิดอันตรายในการขับขี่มอเตอร์ไซค์

ส่วนปัญหาที่เกี่ยวกับ ท่าเทียบเรือ คือ จุดขึ้น-ลง ของนักท่องเที่ยวซึ่งยังไม่ปลอดภัย เวลาน้ำขึ้น- น้ำลง เรือโดยสารขนาดใหญ่เข้ามาจอดได้ลำบาก และเวลาเดินเรือ มีน้อยเกินไป คือ มีวันละ 2 เที่ยวเท่านั้น

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหา ในเรื่องของการถนน พบว่า ประชาชนต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต.ของบประมาณเพื่อมาปรับปรุงถนนให้ดีขึ้น และให้ลาดปูนซีเมนต์ เส้นทางที่เข้าไปยังสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พักผ่อน เพื่อความสะดวกในการเดินทาง และมีการต่อถนนเพิ่มเพื่อการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวรอบๆ เกาะได้สะดวก

ในเรื่องของการทำเทียบเรือ ประชาชนให้ความคิดเห็นว่าควรสร้างทำเทียบเรือเป็น โป๊ะลอยขึ้น-ลงตามน้ำ เพื่อสะดวกในช่วงเวลาน้ำขึ้น-น้ำลง และควรเพิ่มจำนวนเที่ยวในการเดินเรือให้มากขึ้นกว่านี้

3. ปัญหาเกี่ยวกับน้ำอุปโภค บริโภค โดยมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 32 คน จาก 97 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.00 ประชาชนเห็นว่า น้ำดื่ม- น้ำใช้ ยังขาดแคลนและไม่เพียงพอในการให้บริการนักท่องเที่ยว น้ำที่ใช้น้ำดื่ม ที่นำมาจากบ่อ น้ำฝน ไม่สะอาด ไม่มีเครื่องกรอง/หรือต้มน้ำ ต้องสั่งซื้อน้ำบรรจุขวดจากในเมืองมาให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในราคาที่ต้องคิดค่าขนส่งเพิ่มขึ้นทำให้น้ำบรรจุขวดขายในราคาแพงกว่าปกติ ส่วนน้ำที่ต้องใช้อุปโภค ตลอดจนการเพาะปลูกที่จำเป็นต้องใช้น้ำบ่อ และน้ำฝน เมื่อถึงหน้าแล้งทำให้น้ำไม่เพียงพอ

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางแก้ไข พบว่า ประชาชนต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ต่อท่อน้ำประปาขนาดใหญ่เข้ามาในชุมชน และควรรหาแหล่งน้ำจืดเพิ่มมากขึ้นแล้วทำเป็นถังเก็บน้ำสูง ๆ เพื่อให้เพียงพอในการแจกจ่ายให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง ในส่วนของน้ำที่ใช้บริโภค ถ้าประชาชนที่ต้องการน้ำดื่มจากน้ำฝน น้ำบ่อ ก็ควรมีเครื่องกรองน้ำขนาดใหญ่ไว้สำหรับกรองน้ำของชุมชนประชาชนจะได้มีน้ำที่สะอาดไว้บริโภคโดยไม่ต้องเสียเงินซื้อน้ำบรรจุขวด

4. ปัญหาความสะอาด เช่น ขยะ โดยมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 31 คน จาก 97 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 32.0 ประชาชนเห็นว่าระบบการกำจัดขยะยังไม่มีประสิทธิภาพในบริเวณชายหาด ขยะเกลื่อนอยู่มาก เช่น ถูพลาสติก ขวดพลาสติก ขวดแก้ว และสถานที่ทิ้งขยะของหมู่บ้านมีจำนวนน้อยมาก เจ้าของธุรกิจรีสอร์ท บังกะโล ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาพัก ทำให้เกิดปริมาณขยะมาก ส่วนของขยะที่กำจัดไม่ได้หรือใช้เวลาในการกำจัดนาน ทำให้ต้องเสียเงินจ้างเรือเพื่อที่ขนส่งขยะไปทิ้งในตัวเมือง

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางแก้ไข พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ปัญหาขยะหลายประเด็น ซึ่งผู้วิจัยสามารถแยกประเด็น ได้ดังนี้

4.1 ควรมีสถานที่ทิ้งขยะเป็นของส่วนกลางเพิ่มมากขึ้น เพื่อนำขยะจากส่วนกลางไปเผาและควรสร้างเตาเผาขยะขนาดใหญ่จะได้เผาขยะครั้งละมากๆ

4.2 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำงบประมาณมาจัดจ้างคนเก็บขยะ โดยเฉพาะ/ จัดหน่วยงานคล้ายเทศบาลมาเก็บขยะทุกตำบล

4.3 รณรงค์ให้ประชาชนนำตะกร้าไปซื้อในบริเวณหมู่บ้านเพื่อเป็นการลดการใช้ถุงพลาสติก โดยการใส่ของในตะกร้าแทนถุงพลาสติก และควรหันมาใช้น้ำดื่มที่มาจากน้ำฝน น้ำบ่อ เพื่อจะได้ไม่ต้องซื้อน้ำบรรจุขวดพลาสติกเป็นการลดปัญหาขยะอีกทางหนึ่ง

4.4 รณรงค์ให้ประชาชนทำความสะอาดในพื้นที่ท่องเที่ยวร่วมกัน อย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง

4.5 ควรมีเรือไว้ขนส่งขยะจากเกาะไปทิ้งในตัวเมือง สำหรับขยะที่กำจัดไม่ได้หรือใช้เวลานานในการกำจัด

5. ปัญหาการประชาสัมพันธ์ ของหมู่เกาะพยาม โดยมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 29 คน จาก 97 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.00 ประชาชนเห็นว่า การประชาสัมพันธ์ของหมู่เกาะพยามยัง ไม่ได้ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร ทำให้คนไทยไม่ค่อยรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้กันมากนัก หน่วยงานรัฐบาลไม่ค่อยสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาเกาะพยามเพราะคิดว่าเป็นเกาะเล็กๆ ที่มีประชากรอาศัยไม่กี่ครัวเรือน ไม่ใหญ่โตเหมือนเกาะใหญ่ๆ ในประเทศไทย เช่น เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ เกาะช้าง จังหวัดตราด และเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น จึงไม่จริงจังและไม่สนใจในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเจ้าของธุรกิจที่เปิดรีสอร์ท บังกะโล ต้องทำเป็น webs เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้หาข้อมูลการท่องเที่ยวจากInternet และเข้ามาท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวรับทราบข้อมูลจาก webs ดังกล่าว ในขณะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ทราบว่า มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวที่หมู่เกาะพยามเป็นจำนวนมากแล้ว

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางแก้ไข พบว่า ประชาชนต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเห็นความสำคัญกับการท่องเที่ยวของเกาะพยาม และมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานดังกล่าวเข้ามาสำรวจสภาพพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างจริงจัง และนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจไปเสนอ ผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และแผ่นพับ เป็นต้นเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวของหมู่เกาะพยามและเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น

6. ปัญหาการติดต่อสื่อสาร โดยมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 15 คน จาก 97 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.40 ประชาชนเห็นว่า ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว เป็นอุปสรรคอยู่มากเพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นชาวต่างชาติประชาชนที่อยู่บนเกาะก็เป็นชาวบ้านธรรมดาที่จบการศึกษาไม่สูงมาก ทำให้พูดภาษาต่างๆ ชาติไม่ได้หรือพูดได้นิดหน่อย ส่วนเรื่องการติดต่อทางด้าน Internet มีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมากที่ต้องการใช้ Internet แต่จำนวน ร้านที่ให้บริการ Internet มีน้อย จนบางครั้งทำให้นักท่องเที่ยวต้องรอคิวนานเกิดความเบื่อหน่าย

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหา พบว่า ควรมีการอบรม/การสอนภาษาอังกฤษ กับผู้ที่สนใจ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ควรจัดหาครูที่สอนภาษาต่างชาติเข้ามาสอนอย่างเป็นทางการ และในส่วนของการใช้ Internet หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาช่วยในการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาเพิ่ม เพื่อความเพียงพอของการใช้ รับ-ส่งข้อมูลข่าวสาร ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ/คนไทยที่ต้องการใช้เพื่อติดต่อสื่อสาร

7. ปัญหาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 12 คน จาก 97 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.40 พบว่า ประชาชนให้ความคิดเห็นหลายประเด็นซึ่งผู้วิจัยสามารถแยกประเด็น ได้ดังนี้

7.1 ป่าชุมชน มีชาวบ้านบางส่วนเข้าไปทำลาย เช่น หาของป่า ตัดไม้ทำลายป่า และบางส่วนไม่ทราบว่าในพื้นที่ของตนยังมีป่าชุมชนอยู่

7.2 มีชาวบ้านบางส่วนทำประมงผิดวิธี เช่น ทำประมงใกล้บริเวณเกาะ ซึ่งเป็นการทำลายระบบนิเวศทางธรรมชาติ

7.3 เรือหาปลาขนาดเล็ก ใช้ฉนวนสวน จนเกิดการทำลายปะการังน้ำตื้น

7.4 ชาวบ้านยังขาดความเข้าใจเรื่อง Home Stay

7.5 ไม่ได้รับการส่งเสริมในการให้ความรู้กับไกด์นำเที่ยวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7.6 ประชาชนยังไม่ตื่นตัวต่อการท่องเที่ยวเท่าที่ควร

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางแก้ไข พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจของการท่องเที่ยวหลายประเด็น ซึ่งผู้วิจัยสามารถแยกประเด็น ได้ดังนี้

7.1.1 ให้ความรู้กับชาวบ้านเพิ่มเติม ในเรื่องของ ป่าชุมชน และ Home Stay

7.1.2 มีการทำอาณาเขตของปะการังติดตั้ง ห้ามเรือประมงเข้าใกล้ และมีเจ้าหน้าที่ คอยให้ความเข้าใจในเรื่องของการอนุรักษ์ปะการัง

7.1.3 ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามาอบรมให้ความรู้กับไกด์นำเที่ยว

7.1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวกับการท่องเที่ยวมากกว่านี้

8. ปัญหาความขัดแย้ง โดยมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 11คน จาก 97 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 11.34 พบว่า ประชาชนเห็นว่า อาชีพที่เหมือนๆ กัน เช่น มอเตอร์ไซค์รับจ้าง เจ้าของรีสอร์ท/ บังกะโล แข่งนักท่องเที่ยวย ร้านรถเช่า ขัดแย้งกันในเรื่องของราคาเช่ารถต่อวัน ทำให้วิถีชีวิตของ คนบนเกาะบางส่วนเปลี่ยนแปลงไป จากที่เคยมีมิตรต่อกัน แต่ต้องมีการขัดแย้งเกิดขึ้นที่เกี่ยวกับ ธุรกิจท่องเที่ยว เป็นต้น

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางแก้ไข พบว่า การที่จะลดปัญหาความขัดแย้งกัน ควรจัดระเบียบสังคมในเรื่องของอาชีพที่เหมือนๆ กัน มีเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าไปควบคุมให้เป็นระเบียบ จะได้ไม่เกิดการแย่งลูกค้ากันเอง

ข้อวิจารณ์

การวิจัยเรื่อง ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของประชาชน หมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ผู้วิจัยได้มีข้อวิจารณ์ผลการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของประชาชน หมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง มีศักยภาพทางสังคมทั้ง 7 ด้าน คือด้านความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ด้านวิถีการดำเนินชีวิต ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัย ด้านสาธารณูปโภค ด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว โดยรวมมีความพร้อมมากในการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.93$) ซึ่งศักยภาพทางสังคมด้านวิถีการดำเนินชีวิตมีความพร้อมมากที่สุดในการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.29$) อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินชีวิตประจำวันแบบปกติของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามนั้นเป็นสิ่งที่ประชาชนเห็นว่า เป็นสิ่งดีจึงคิดที่สำคัญให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวของตน ในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนหมู่เกาะพยามนั้นเป็นแบบปกติเรียบง่ายตามแบบชนบท มีประเพณีของชุมชน มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นต้น อีกทั้งในพื้นที่ท่องเที่ยวมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความมั่นใจว่าไม่เป็นอันตรายต่อตนเอง ประชาชนเจ้าของพื้นที่ก็เกิดความรู้สึกรู้สึกอุ่นใจ และไว้วางใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งนี้ประชาชนในพื้นที่เห็นความสำคัญของการนำความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมาประกอบในการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น การใช้ภาษาสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ การให้คำอธิบายเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยว รวมถึงความเข้าใจในการประกอบอาชีพประมงที่ไม่เป็นการทำลายระบบนิเวศน์ เป็นต้น ในการจัดการท่องเที่ยวสิ่งสำคัญที่สุดต้องให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการด้วย ในฐานะที่เป็นเจ้าของพื้นที่และเป็นสมาชิกของชุมชน ทำให้รู้ความเป็นมาทั้งหมดของการท่องเที่ยวในชุมชนของตน เมื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ประชาชนตระหนัก เกิดความรักและหวงแหน ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนไม่ทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนตนเองและไม่ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติของตนด้วย จึงทำให้ประชาชนต้องการอนุรักษ์สิ่งที่มีอยู่เพื่อเป็นการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากการที่การท่องเที่ยวเข้ามาประชาชนในชุมชน ทำให้ความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีและในทางที่ไม่ดี คือ ความสัมพันธ์ของประชาชนมีลักษณะความเป็นเครือญาติสูง มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยดูจากการตั้งบ้านเรือนใกล้ๆ กัน การแบ่งปันอาหารให้กัน และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สิ่งนี้ย่อมทำให้เกิดเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้ และยังเป็นส่วนที่ช่วยในการพัฒนาการท่องเที่ยวอีกด้วย ในทางกลับกันการท่องเที่ยวที่เข้ามาทำให้ประชาชนเกิดขัดแย้งในเรื่องของผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว ทำให้ความสัมพันธ์ลดน้อยลงไป

สำหรับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านสาธารณสุข โภคมีความพร้อมปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ด้านอื่นๆ ประชาชนเห็นว่าพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความพร้อมน้อยในการจัดการท่องเที่ยวในการจะพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด จำเป็นต้องมีความพร้อมทางด้านสาธารณสุขเพื่อทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกได้รับความสะดวกสบายทั้งด้านจิตใจและด้านร่างกาย อันจะเอื้อต่อการท่องเที่ยวในบริเวณหมู่เกาะพยามต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอิทธิ ไทยกมล (2545: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ ชุมชนตำบลบางหญ้าแพรกจังหวัดสมุทรสาคร ที่พบว่า ชุมชนมีศักยภาพทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว แต่ยังมีข้อจำกัดที่สำคัญ คือ ต้องมีการพัฒนาสาธารณสุขหรือสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานต่างๆ ก่อน เช่น ระบบไฟฟ้า น้ำประปา เส้นทางคมนาคมในชุมชน ระบบการกำจัดขยะของเสียต่างๆ ตลอดจนความพร้อมเกี่ยวกับระบบด้านสาธารณสุข บุคลากรด้านสาธารณสุขที่มีจำนวนเพียงพอต่อการรับบริการจากประชาชนในพื้นที่

2. เพศ ของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่า เพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมสูงกว่าเพศชายทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้หญิงมีวิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ธรรมชาติของผู้หญิง มีความเข้าใจ ความละเอียดอ่อน และมีศักยภาพในการเข้าใจเรื่องของธรรมชาติ (ตามแนวคิดสตรีนิยมนิเวศวิทยา Ecological Feminism) นอกจากนี้ผู้หญิงในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมในด้านการท่องเที่ยว เช่น กลุ่มแม่บ้าน เป็นการกระตุ้นในการรวมกลุ่มมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการท่องเที่ยว อีกทั้งผู้หญิงยังให้ความสนใจในการหาความรู้ด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากพื้นที่ท่องเที่ยวของหมู่เกาะพยามเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของทางธรรมชาติ เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้งนี้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

มากกว่าผู้ชาย โดยผู้หญิงมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ เช่น การให้บริการนักท่องเที่ยวในการต้อนรับหรือตอบคำถาม จะมีไมตรี ยิ้มแย้ม แจ่มใสตลอดเวลา และมีความเป็นมิตรกับทุกๆ คน จึงให้ความสนใจในเรื่องเหล่านี้มากกว่าผู้ชายก็เป็นได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุวรรณ กงทอง (2536) ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่ อำเภอลิเกา จังหวัดตรัง พบว่า เพศของประชาชนในท้องที่อำเภอลิเกา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ สันทัศน์ (2541) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนต่อนักท่องเที่ยว ศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแก่นักท่องเที่ยวเมืองพัทยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนไม่แตกต่างกัน

3. อายุของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยาม มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยคนที่มีอายุมากกว่า 39 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวสูงกว่าคนที่มีอายุน้อยกว่า 38 ปี อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มอายุ 39 ปีขึ้นไป เป็นช่วงอายุที่ต้องการพัฒนาพื้นที่ชุมชนที่ตนอาศัยให้มีความน่าอยู่ เพราะได้ผ่านประสบการณ์ชีวิตมากมายไม่ว่าจะเป็นเหตุภัย หรือชายจะให้ความร่วมมือในด้านการจัดการท่องเที่ยวค่อนข้างสูง ซึ่งจะเห็นได้จากกิจกรรมที่ทำ เช่น การช่วยกันดูแลเรื่องความสะอาด การปรับปรุงพื้นที่ให้มีความสวยงาม และการช่วยกันป้องกัน รักษาทรัพยากรป่าไม้ โดยได้ช่วยกันตั้งกฎระเบียบเกี่ยวกับการตัดไม้ทำลายป่าขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้ใครเข้ามาตัดไม้ทำลายป่า อันเป็นระบบนิเวศที่สำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เนื่องจากหมู่เกาะพยามมีลักษณะของป่าชุมชน ชาวบ้านจึงช่วยกันดูแลมากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะนายทุนที่จะเข้ามาสร้างรีสอร์ท บังกะโล เพื่อทำธุรกิจทางการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะพยาม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สัตตยา (2538) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดตั้งอุทยานสายใจธรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นคือประชาชนที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี เห็นด้วยในการจัดตั้งอุทยานสายใจธรรม แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของจิตติญาธร (2542) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในเขตบางเขน พบว่า อายุที่แตกต่างกัน จะไม่ส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมต่างกัน

4. อาชีพของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยาม ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สัมพันธ์กับ

สมมติฐานที่ตั้งไว้ ไม่ว่าจะอาชีพภาคการทำเกษตรกรรม หรือนอกภาคการเกษตร เห็นว่ามีศักยภาพสูงเหมือนกัน อาจเป็นเพราะว่าประชาชนที่มีอาชีพภาคการเกษตร เช่นการปลูกมะม่วงหิมพานต์ การทำสวนยางพาราได้ขายผลผลิตให้กับนักท่องเที่ยว การดำเนินชีวิตประจำวันของชาวบ้านนั้น ยังมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันด้วย คือ ชาวบ้านที่มีอาชีพประมงออกไปหาปลา เพื่อมาขายให้ชาวบ้านด้วยกันเอง ในราคาที่สามารถซื้อขายกันได้ หรืออาจนำมาขายให้กับ เจ้าของธุรกิจรีสอร์ท/บังกะโล ในราคาข่อมเยาว์เพื่อที่จะได้นำไปประกอบอาหาร ส่วนอาชีพนอกภาคการเกษตร ธุรกิจส่วนตัวค้าขาย ได้ประโยชน์คือมีรายได้จากการที่นักท่องเที่ยวเข้ามาพักผ่อนในรีสอร์ท/บังกะโล หรือได้ขายอาหารให้กับนักท่องเที่ยว ส่วนรับจ้างทั่วไปก็ได้ผลตอบแทนเป็นค่าจ้าง สำหรับเป็นข้าราชการได้ประโยชน์ คือการได้รับเงินที่เกิดจากการท่องเที่ยวกลับในรูปแบบของภาษีอากรเพื่อได้นำเงินส่วนนี้มาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชัยพร พัฒนรักษ์ (2540: 69) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่ จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชายเลน แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของบรรจง (2540) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชายเลนศึกษากรณี จังหวัดจันทบุรี พบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันจะทำให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชายเลนต่างกัน และการศึกษาของสุพจน์ เจริญศรี (2544: 79) ได้ศึกษาทัศนคติของราษฎรที่มีต่อโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ กรณีศึกษาวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อทัศนคติของราษฎรที่มีต่อโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ของวนอุทยานปราณบุรี

5. รายได้ ของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สัมพันธ์กับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ไม่ว่าจะมียาได้สูงหรือรายได้ต่ำก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมที่เหมือนกัน อาจเป็นเพราะว่า การท่องเที่ยวที่เข้ามาพื้นที่ชุมชนเป็นผลให้คนในชุมชนมียาได้เพิ่มมากขึ้นจากนักท่องเที่ยว อีกทั้งรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวนั้น ประชาชนในชุมชนสามารถนำไปพัฒนาศักยภาพทางสังคมด้านสุขภาพอนามัยและด้านสาธารณูปโภคเพื่อเป็นการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวให้ดีกว่าเดิม ไม่ว่าจะรายได้สูงหรือรายได้ต่ำก็ไม่มีผลกับความคิดเห็นที่มีต่อศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บรรจง (2540) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชายเลน ศึกษากรณี จังหวัดจันทบุรี พบว่าประชาชนที่มีรายได้ที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชายเลนไม่ต่างกัน แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ สมใจ เข้มเจริญ (2531) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์

ทรัพยากรป่าไม้ ศึกษากรณี ตำบลสะเอี่ยม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

6. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สัมพันธ์กับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ไม่ว่าประชาชนจะอยู่นานหรือไม่นานต่างเห็นว่ามีศักยภาพทางสังคมเหมือนกัน อาจเนื่องมาจาก การอาศัยอยู่ในสถานที่หนึ่งนั้นก็ต้องขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมรอบๆ ชุมชนนั้นด้วย และเมื่อได้อยู่ในสถานที่นั้นมาระยะเวลาหนึ่งก็ต้องรู้สึกรักและผูกพันต่อสถานที่นั้น ประชาชนหมู่เกาะพยามจึงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการเที่ยว เพื่อที่เป็นการพัฒนาแหล่งที่อยู่อาศัยของตน ถึงแม้พื้นที่ที่อาศัยจะอยู่ไกลตัวเมืองถึง 33 กิโลเมตร และอยู่กลางทะเล แต่ชาวบ้านก็อยู่กันได้โดยมีการประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม และประกอบธุรกิจส่วนตัว ซึ่งจากการสัมภาษณ์คุณยาย เกรียง อายุ 85 ปี ได้เข้ามาอยู่บนเกาะพยาม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 เดิมที่คุณยายมาจากเกาะพัง สุราษฎร์ธานี และเข้ามาสำรวจพื้นที่เกาะพยาม พบว่ามีผู้ทางทำมาหากิน คุณยายเลยเข้ามาตั้งรกรากอยู่บนเกาะพยาม ก่อนที่จะมีการท่องเที่ยวเข้ามา คือ เริ่มจากมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามากับชาวประมงเพื่อมาดูวิถีชีวิตการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ก็เกิดความประทับใจกับ กริยา มารยาท และวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านที่เรียบง่าย และความสวยงามทางธรรมชาติของเกาะ จึงได้มีการบอกปากต่อปากไปเรื่อยๆ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้นเรื่อยๆ ชาวบ้านจึงเกิดความคิดในเรื่องของการจัดตั้งเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว จึงเกิดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวขึ้นตั้งแต่นั้นมา

ถึงแม้ปัจจุบันจะมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวบนเกาะมากขึ้น ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านเปลี่ยนไปบ้างแต่ชาวบ้านก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นได้ จึงทำให้ระยะเวลาที่อยู่อาศัยไม่ว่าจะน้อย หรือมาก ก็มีความคิดเห็นต่อศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวสูงเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทับทิม (2541) ที่ทำการศึกษาเรื่องความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว พบว่าปัจจัยด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับเรื่องความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาวและการศึกษาของ สุทธิชาติ (2544) ได้ศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรท้องถิ่นที่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ จังหวัด บุรีรัมย์ พบว่าระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานไม่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของชาญ (2543) ได้ศึกษาเรื่องบทบาท

ของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิศึกษา บ้าน โลกสะอาด ตำบลหินลาด อำเภอห้วย
แถลง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าจำนวนปีที่ตั้งถิ่นฐานของประชาชนในหมู่บ้าน โลกสะอาด มี
ความสัมพันธ์กับบทบาทของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

7. การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยาม มีความสัมพันธ์กับ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ซึ่งสัมพันธ์กับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีความคิดเห็นต่อ
ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวสูงกว่าประชาชนที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม อาจ
เนื่องมาจากชาวบ้านเมื่อได้มีการร่วมกลุ่มกันทางสังคมแล้ว เป็นการกระตุ้นให้ชาวบ้านได้เข้าร่วม
การจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น ในการเข้าร่วมกลุ่มทำให้ชาวบ้านมีการติดต่อสื่อสารกัน มีการพูดคุยกัน
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ในเรื่องของการท่องเที่ยว เพื่อที่จะนำข้อคิดเห็นเหล่านี้ไปเป็นแนวทาง
การพัฒนาการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่เกาะพยาม
ร่วมกัน จึงทำให้ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมสังคม มีการตอบสนองการท่องเที่ยว ซึ่ง
สอดคล้องกับการศึกษาของวลัยภรณ์ (2532) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อ
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล และการศึกษาของ
สุวรรณ (2532) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่
อำเภอลิเกา จังหวัดตรัง พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับ
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของประชาชน หมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง จำนวน 150 คน เป็นเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 50.70 และ 49.30 ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ย 38.20 ปี มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 71.30 อาชีพหลักส่วนใหญ่ เป็นทำเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 63.30 มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 97,340 บาท มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-4 คน คิดเป็นร้อยละ 72.60 มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยเฉลี่ย 17.20 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นลูกบ้าน คิดเป็นร้อยละ 88.00 นอกจากนั้นยังเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 62.70 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการติดต่อสื่อสารกับคนในชุมชนเดียวกันหรือคนนอกชุมชน ส่วนใหญ่ใช้วิธีในการติดต่อสื่อสารเป็นการพบปะพูดคุยกับชาวบ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 99.30 รองลงมาคือ ใช้วิธีการติดต่อโดยวิธีทางโทรศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 82.70 นอกจากนี้แทบทั้งหมดมีการรับข้อมูลจากสื่อต่างๆ โดยส่วนใหญ่รับข้อมูลจากวิทยุทุกวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.00 รองลงมา มีการรับข้อมูลจากโทรทัศน์ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 42.79 และมีการรับข้อมูลจากการประชุมในหมู่บ้าน เดือนละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.30

ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

จากผลการวิจัยศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมทั้ง 7 ด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวว่ามีความพร้อมมากในการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.93$) โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านวิธีการดำเนินชีวิตสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.29$) หรือพร้อมมาก

ที่สุดและให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวด้านสาธารณสุขปโภคมี
ความพร้อมปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 6 สมมติฐาน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ยอมรับ
สมมติฐาน 3 ข้อ และปฏิเสธสมมติฐาน 3 ข้อ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐาน คือ เพศของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมี
ความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ ที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน คือ อายุของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมี
ความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ ที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน คือ อาชีพของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยาม
ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน คือ รายได้ของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยาม
ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน คือ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยของประชาชนในพื้นที่
หมู่เกาะพยามไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐาน คือ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหาในการจัดการท่องเที่ยว ประชาชนเห็นว่าเรื่องสาธารณูปโภคไม่มีประสิทธิภาพ อาทิ ไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 46.30 ไฟฟ้ายังเป็นระบบปั่นไฟทำให้เสียเงินซื้อน้ำมัน ข้อเสนอแนะประชาชนต้องการให้มีโครงการทำสายเคเบิล ปัญหารองลงมาคือ การคมนาคม คิดเป็นร้อยละ 41.20 ประชาชนเห็นว่าสภาพถนนยังมีลักษณะเป็นดินลูกรัง ส่วนท่าเทียบเรือ ยังไม่ปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว สำหรับข้อเสนอแนะ ในเรื่องของถนน มีงบประมาณเพื่อนำมาปรับปรุงถนนให้ดีขึ้น และควรสร้างท่าเทียบเรือเป็นโป๊ะ ลอยขึ้น- ลงตามน้ำ ปัญหาเกี่ยวกับน้ำอุปโภค บริโภค ร้อยละ 32.00 พบว่า ยังขาดแคลนน้ำและไม่เพียงพอ สำหรับข้อเสนอแนะ คือ ต่อท่อน้ำประปาขนาดใหญ่เข้ามาในชุมชน ปัญหาความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 31.00 พบว่า ระบบการกำจัดขยะยังไม่มีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะคือ ควรมีสถานที่ทิ้งขยะส่วนกลางที่มีขนาดใหญ่ และปัญหาการประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 30.00 พบว่า หมู่เกาะพยามไม่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลเท่าที่ควร ข้อเสนอแนะควรให้รัฐบาลประชาสัมพันธ์หมู่เกาะพยามทางสื่อต่างๆ ให้ประชาชนทั่วไปรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวของหมู่เกาะพยามและเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผลที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว ของประชาชนหมู่เกาะพยาม ดังนั้นเพื่อประโยชน์และเป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว ผู้วิจัยจึงได้แบ่งข้อเสนอแนะ ออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในเรื่องศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของประชาชนหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะใน

การศึกษาเพื่อให้หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ต้องการเข้าไปจัดการท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพอสังเขป ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมภาพรวมมีความพร้อมมากในการจัดการท่องเที่ยว เนื่องจากประชาชนในหมู่เกาะพยามเป็นชุมชนที่อยู่อาศัยกันแบบเครือญาติ และส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ที่อยู่กันมาดั้งเดิม จึงทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกันตลอดจนตระหนักถึงสภาพการทำมาหากินอยู่ในลักษณะเดียวกัน และเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการท่องเที่ยวในชุมชนของคนที่จะนำมาซึ่งรายได้และการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น จึงทำให้ร่วมมือร่วมใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้นตลอดจนเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวสมัยใหม่ซึ่งยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์หรือวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของตนควบคู่ไปกับการรักษาสภาพแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ และไม่รังเกียจหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวและเยี่ยมชมชุมชนของ

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัย ประชาชนให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวในด้านสาธารณูปโภคมีความพร้อมปานกลางหรือน้อยที่สุดถ้าเปรียบเทียบกับศักยภาพด้านอื่นๆ อาจเป็นเพราะว่าประชาชนยังไม่เข้าใจรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่านักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวไม่ได้คำนึงถึงด้านสาธารณูปโภค ดังนั้นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แก่ประชาชนในพื้นที่หมู่เกาะพยามเพิ่มเติม เพื่อให้ประชาชนเข้าใจรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากขึ้น ในทางกลับกัน สิ่งอำนวยความสะดวกก็มีส่วนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้วย ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล หรือจังหวัด เข้าไปพัฒนาตลอดจนติดตั้งระบบสาธารณูปโภคให้แก่ ชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความพร้อมในสาธารณูปโภคมากกว่าที่เป็นอยู่โดยเฉพาะ น้ำประปา พบว่า ยังไม่เพียงพอ บางบ้านยังใช้น้ำบ่อ น้ำฝน ทำให้หน้าแล้ง น้ำบ่อ และน้ำฝน ที่ต้องใช้ในการอุปโภคบริโภค ตลอดจนการเพาะปลูกทำเกษตรกรรมไม่เพียงพอ กระทั่งผู้ประกอบการด้านรีสอร์ท บังกะโล ต้องประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ ต้องใช้วิธีซื้อน้ำขวดจากในเมืองซึ่งก็มีราคาแพง อีกทั้งถนนที่ใช้ในการเดินทางรอการปรับปรุงอยู่ บางแห่งถนนพังเวลาฝนตกทำให้คนที่ใช้รถมอเตอร์ไซค์ ขับขี่ลำบาก ทำเรือควรมีการปรับปรุงทำเรือให้แข็งแรงมากกว่านี้ เพื่อความปลอดภัย มั่นคง

2. จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศและอายุมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว โดยที่ประชาชนเพศหญิงมีลักษณะการสนองตอบต่อการ

ท้องถิ่นที่สูงกว่าเพศชาย และประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 39 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ดังนั้น เห็นควรให้หน่วยงานในระดับพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เห็นความสำคัญในบทบาทของเพศหญิง ให้เข้ามาช่วยเหลือใช้เวลาในวันหยุดเพื่อเป็นการพัฒนาการท้องถิ่นในชุมชนของตนได้ เช่น เป็นไกด์นำเที่ยว นำสินค้าของชุมชนมาจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนช่วยในการดูแลเรื่องความสะอาดของภูมิทัศน์ต่างๆ บริเวณที่ท่องเที่ยว สำคัญ ๆ และการต้อนรับนักท่องเที่ยวหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจช่วยในรูปของการเข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวผ่านทางกลุ่มที่เพศหญิงได้เข้าไปเป็นสมาชิกทางสังคม และผ่านทางสื่อวิทยุ จากผลการศึกษา ประชาชนหมู่เกาะพยามได้รับข้อมูลจากสื่อวิทยุทุกวันเพราะเป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนชนบทมากที่สุด

3. จากผลจากการทดสอบสมมติฐานยังพบว่า ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนต่างๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวที่สูงกว่าประชาชนที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม ดังนั้น หน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว ควรเห็นบทบาทของกลุ่มต่างๆ ในชุมชนที่จะเข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนได้ โดยดึงผู้นำกลุ่มต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการแนวทางการพัฒนาชุมชนด้านการท่องเที่ยวร่วมกันต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอของจังหวัดระนอง ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ เพราะลักษณะทางกายภาพประชาชน ทัศนคติ ความคิดเห็น ในแต่ละแห่งก็แตกต่างกันไป ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลในภาพรวมอันจะนำมาวิเคราะห์ในระดับจังหวัดต่อไป

2. การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนเท่านั้น ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นๆ อีก เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐในชุมชน นักท่องเที่ยว เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาเปรียบเทียบกันและสามารถสรุปในภาพรวมได้

3. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงศักยภาพทางสังคมเพียงด้านเดียว เนื่องจากหมู่เกาะพยามมีสภาพพื้นที่ท่องเที่ยวเป็นธรรมชาติ มีทรัพยากรทางธรรมชาติมากมาย ควรมีการวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านผลกระทบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของหมู่เกาะพยามควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ครอบคลุมภาพรวมทั้งหมด

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2527. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการแนะแนว
จิตวิทยาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540. **โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศกรณี
ภาคใต้**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- _____. 2541. **โครงการจัดทำแผนปฏิบัติการทบทวนขีดความสามารถในการรองรับ
การท่องเที่ยวหมู่เกาะพีพี**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- _____. 2543. **คู่มือการบริหารและจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล (สต.)**. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์การท่องเที่ยวแห่ง
ประเทศไทย.
- _____. 2545. **แผนปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- จุฑามาศ ไชยศรี. 2536. **การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัด
แม่ฮ่องสอน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จันทน์ อติวัฒน์สิทธิ์, เฉลียว กฤษรุจิพิมล, ประไพร์ วิริยะสมบูรณ์, เสาวคนธ์ สุดสวาสดิ์,
สุดดา ภิรมย์แก้ว และสุรพันธ์ เพชรราภา. 2543. **สังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยพร พัฒนรักษ์. 2540. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าชายเลนใน
พื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.
- ชัยพล ทรงสุนทรวงษ์. 2546. **มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2540. **วิถีไทย การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ธณัฏการจ คงอินทร์. 2545. **การศึกษาศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
เพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน จังหวัดกระบี่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดุษย์ ชุมสาย. 2527. **ปฐมบทแห่งการท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช จำกัด.
- ทับทิม สุวรรณประภา. 2541. **ความหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
แหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว**. การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทวี เสรว่าญ. 2520. **ความคิดเห็นของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการวิจัยทางสังคมศาสตร์.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. 2527. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บรรจง กนะกาศัย. 2540. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ป่าชายเลน ศึกษากรณี จังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2543. **สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. 2538. **สิ่งแวดล้อมและการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราโมทย์ ประสาทกุล. 2543. **สารัตถศึกษาเรื่องประชากรมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2531. การวัดทัศนคติในสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล. (เอกสารเย็บเล่ม).
- ยศ สันตสมบัติ. 2544. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. เชียงใหม่: โรงพิมพ์นพบุรีการพิมพ์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2534. การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์บางกอกบล็อก.
- โยธิน ศันสนยุทธ และ จุมพล บุญภัทรชีวิน. 2529. จิตวิทยาสังคม. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วิชัย เทียนน้อย. 2528. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วีระ กระสิน และ โนรี ใจใส. 2540. ผลกระทบจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัด
สุราษฎร์ธานี. สงขลา: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วรารัตน์ ตรีชนวัต. 2544. ศักยภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหา
การกัดเซาะชายฝั่งทะเล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณพร วนิชชานุกร. 2540. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กองวิชาการ.
- วรรณภา วงษ์วานิช. 2546. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วลัยภรณ์ ดาวสุวรรณ. 2532. การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
บึงขุนทะเล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศักดิ์พิชิต จุลฤกษ์. 2542. ศักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่นรอบแนว
อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิว จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ศิริ ฮามโพธิ์. 2543. **สังคมวิทยาการท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดระนอง. 2540. **ของดีเมืองระนอง**. ระนอง: ระนองการพิมพ์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2546. **ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัตตยา กระแสรัชล. 2538. **ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดตั้งอุทยานสายใจธรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สินธุ์ สโรบล, อุดร วงศ์ทับทิม และ สุภาวณี ทรงพรวาณิช. 2545. **การท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดและประสบการณ์**. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ฝั่งเมืองนวัตน์ จำกัด.
- สุกานดา ฟองชัย. 2546. **การจัดการท่องเที่ยวเชิงชุมชนของชุมชนชาวผู้ใหญ่ หมู่บ้านโคกโค้ง อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุทธิชาติ ระเบียบ. 2544. **ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรท้องถิ่นที่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุธัญญา ทองวิชิต. 2545. **ศักยภาพการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.
- สุพจน์ เจริศพรัง. 2544. **ทัศนคติของราษฎรที่มีต่อโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้กรณีศึกษา วนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภางค์ จันทวานิช. 2546. **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุภาภรณ์ หาญทอง. 2543. ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุรางค์ จันทน์เอม. 2529. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรบัณฑิต.
- สุวรรณ คงทอง. 2536. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชน ในท้องที่อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสน่ห์ จามริก และ ยศ สันตสมบัติ. 2536. ป่าชุมชนในประเทศไทย แนวทางการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สถาบันชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา.
- ศฤงฆ์ แสงอรัญญา. 2541. ศักยภาพและแนวทางการจัดการอุทยานแห่งชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมศักดิ์ เตชะเอราวัณ. 2544. การจัดการธุรกิจบ้านพักแบบชุมชนมีส่วนร่วม กรณีศึกษาบ้านแม่กำปอง กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมใจ เข้มเจริญ. 2531. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ศึกษากรณีตำบลสะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2545. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่เก้า พ.ศ. 2545 – 2549. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2546. รายงานการสัมมนาหัวหน้าอุทยานแห่งชาติและวนอุทยาน วันที่ 23-25 กันยายน 2545 ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. กรุงเทพมหานคร. (อัดสำเนา).

- โสภณ ชูพิกุลชัย. 2522. **จิตวิทยาสังคมประยุกต์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู. 2533. **การท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา.
- อิทธิพล ไทยกมล. 2545. **ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาชุมชนตำบลห้วยแพรง จังหวัดสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพะยาม. 2544. **ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของหมู่เกาะพะยาม**. กรุงเทพมหานคร: ส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเล สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, กรมป่าไม้.
- _____. 2544. **เอกสารรายงานประจำปีงบประมาณ 2544**. กรุงเทพมหานคร: ส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเล สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, กรมป่าไม้.
- อุไรพรรณ ปรางอุคมทรัพย์. 2544. **ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดกระบี่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุไรวรรณ เปี่ยมนิเวศน์. 2544. **การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมสื่อความหมายและสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อำนาจ คอวานิช. 2529. **แนวทางพัฒนาป่าเอกชน ป่าชุมชนในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2545. **ศักยภาพในทิวทัศน์**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอัมรินทร์ พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

Cohen, J.M. and N.T. Uphoff. 1980. **Participation Place in Rural Development Seeking Clarity Through Special city.** World Development.

Foster, C.R. 1952. **Psychology for Life Advystment.** Chicago: American Technical.

Sproule, K.W. 1996. "Community – based Ecotourism Development : Identifying Partners in the Process". **The Ecotourism Equation: Measuring the Impacts.** Bulletin Series.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ศักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว
ตามความคิดเห็นของประชาชนหมู่เกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

ส่วนที่ 1 ลักษณะข้อมูลพื้นฐานของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. เพศ ชาย
 หญิง
2. ปัจจุบันมีอายุ.....ปี
3. สถานภาพสมรส
 โสด
 สมรส/อยู่ด้วยกัน
 ม่าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่
4. อาชีพหลักที่ทำอยู่ในปัจจุบัน
 เกษตรกรรม (ระบุ).....
 รับจ้างทั่วไป
 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
 อื่นๆ (ระบุ)
5. อาชีพรองที่ทำอยู่ในปัจจุบัน (ระบุ)
6. รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนโดยประมาณบาท/ปี(ในรอบปีที่ผ่านมา)
7. จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่รวมกันปัจจุบัน.....คน
 ชาย.....คน
 หญิง.....คน
8. ระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่/ชุมชนแห่งนี้ปี
9. สถานภาพปัจจุบันในชุมชน
 กำนัน/ผู้ช่วยกำนัน
 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
 กรรมการหมู่บ้าน
 ลูกบ้าน

10. ปัจจุบันเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคมใดในชุมชน
- กลุ่มเกษตรกร/ ส่งเสริมเกษตร
- กลุ่มประมง
- กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์
- กลุ่มออมทรัพย์
- กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน
- กลุ่มสาธารณสุขมูลฐาน
- กลุ่มอนุรักษ์ป่าไม้
- กลุ่มแม่บ้าน
11. ใช้วิธีใดในการติดต่อสื่อสารกับคนในและนอกชุมชน
- พบปะพูดคุยกับชาวบ้านด้วยกันเอง
- ติดต่อกันทางโทรศัพท์
- ติดต่อกันทางจดหมาย (ฝากเรือไปส่ง)
- ติดต่อกันทาง E-mail
12. ในรอบปีที่ผ่านมาได้รับข้อมูลจากสื่อใดบ้าง และมีความถี่มากน้อยเพียงใด

แหล่งข่าวสาร	ความถี่						
	ทุกวัน	สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	เดือนละ ครั้ง	2-3 เดือน ครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย รับ	
โทรทัศน์							☐
วิทยุ							☐
หนังสือพิมพ์							☐
แผ่นพับ/ใบปลิว							☐
เอกสารทางราชการ , ททท.							☐
การประชุมในหมู่บ้าน							☐
เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการ							☐

ส่วนที่ 2 สักยภาพทางสังคมในการจัดการท่องเที่ยว

โปรดแสดงความคิดเห็นให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อ	ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
1.	ประชาชนในชุมชนของท่านมีความรักใคร่กันเป็นอย่างดี						☐
2.	เมื่อท่านมีปัญหาเดือดร้อนคนในชุมชนจะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่						☐
3.	ถ้าหากว่าท่านต้องการใช้เงินจำนวนหนึ่ง ท่านสามารถหยิบยืมจากเพื่อนบ้านได้เสมอ						☐
4.	หากมีภัยร้ายแรงเกิดขึ้นในชุมชน ชาวบ้านจะรวมพลังแก้ปัญหาได้ทุกครั้ง						☐
5.	คนที่มีฐานะในชุมชนจะคอยช่วยเหลือคนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์โดยไม่หวังผลประโยชน์						☐
6.	การประชุมลูกบ้านในแต่ละครั้ง ชาวบ้านมักจะมีการขัดแย้งกันเสมอ						☐
7.	หากมีปัญหาจากการท่องเที่ยวเกิดขึ้นท่านคิดว่าคนในชุมชนจะสามารถแก้ไขปัญหาและจัดการเองได้						☐
8.	ชาวบ้านเต็มใจ และสนับสนุนด้านการจัดการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี						☐
9.	ท่านได้พยายามอนุรักษ์ภูมิปัญญาดั้งเดิมไว้ เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว						☐
10.	ท่านได้ดูแลทัศนียภาพในชุมชนให้สวยงามอยู่เสมอเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชม						☐
11.	ท่านเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ที่เขาสนใจ เช่น การเก็บผลผลิตทางการเกษตร การทำประมง เป็นต้น						☐

ข้อ	ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
12.	กิจกรรมหรือประเพณีที่จัดขึ้นภายในชุมชนของท่านควรให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วม						☐
13.	วิถีชีวิตที่ปฏิบัติกันมาแบบดั้งเดิมถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนอย่างหนึ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว						☐
14.	ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วิถีชีวิต การเป็นคนชนบทที่เรียบง่าย						☐
15.	ท่านยินดีเมื่อมีนักท่องเที่ยวขออยู่แบบ Home Stay เพื่อศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของท่าน						☐
16.	ในชุมชนของท่านไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการลักขโมยทรัพย์สิน						☐
17.	ในชุมชนของท่านไม่มีการทะเลาะกันเกิดขึ้น						☐
18.	ท่านพร้อมที่จะช่วยกันสอดส่องดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว						☐
19.	ในชุมชนของท่านมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน						☐
20.	ท่านให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในชุมชนของท่าน						☐
21.	ท่านมั่นใจว่าตำรวจในชุมชนของท่านมีประสิทธิภาพในการดูแลความปลอดภัยได้เป็นอย่างดี						☐
22.	ตำรวจในชุมชนของท่านสามารถคลี่คลายปัญหาด้านความปลอดภัยอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม						☐
23.	ตำรวจในชุมชนของท่านสามารถคลี่คลายปัญหาด้านความปลอดภัยอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม						☐

ข้อ	ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
24.	ท่านและชาวบ้านช่วยกันดูแลความปลอดภัยในชุมชนเสมอ						☐
25.	บุคลากรด้านสาธารณสุข เช่น หมอ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.) มีปริมาณที่เพียงพอในการให้บริการ						☐
26.	บุคลากรด้านสาธารณสุขมีความรู้ความสามารถในการรักษา ให้ออกจากอาการป่วยได้						☐
27.	บุคลากรด้านสาธารณสุขให้บริการแก่คนในชุมชนอย่างดี						☐
28.	ยาหรือเวชภัณฑ์ มีปริมาณที่เพียงพอในการให้บริการต่อทุกคน						☐
29.	ชุมชนของท่านมีสถานที่กำจัด/ทิ้งขยะที่เพียงพอ						☐
30.	ในชุมชนของท่านมีการแยกขยะ เช่น ขยะแห้ง ขยะเปียก และขยะอันตราย						☐
31.	การรณรงค์กำจัดขยะของหมู่บ้านเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อทำให้พื้นที่ท่องเที่ยวดูสะอาดมากขึ้น						☐
32.	ท่านได้กำจัดขยะมูลฝอย โดยการ เผา/ฝัง/กลบเป็นประจำทุกสัปดาห์						☐
33.	ในชุมชนของท่านมีน้ำประปา/ น้ำจืดใช้ตลอดปี โดยไม่ขาดแคลน						☐
34.	ถ้าหากมีการปั่นไฟ/ไฟฟ้าใช้ตลอด 24 ชม. ท่านคิดว่าจะทำให้การท่องเที่ยวมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วมากขึ้น						☐
35.	ถนนเส้นหลักในหมู่บ้านมีเพียงพอสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ รอบชุมชน						☐

ข้อ	ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
36.	สถานที่จอดเรือมีการสร้างไว้อย่างมั่นคงแข็งแรง และมีความปลอดภัย						☐
37.	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนเป็นอย่างดี						☐
38.	ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้เป็นอย่างดี						☐
39.	การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติอย่างหนึ่ง						☐
40.	สภาพภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนของท่านเหมาะแก่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์						☐
41.	ชุมชนของท่านมีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ที่สำคัญแหล่งหนึ่งของประเทศไทย						☐
42.	การฟื้นฟูและส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นสิ่งที่สร้างความยั่งยืนให้กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของชุมชนของท่าน						☐
43.	ในเขตบริเวณของท่านจัดว่าเป็นป่าชุมชน						☐
44.	ป่าชุมชนเป็นป่าที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา						☐
45.	ในชุมชนมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้กับบุคคลที่เป็นไกด์นำเที่ยว						☐
46.	ท่านพร้อมที่จะมีกิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ						☐
47.	เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาถามเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวท่านสามารถตอบได้อย่างภูมิใจ						☐
48.	การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่ทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นของท่านเปลี่ยนแปลงไป						☐

ข้อ	ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
49.	ท่านรู้จักวิถีชีวิตชุมชนและการทำงานมากพอที่จะบอกเล่าพูดคุยให้กับนักท่องเที่ยวได้รู้จักชุมชนของท่านให้มากขึ้น						☐
50.	ท่านสามารถพูดคุยสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้บ้าง						☐
51.	การสอนภาษาอังกฤษในพื้นที่ท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญเพราะทำให้ชาวบ้านสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้						☐
52.	ท่านมีหน้าที่ในการดูแลรักษาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน						☐
53.	ท่านร่วมเสนอแนะให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำแผนพัฒนา/แผนแม่บท						☐
54.	เมื่อทางชุมชนมีการประชุมหมู่บ้าน เรื่องการจัดการท่องเที่ยวท่านได้เสนอตัวเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง						☐
55.	ท่านและคนในชุมชนของท่านมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไขในสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน						☐
56.	ท่านให้ความสนใจเรื่องงบประมาณการเงินต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน						☐
57.	หากมีการเรียกเก็บเงินค่าบำรุงการจัดการท่องเที่ยวท่านยินดีจ่ายให้ด้วยความเต็มใจ						☐
58.	ท่านติดตามข่าวสารกิจกรรมการก่อสร้างต่างๆ ที่เกิดขึ้นในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวของท่าน						☐

		ระดับความคิดเห็น
--	--	------------------

ข้อ	ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
59.	ท่านให้ความสำคัญกับการบอกข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวแก่ผู้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในท้องถิ่นของท่าน					
60.	ท่านให้ความสำคัญกับข้อร้องเรียนของนักท่องเที่ยวเพื่อนำข้อร้องเรียนเหล่านั้นมาปรับปรุงการจัดการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น					

ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยว

1. ในพื้นที่ / ชุมชนของท่านมีปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง
 - 1.1
 - 1.2
 - 1.3
 - 1.4
 - 1.5

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างไรบ้าง
 - 2.1
 - 2.2
 - 2.3
 - 2.4
 - 2.5

ประวัติการศึกษา

ชื่อ- นามสกุล	นางสาวอนงค์นุช สุทธิพงษ์
วัน เดือน ปีเกิด	11 มกราคม 2519
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
การศึกษา	พ.ศ. 2543 ศิลปศาสตรบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ที่อยู่ปัจจุบัน	949/39 ถนนกรุงเทพ - กรีธา แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กทม. 10240